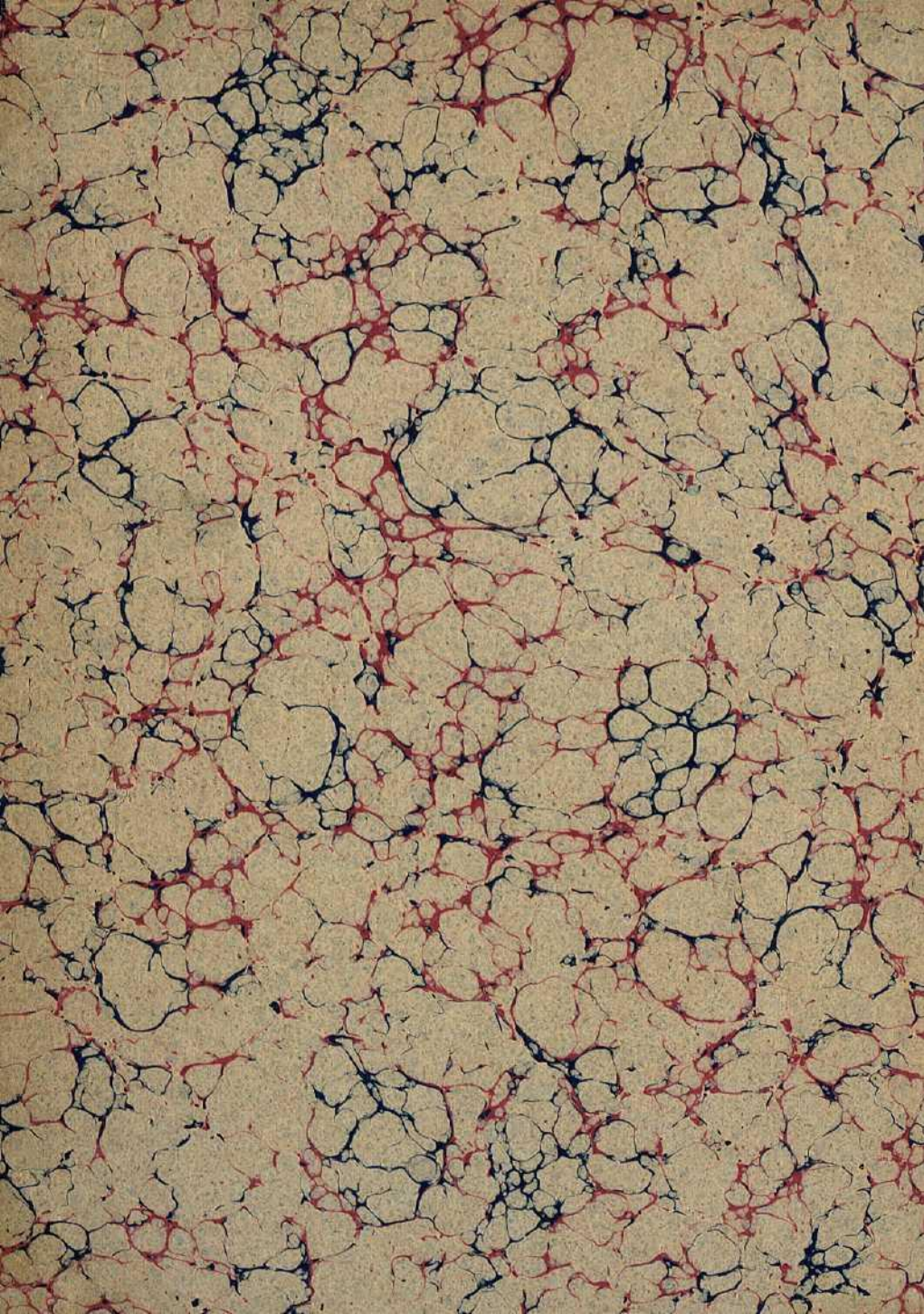

TEM

TEM

PHIS

2
86

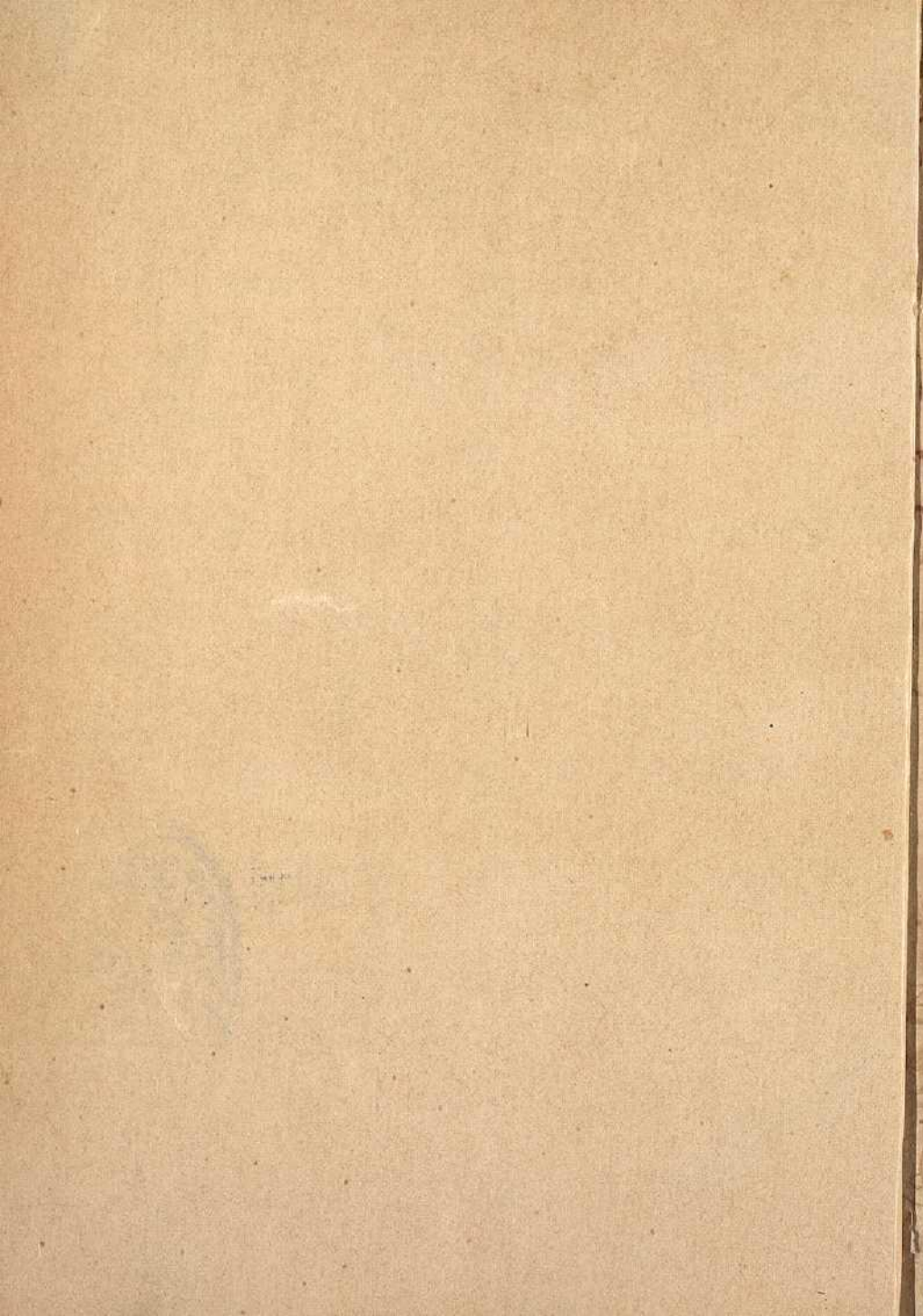
4-32

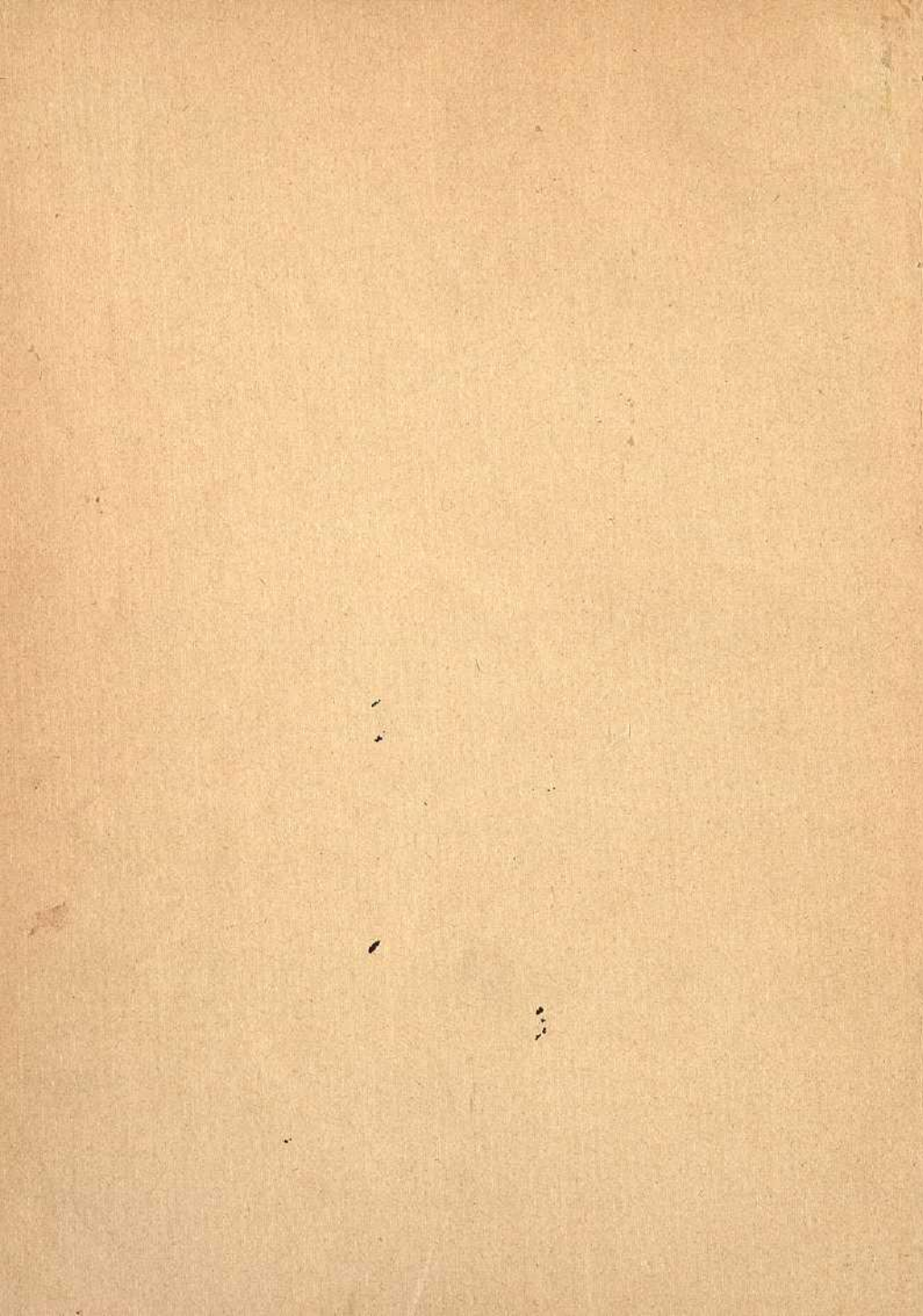
Biblioteca Universitaria	
GRANADA	
Sala	B
Estante	68
Tabla	
Número	100

9

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA	
GRANADA	
Sala:	Caja
Estante:	C
Número:	86

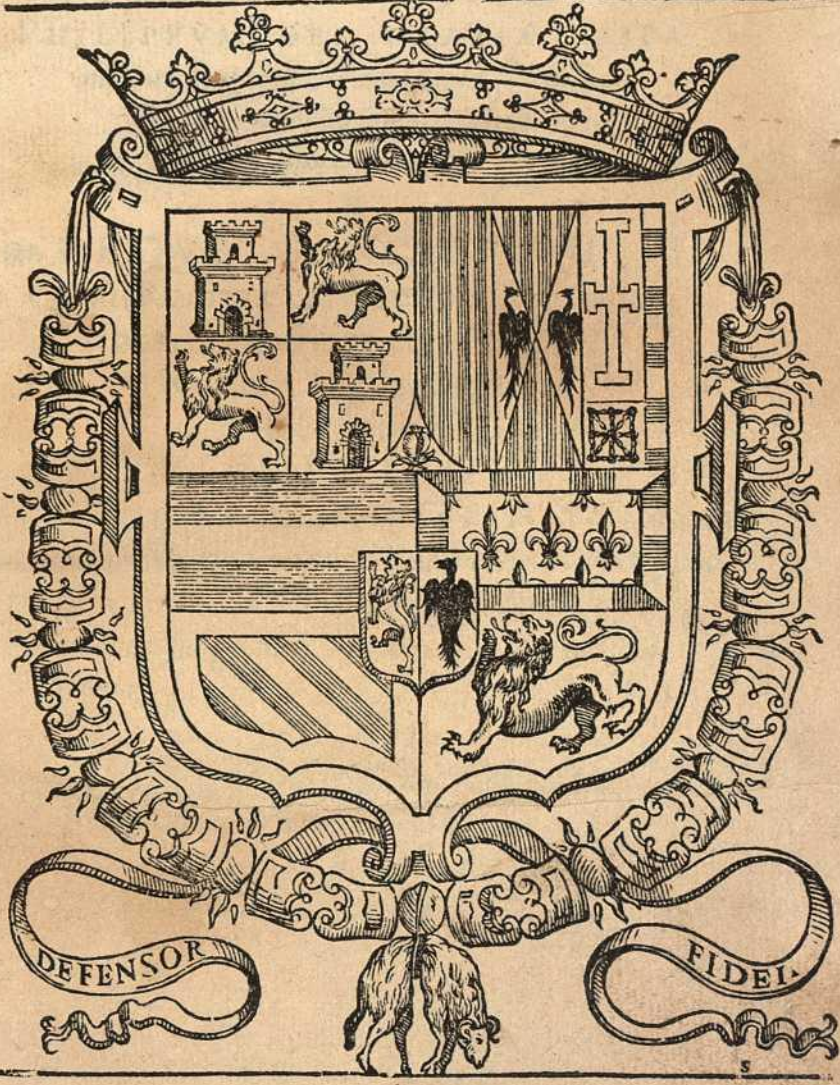

R-15.208

ROMANÆ ECCLESIAE TUTELA,

MVNDI TERROR STEMMATA CATHOLICA.

HERETICA PRAVITATIS PERNICES,

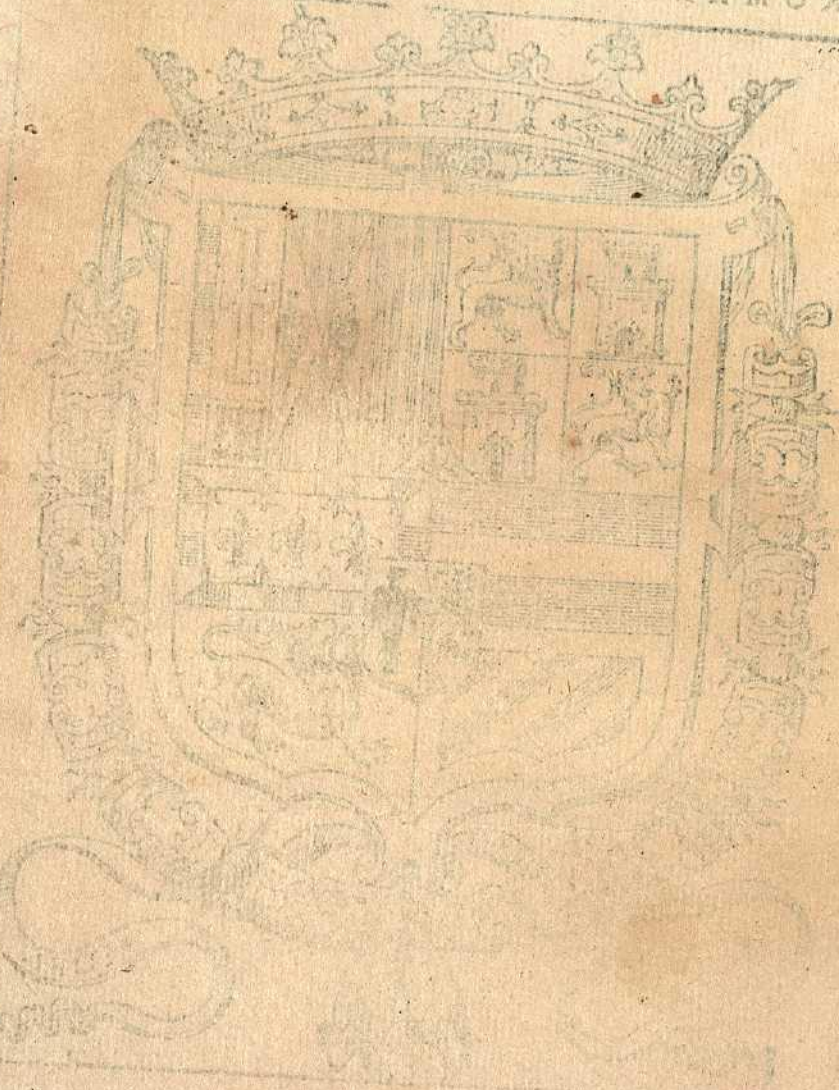
ORBEM SVMMITTENT GESTIS TVA SIGNA PHILIPPE,
NAM RERV M DVNVM MVNDVS VBIQVE VOCAT.

BIBLIOTECA
UNIVERSITARIA
DE
GRANADA

D. E. ...

R-12.208

REGIOMANUS ECCLESIAE UNIVERSITATIS

REPUBLICA BRAVANTINA BRUNNICA

ALIAM PARTI

REGIOMANUS ECCLESIAE UNIVERSITATIS

x

AD CATHOLICVM,
PARITER ET INVICTISSIMVM

PHILIPPVM DEI GRATIA HISPAN-

niarum Regem, de fœlicissima serenissimi

Ferdinandi Principis natiuitate, epi-

et orationum grammatum liber.

et orationum de...

DE QVE SANCTISSIMI PII

Quinti Romanæ Ecclesiæ Pontificis summi,

rebus, & affectibus erga Philippum

Regem Christianissimum,

Liber vnus.

AVSTRIAS CARMEN, DE EX-

CELLENTISSIMI DOMINI. D. IOANNIS

ab Austria, Caroli Quinti filij, ac Philippi inuictissimi

fratris, re bene gesta, in victoria mirabili eiusdem Phi

lippi aduersus perfidos Turcas parta, Ad Illustris-

simum, pariter & Reuerendissimum. D. D.

Petrum à Deza Presidem, ac pro Phi-

lippo militia prefectum. Per Ma-

gistrum Ioannem Latinum

Garnata studiosæ ado-

lescentiæ modera-

torem. Libri

duo.

CVM REGIÆ MAIESTATIS PRIVILEGIO.

GARNATÆ.

Ex officina Hugonis de Mena.

Anno. 1573.

Prostant in ædibus Ioannis Diaz Bibliopole, in vico sanctæ Mariæ.

AD CATHOLICVM
PATRIBUS ET INVICTISSIMVM

PHILIPPVM DEI GRATIA HISPA-

NIAM REGEM DE BELGICA FRANCIS-

CAE ET BRABANTIAE

ARCHIEPISCOPVM

DE DEO SANCTISSIMI PATRIS

CONSTITVTORIS BELGICAE REIPUBLICAE

ADHUC IN BELGICIS PROVINCIIS

REGNANTIS

LIBERVM

ARCHIEPISCOPVM

CONSTITVTORVM BELGICAE REIPUBLICAE

ADHUC IN BELGICIS PROVINCIIS

REGNANTIS

LIBERVM

ARCHIEPISCOPVM

CONSTITVTORVM BELGICAE REIPUBLICAE

ADHUC IN BELGICIS PROVINCIIS

REGNANTIS

LIBERVM

ARCHIEPISCOPVM

CONSTITVTORVM BELGICAE REIPUBLICAE

ADHUC IN BELGICIS PROVINCIIS

REGNANTIS

LIBERVM

ARCHIEPISCOPVM

CONSTITVTORVM BELGICAE REIPUBLICAE

ADHUC IN BELGICIS PROVINCIIS

REGNANTIS

1113

EL REY.

OR quanto por parte de vos el Maestro Iuã Latino Cathedratico de Grammatica en la Vniuersidad de Granada nos fue hecha relacion, que vos auia des compuesto vn libro en verso Latino, que trataua del nascimiento del Serenissimo Principe don Fernando nuestro muy caro, y muy amado hijo, y de las cosas del nuestro muy sancto padre Pio Papa Quinto: y dela victoria que Dios nuestro señor fue seruido de nos dar contra los enemigos de nuestra Sancta Fe Catholica: el qual era muy vtil, y muy prouechoso para todas las profesiones: suplicandonos os mandassemos dar licencia para lo poder imprimir, y priuilegio por veynte años, o como la nuestra merced fuesse, lo qual visto por los de nuestro consejo, y como por su mandado se hizieron las diligencias, que la pregmatica por nos hecha sobre la impresion delos libros dispone, Por os hazer bien y merced fue acordado, que deuiamos mandar dar esta nuestra cedula en la dicha razon, Y por la presente vos damos licencia, y facultad, para que por tiempo de ocho años primeros siguientes que corran, y se quenten desde el dia dela data desta nuestra carta, vos, o la persona que vuestro poder ouiere, podais imprimir, e vender el dicho libro, que de suso se haze mencion. Y por la presente damos licencia y facultad, a qualquier impressor de estos nuestros Reynos, que vos nombraredes para que por esta vez lo pueda imprimir, con que despues de impresso antes que se venda, lo traygais al nuestro consejo, porque se corrija con el original, que va ru-

bricado, y firmado al cabo de Pedro del Marmol nuestro escrivano de camara, de los q̄ residen en el nuestro consejo, y se os tasse el precio, que por cada volumen vuieredes de auer. Y mandamos que durante el dicho tiempo, persona alguna sin vuestra licencia, no lo pueda imprimir, ni vender, so pena que aquel que lo imprimiere o vendiere, ayta perdido, y pierda todos, y qualesquier libros, y mol des que del truxere, o vendiere en estos nuestros Reynos, Y mandamos a los del nuestro consejo presidētes, y oydores de las nuestras audiencias, alcaldes, alguaziles de la nuestra casa, y corte, y chancillerias, y a todos los corregidores, asistentes, gouernadores, alcaldes mayores, y ordinarios, y otros juezes, y justicias qualesquier de todas las ciudades, villas, y lugares de los nuestros Reynos, y señorios, assi a los que agora son, como a los que seran de aqui adelante que vos guarden, y cumplan esta nuestra cedula, y merced, que assi vos hazemos, y contra el tenor, y forma della vos no vayan, pas sen, ni consientan yr, ni passar, por alguna manera, so pena de la nuestra merced, y de diez mil marauedis para la nuestra camara. Fecha en sant Lorenço el real, a treynta dias del mes de Oetubre de mil y quinientos y setenta y dos años.

YO EL REY.

Por mandado de su Magestad.

Antonio de Erasso.

**DEREBVS ILLV-
STRISSIMO. D. DOMINO**

*Petro à Deza præfidi, ac militiæ præfe-
cto per Philippum commissis ad le-
ctorem Epigramma magistro
Ioanne Latino autore.*

*VI summam regni commisit iure
Philippus,
Quemq; caput Bæthis fecit, ut ar-
ma regat:*

*Philippus De-
zam regno præ-
fecit.*

*Cuiq; duces parent, arces, custodia, miles,
Nomine nunc cuius classica pulsa sonant.*

*EX præscripto
Regis.*

*Qui præses iussu moderantis regna Philippi
Exegit Mauros sedibus, vrbe, domo:*

*Qui Christo inuisos alienas querere terras
Impulit hæreticos, impia membra procul:*

*Cuius Iudæos soliti terrere priores
Regnis Hispanis, orbe fugare pij:*

*Maiores De-
ze Iudæorum
exactores.*

*Illustris bellum iussit perscribere Deza
Vates Austriada regia gesta mari.*

*Nam fidus regis meditatatur grandia: princeps
Floreat, & frater carmine doctiloquo.*

*Affectus De-
ze erga Philip-
pum vehemens.*

NON HUMANIS

VIRIBVS PUGNASSE EX-

cellentissimum. D. Dominum Ioannem

ab Austria, nec aliter facere potu-

isse probat epigramma, Au-

to re magistro Ioanne

Latino.

Celitus dux bo-
nus pendeat.

Exhortabatur
Pontifex Pius
Quintus.

Diuinis verbis
audaciam con-
cepit iuuenis.

Quia Christus
dux classis ca-
tholicae.

Superbis refis-
tit Deus.

Non penes Do-
minum Ioannē
congressus.

Onsisus caeli mira virtute Ioannes
Pugnauit, Christi nomine victor
adest.

Addidit & stimulos iuueni sancti-
simus ille

Quintus in orbe Pius, gloria Pontificum.

Austriades motus diuino carmine patris

Contempsit Turcas, perfida monstra mari.

Res fuerat Domini, Christus pugnarat in undis,

Isq; suam classem, duxerat omnipotens.

Non erat humanis neruis vincendus & hostis,

Sola superba nimis destruit arma Deus.

Deniq; non potuit iuuenis non tendere contra,

Regia quem caeli miserat ipsa suum.

*Saxonium quondam, Solimanum Carolus armis,
 Quis nisi diuinis vicerat Hæreticos?
 Catholicus Mauros, Isabellaq; dia virago
 Deleuit: regnum sic peperere suis.
 Ecclesæ tutor rerum potieris ubiq;
 Hoc hostes vinces fratre Philippe tuos,
 Quem Christus semper tutatur, Virgo per altum,
 Virgo stella maris, ducit in arma Deus.*

*Sic Carolus pa-
 rens victor.*

*Sic reges catho-
 lici in brachio
 Dei vicerunt.*

*Pollicetur sem-
 per victoriam.*

*His ducibus
 quid non super-
 rabit?*

 DOCTISSIMO

ANTONIO GRATIANO

*Aldereto, Magister Ioannes**Latinus**S. D.*

*N*uictissimo Philippo, Gratiane do-
 ctissime, qui à secretis aſtas ad nutus
 aptiſſimus, quiq; Græcis, ac Latinis
 literis imbutus bonam, magnamq;
 ſcientiarum partem tenes, Epigram-
 mata Catholico tuo Philippo dicata en tibi magi-
 ſter Latinus Garnata adoleſcentiæ moderator
 mittit: *Auſtriadis carmen Illuſtriſſimo Do-
 mino. D. Petro à Deza tibi cariſſimo
 dicatum itidem committit: Vt
 corrigas, ac lynceis, & amicis
 oculis candidus lector orat
 percurras.*

VARIA POETAE

WWW O E L O G I A .

*Eorum, qui fecere virtutes, merita tanta habentur,
quantum ea potuere extollere praecleara ingenia.*

Dicere res grandes nostro dat Musa Poeta.

**HIC DICTIS FACTA EXAE-
QUANTVR.**

**DISCIPVLI IN LAVDEM MAGISTRI
SVI DISTICHA.**

*Austriadam vates grandem canis ore rotundo,
Hispanos claros Docte Latine facis.*

ALIVD.

*Armis deleuit Turcas si fortibus ille,
Grandiloquus tollet voce Poeta virum.*

ALIVD.

*Austriadae magni laudat fortuna Poetam.
Prospera, regnare in vatibus ipsa facit.*

ALIVD.

*Turcas Austriades vicit, Parthosq; superbos,
Scriptores vinces arte Latine noua.*

DOCTISSIMO

MAGISTRO IOANNI

Latino Licentiatus Alphonsus

Perez beneficiatus ad diuā

Scholastica Garnata,

S.P.D.

RERLEGI EPIGRAM-
mata inuictissimo Regi Philippo, in
quo Christianismus inclinatus recū-
bit, dicata: quæ nimirum singularem
artificem demonstrant, & ubiq; sui
similem repræsentant, deinde doctissimum poema de
parta victoria nauali ab excellentissimo principe. D.
Domino Ioanne ab Austria aduersus trucem Turca-
rum gentem: Sapiunt carmina, & spirant aureum
Vergilij seculum, ostenduntq; satis, quam altissimè in
tuum pectus tanti Poeta amor descenderit, quem sic
exprimis, ut ad uiuum referas. Persudisti ingēti gau-
dio animum meum hac de re: ut iam exteræ nationes
obgannire nobis desinant, & suos poetas etiam usq;
ad nauseam ostentare. Ergo omnibus numeris absolu-
tum opus eximio Præsidi Garnatēsi. D. Domino Pe-
tro à Deça, quē Patrem Patriæ iure appellare possis,

in lucē fausto omine prodeat: Docti Adoreis celebrēt,
 manibus eruditorum semper versetur, in Gymnasijs
 iuuenibus enarretur, ediscatur, relegatur, ametur.
 Egregium poema, præter styli elegantiam, myrothecā
 sacrae scripturae, unde plurima cadunt, redolet: Ca-
 tholica sunt omnia, & ad genuinam sanctæ
 Ecclesie normam, ad amussim exacta.

Garnata, Kalendis Iulij, anno à
 partu Virgineo Millesimo,
 Quingentesimo, Septua-
 gesimo Secundo.
 Vale Musa.
 rû decus.

A 4

BACCHALAVRI

BERNARDINI DEVIL-

Landrando Theologi in Doctissimi magi

stri Ioannis Latini Garnate studiosæ

adulescentiæ moderatoris laudem

Epigramma.

VM regis fratrem memoras misisse
Philippi

Sub iuga iam Parthos, atq; fugâs
se feros.

Victoria.

Solennes pompas, arcus, ludosq; superbos,
Principis & nati dum memoranda canis:

Partus felix.

Annam reginam partu gaudere beato,
Pontificis magni dum pia verba refers:
Maonium reddis vatem, redolesq; Maronem,
Romanæ es linguæ gloria summa tuis:

Vbi cathedrâ
moderatur pri
mariam.

Garnatam decoras, qua te est sortita magistrum,
Ingenij præbes grandia signa tui.

Multorum su-
bijt iudicium,

Censores videre pium, doctumq; poema,

Carpet quis meritò nunc opus egregium?

Victorem Austriadam, restat, formidinis experts

Edas in lucem, docte Latine, tuum.

Com mune mul
torum desiderij

Nam variæ gentes exoptant, undiq; reges

Hærentes cupiunt gesta videre ducis.

Bonis anibus.

Non est quod timeas, liber hinc benè tutus abibit,

Prospera contingent regia dicta tibi.

AD EVNDEM

ANTONIUM GRATIANUM

Alderetum doctissimum

Epigramma.

Vdicis argutum me nunc dele- Poetæ officium
Et acumen, & modestia.

Scripturo Critici, rector
ubiq; placet.

Censores nūquā refuget mea
Musa, camœnis

Optabit rigidos semper ha-

bere suis.

Obscuro quavis, volumus sub luce videri,
Antoni, clara cedimus ecce tua.

Tempora nulla mihi dantur, nec versibus horæ:
Obstrepat ingenio garrula turba meo.

Si præcepta damus, (nōsti quam plena laboris)
Vix reuocat sensus cantor Apollo meos.

Ad doctos ac-
cedit, vtdoctor
abeat.
Labor assiduus.

Carmina otīū
desiderant.

DE NATALI SERENISSIMI.

Bis posita
Crambe mors.
Antonio casti
ganda doctissi-
mo.
Omnes aliena
melius iudicāt,
ac vidēt, quā
sua.
Seculis mirabi-
lem.
Mihi alter.

Inter tot strepitus, curas, artiq; labores,
Quis compos mentis tunc valet esse suæ?
Excutimus pueris nodosas muneris artes,
Prægrande hoc saxum voluimus assidui.
Sic malè tornatos versus si condimus ullos,
Incudi rursus reddimus, ecce, tuæ.
Si mala condidimus castiges candide lector,
Ingenij siquidem crassa Minerva mei.
Vir bonus, & sapiens iudex tu versibus esto,
Me mea delectant scripta notanda malè:
Nedum nostra, vides, navali hæc condita bello
Carmina, quæ Austriadam sunt paritura ducem.
Nunc ad Aristarchi conscendant iudicis aures,
Ne nugæ vati seria damna ferant.

lamentia

concordo

111000-

AD DOMINUM
D. LOYSIVM MANRIQVE IL-

*lustrissimum virum Philippi regis Eleemosy-
narium epigramma per magistrum Ioan-
nem Latinum Garnatae adolescen-
tia moderatorem.*

*Manricque, ô proles generis virtutibus
aucta,*

Ad votû regis qui pia gesta facis.

In quo CATHOLICI MÉS INCLINATA RECÛBIT,

*Eleemosynari⁹
Philippi.*

Pauperibus seuam dum leuat illa famem.

Per te nunc redimit miseratus damna Philippus

Regnorum, solus quæ videt esse Deus.

Occiditq; pius populorum crimina donis,

Regia, quæ reddas, dans sua pauperibus.

Navigat in portu sanctè, (tua cura) Philippus,

Dum tibi committit munera grata Deo.

Fallere quem poterit plenum tibi numine pectus?

Fœcundum Christo concutis ad miseros.

Hinc te iam clarum reddet pietate Philippus,

Manricque ut dotes curia leta sciat.

Pauperiem si docte velis extollere grandem,

Vatibus auxilium regius ipse feras.

Hunc regi illustri commendes ore Latinum,

Austriadae fratris qui noua gesta canit.

Vt iam Mæcenas visus sis esse poetis,

Manricque & viuas regibus ipse diu.

*Peccata elec-
mosynis redimē
da, ieiunys, ora-
tione, penitētia.
Charitas ex ani-
mo.*

A munere.

Petitio iusta.

*Quo nihil ma-
gnificentius.*

DE NATALI SERENISSIMI

AD LECTOREM PIVM.

❧ CATHOLICI ❧

ATQVE INVICTISSIMI

Philippi stemmata.

Omnib⁹ grata.

Vt pote Catholi
ca.

Victricia sem-
per.

Fernandus vi-
cturus Deo.

iura Fidem.

Cce tibi occurrunt, lector, mirā-
da Philippi

Regis terrarum stemmata
in orbe timor.

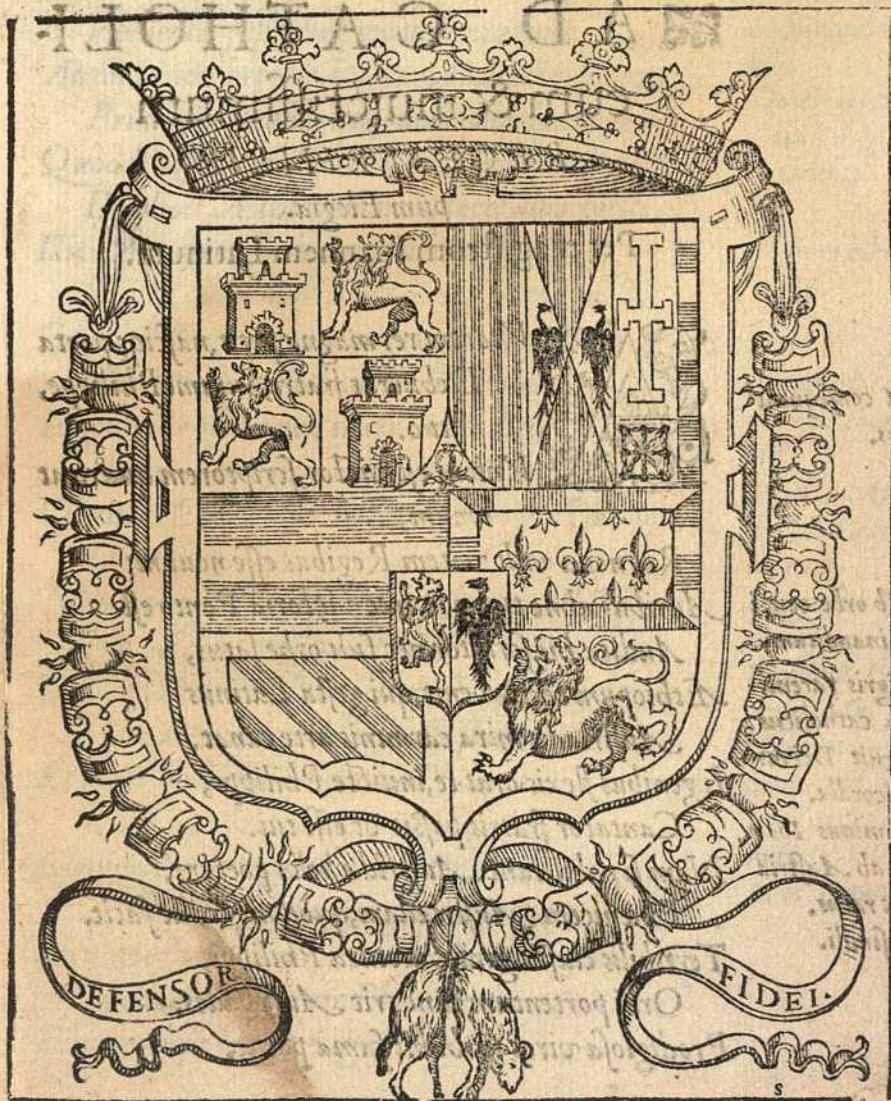
Que sola Ecclēsa venerantur
numine patrem,

Sanctam tutantur per pia

Hereticos, Mauros, Turcas, victosq; Tyrannos
Sub iuga nunc mittunt, paret ubiq; mare.

Fernandum Christus, sceptrum, nomenq; Philippi
Servat, quò victor serviat ille Deo.

B

BIBLIOTECA
UNIVERSITARIA
DE
GRANADA

AD CATHOLI-

cum & inuictissimum

REGEM PHILIP-

pum Elegia.

Per magistrum Ioannem Latinum.

*A consequenti
bus.*

*Utorem res magna petit, nasciq; poeta
Debuerat fratri, Summe Philippe,
tuo.*

*Vnicus est victor, scriptorem queritat
vnum,*

*Ab orbe condi
to inauditum.*

*Nigris parenti-
bus catholicus
floruit Dei mi-
sericordit.*

*Dominus Ioan-
nes ab Austria
dux rarit.*

A simili.

*Res noua vult vatem Regibus esse nouum
Auribus alme tuis non hac victoria Ponto est*

Audita, hic scriptor nec fuit orbe satus,

Aethiopum terris venit, qui gesta Latinus

Austriada mira carminis arte canat.

Is genibus flexis orat te, inuicte Philippe,

Cantator fratris possit ut esse tui.

Nam si nobilitant Austriada bella poetam,

Phœnicem Austriadam, quod niger, ille facit.

Terribilis clas̄is gentes motura Philippi,

Orbi portentum tunc erit Austriades.

Prodigiosa viros turbabit fama poeta,

Volentes fastis hæc monumenta tuis.
 Aurora hunc peperit, Reges Arabumq; beatos,
 Primitias gentium quos dedit illa Deo.
 Quod si nostra tuis facies Rex nigra ministris
 Dissplicet, Æthiopum non placet alba viris.
 Illic Auroram, sordet, qui viserit albus,
 Suntq; duces nigri, Rex quoq; fuscus adest.
 Candacæ Regina genus, nigrumq; ministrum
 Veherrimè Christo miserat illa suum:
 Legerat ille genus non enarrabile Christi,
 Austriade pugnans non canet iste tui?
 Obuius Æthiopem Christum docet ore Philippus,
 Discipulum Christus mittit ad Æthiopem:
 Non temere Æthiopi celo datus ergo Philippus,
 Ne Æthiopi iusta hæc fortè Philippe neges.
 Quid quod & Austriades exactor gentis iniquæ
 Garnatæ vatem viderat esse suum.
 Et dixit, fratri narrabo mira Philippo
 De te, qui scriptor diceris esse nouus.
 Consuevere p̄ reges miranda tenere
 Aulis, ostentum regibus ut facerent.
 Secula regnantium, nigrum Romana potestas
 Inuideat vatem iure Philippe tibi.
 Filius ecclēse viues Auguste Philippe,

Historia mira-
bilis.

Gentium primi-
tiæ Magi ab
Oriente.

Vbi tota cohors
nigra.

Generationem
eius quis enarra-
bit?

In actis Apo-
stolorum Histo-
ria nota.

Argumentorū
nerui.

Dominus Ioan-
nes ab Austria
Garnata poetā
nouit, & ad se
familiariter ad-
misit.

Mos Regum.

D. E. N. A. T. A. L. I. S. E. R. E. N. I. S. S. I. M. I.

Ex omni natione, quæ sub cælo est.

Si pateant cunctis ad pia vota fores.
Nec rerum est Dominus, qui non admisit omnes.

Gentem ne excludat Regia forte meam.

Dignetur Regnis hominem donare Philippus.

Scriptorem fratris iam velit esse sui.

SI CHRISTVS vita fuscis non despicit autor,

Catholicus vatem respice iure tuum.

Ludicra, nec leuia hæc scribuntur gesta poeta,

Roma ducem similem non tulit Austriada.

Materia operis

Candidus hic lector cursus, puppesq; tuorum,

Victorem nôvit, fluctibus Austriadam.

Devictos Turcas cernet, classemq; superbam,

Et Parthos fratrem vincere magnanimum.

Consilium pelagi, regis nauale Tyranni

Imperium fractum, captaq; signa sciet.

Omnia quæ Latio scribit sermone Latinus,

Versibus & veris, arma ducesq; canit.

Petitio honesta

Regnatura diu maiestas summa Philippi,

Scripta typis cudi hæc imperet ipsa nouis:

Vt viuat carmen gestorum fratris in orbe,

Posteritasq; legat Regia facta viri.

Qui nunc est nobis belli spes altera ponto,

Auspicijs nomen tollet ad astra tuum.

Dotes Regiæ.

Est cultor Christi magnus, Matriq; beatæ

Virginis, Ecelesæ tutor, ad arma pius,
 Magnanimus, fortis, felix, ductorq; benignus,
 Cui labor assiduus Martis, honorq; placet.
 Et miles pugnatur, ceptis sit Casar in armis,
 Prudens consilio crescit, & ingenio.
 Dum natus princeps paulatim surgit in hostes,
 Conficiet frater grandia bella tibi.
 Fernandusq; tuus, spes nostri, & gloria sæcli
 Res gerere, & Martem discet amare suum.
 Virtute & patrem referens nil linquet inausum,
 Sub iuga Turcarum mittet & imperium:
 Sub te iam Christi reddet pietate sepulchrum,
 Regibus & fato debita regna tuis.
 Hæc tibi certa suo promittit carmine cornix,
 Felix cuncta benè, & prospera, dixit, erunt.

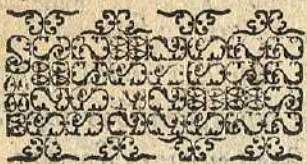
B 3

D. Domini Ioa
 nis ab Austria
 dotes mirabiles,
 et Catholicæ.
 Pugnatur, & du-
 cit exercitum
 Casar alter.

Princeps magnus
 futurus patris si
 milis.

Christianorum
 desiderium.

Allusio ad cor-
 nicæ Tarpeiam

AD CATHOLI-

CVM, ET INVICTISSIMUM
REGEM PHILIPPVM, DE

victoria parta in perfidos Turcas

epigramma.

Gratulatur
Poeta Philippo
Tuietissimo pro
speram, ac feli-
cem victoria.

Parta accessit, seculis labentibus aetas,
Voluitur haec praesens gloria dicta
venit:

Quae tibi promissa est caelesti lege, Phi-
lippe,

Vna fides, vnus
Pontifex sum-
mus Ecclesiae
caput.

Temporibus currit sorte dicata tuis.

Vnus cum pastor, terris grex omnibus vnus,

Vnaq; Christicolae seruet amore fides.

Caelum principio cursus ostendere finem

Visum, q; tendat mens tua sancta Deo.

Philippus Mo-
narcha futurus

Nuntiat in primis tristi solatia mundo,

Vnius nutu regia cuncta fore.

Archaysmus,
non enim fit
Eethlipsis,
Sæper iusta bel-
la Philippus ge-
rit.

Rex vnus populis, ensis versandus & vnus,

Vnum idemq; caput, gentibus imperium.

Orbis terrarum sentit tua iura seorsum,

Solius en regnum sperat ubiq; tuum:

Quod tibi nunc iusto peperisti Marte, Philippe,

Armis rex summus regna subacta tenes.

Ratio a maiori

Nam cui commisit Christus sua bella gerenda,

Vexillumq; dedit, & pia castra Deus:

Tempus Catho-
licis exoptatū.

Iam voluenda dies reddetur numine faelix,

Quae victo terras addat in orbe mari.

PRINCEPS VT AQVILA.

Turcarum victrix surgit Regina per orbem
COELITVS

REX
VNICVS
ORBIS.

VNUM
IMPERIVM,
ENSIS

SANA

*Nunc Aquila, Hispanis deuolat astra super.
Sic princeps victor cœlesti Marte timendus
Ecclesæ Christi proferet imperium:
Catholicum hunc siquidem peperit Regina Philippo,
Catholica Hispanis edidit Anna pijs.*

B 4

*Confertur prin-
ceps cū Aquila.*

*E parētibus ca-
tholicis p̄iceps
filius catholi-
cus Hispanis
datus.*

 AD EVNDEM

 CATHOLICVM, ET
 inuictissimum Philippum.

Reges curæ nō
 sinunt, quibus
 populi commi-
 si sunt, ut pa-
 storibus.

Quo nihil poe-
 tæ fœlicius po-
 tuit contingere.

A possibili.

Vrbis & ciuū
 gaudia.

Natalis princi-
 pis dies sit solē-
 nis.

Vamuis iura feras crbi Sacrate Phi-
 lippe,

Curas paulisper regia mens fugiat:
 Principis hæc nati dium est epigram-
 mata nobis

Condere grata tibi, Rexq; parensq; legas:
 Quæ prætor iussit componi, ut digna Philippi
 Nato (si faueat docta Minerva) forent:

Quæis Garnata suos referat per compita ludos,
 Et ciues letos cantet Apollo iocis.

Nunc natalicia hoc celebrentur carmine, musis
 Nati Fernandi surgat honore dies.

ADEVNDEM CA-
tholicum et inuictissimum
PHILIPPVM.

Rbis agit gentes, consurgunt barbara

*Mūdi tumultus
terra marique.*

regna,

*Bella mouent hostes, personat ære
tuba.*

*Inuertit Mars ipse viros, Neptunus
& undas,*

Tranquillos animos vix furor esse sinit.

Turbetur mundus, regnabis Summe Philippe,

Terrarum Domino en redditur imperium.

Hæreticus perdet, sub te, sua dogmata, Christum

Admittet victus legibus, alme, tuis.

Si per stare velit deceptus nomine sectæ,

Nunc ferri pœnas ignibus hostis habet.

Indicio est princeps natus fœlicibus annis

Fernandus, princeps, qui bona cuncta feret.

B 5

*Quod iure opti-
mo Regum est
Christianorū.*

*Hoc det Philip-
po Deus omni-
potens.*

*Philippus vin-
dex, & sancti
Officium.*

*Princeps bono-
rū seminarium*

DE NATALI SERENISSIMI
❧ AD REGINAM
ANNAM PHILIPPI CON
iugem Epigramma.

AFFATVR GARNATA.

A Deo dat us.

*Mulier mulie-
ri propriarefert
Expressit Salua
toris illud, muli-
er cum parit.*

*Garnatae vehe-
mens desideriu.*

*Vt quondam
Romani.*

*Regij matrimo-
nij fructus.*

*Rinceps nūc fato regnis concessus aui-
tis*

*Regina, en partū iam leuat, An-
na, tuum.*

*Parturiens largos quamuis sis passa dolores,
Immemorem princeps natus in orbe facit.*

*Principis ipsa tui mater, coniuxq; Philippi,
Regina Hispanis vixeris alma diu.*

*Tu regem facias hunc pulchra prole parentem,
Natorum natos Regia mater alas.*

*Et Dominos orbis videas rerumq; potitos,
Vt rex coniugio floreat, Anna, tuo.*

AD SVMMVM
PONTIFICEM EPI-
gramma.

Ccléſæ ductor natus tibi ſanctæ per orbem,

Atq; tuis victor nunc pater auſpicijs:

Fernandusq; nepos Fernandi, & Marte Philippi

Eriget Hispanos, Catholicosq; ſuos:

Pontificesq; tuos Romana in ſede locatus

Orari cernes gentibus ipſe pijs.

Clauigero cæli viuet tibi ſacra poteſtas,

Seruatura fidem principis arma diu.

Vt Chriſtus patrem cæli, terraq; potentem

Oravit, Petri ſtare ubiq; fides:

Catholicos reges ſic viuent: tempore in omni

Parebunt ſcitis regia cuncta tuis.

*Reges catholici
defensores.*

*Series Regum
catholicorum.
Regibus erunt
inhonore ſæper.
Claves regni cœ
lorum ſummo
Pōtifiçi à Deo
datæ.*

Chriſti oratio.

*Reges Catholi-
ci ſummo Pōn-
tifiçi morigeri.*

AD MILITIAM
Epigramma.

Principe nato
ferueat opus bel-
licum, ardeant
Hispani.

Illes nunc surgat veteranus victor in
orbe,
Tyronesq; suos tympana pulsa vo-
cent.

Signa canant, Aquila crepitantes
classica reddant,

Terribili sonitu clangat ubiq; tuba.

Cause non leues Fernandus princeps rerum potietur, ad arma
impellunt. Concitat en natus pectora saua virum:

Princeps noua Haectenus Hispanus mœstus viuebat ubiq;
gandia tulit. Principe sed nato regna subacta tenet:

Res geret foeli- Pugnabit foelix semper, victorq; redibit
citer. Principis auspicijs, Marte, Philippe, tuo:

Nomen Ferdi- Nomine Fernandus, terret virtute Philippus
nandi pertur- bat, nedum vir
tus, & arma Hereticos, Turcas principis arma fugant.

Philippi.

AD ILLVSTRIS- SIMVM, ET REVERENDISSI-

imum. D. Dominum à Spinosa Cardina-
lem Saguntinum pro Philippo Hispa-
niae, ac Regnorum omnium praes-
sidem epigramma.

*P*fficij sancti princeps, Spinosa, bea-
rum

Hispanis unum religionis caput.

Electumque genus, Regalis honore sa-
cerdos,

De sorte & Christi diceris esse pater.

Præses coniunctus pietatis amore Philippo,

Iustitia ut populis munera iusta dares.

Quin etiam Patri sancto celebratus in urbe,

Collegis Petri iure dicatus ades.

Regnantique tua felici sorte Philippo

Prospera contingunt omnia gesta mari.

Auspiciisque tuis Austrides victor in armis,

Turcarum classem vicit, & arma, duces.

Auspice te princeps Ferdinandus natus in orbe,

Philippo mens
sana in corpore
sano.

Cardinalium
collegio.

Præter cætera
fuit in hoc fœ-
licissimus.

Ut tua mirentur tempora fausta viri:
Et te suspiciat mirum virtute Philippus,
Dum cuncta ad votum redere cepta videt.

Petitio iusta.

Posteritasq; legat Spinosam regibus aptum,
Pontificem fato cœlitus esse piûm.

Principis ista typis excudi carmina veris
Mandes, quæ natum gentibus arte canunt.

Ecclêsa princeps orat te, clare, Latinus
Scripturo faueas gesta superba ducum.

A decoro.

Clarum clara decent, vatesq; attollere Regum est,
Ut virtus crescat, munus in orbe tuum.

A simili.

Deprimere excelsos, humilesq; extollere dium,
Diuis consimilis si facis esse potes.

Ab his quæ ana-
tura, nec lauda-
mur, nec vitupe-
ramur.

Disimilem quamuis dederit sors nigra poetam,
Ingenijs poterunt scripta placere bonis.
Nec laudanda pijs, nec sunt damnanda peritis,
Natura in terris quæ dedit vna viro.

INTURCAM DE

VICTORIA PHILIPPI

dolentem epigramma.

Turca dolens vinci fremit horridus ore

obnoxiis minaci,

Impius armari Martia bella iubet.

Ferre citas naues, dare vela, impellere

remos,

Atq; se qui Hispanos imperat armigeros.

Inuideat semper victori fata Philippo,

Rumpatur mœrens tristibus augurijs:

Confusus nostris cedat felicibus ausis,

Victores pelago, nouerit esse viros.

Iam classes nostras auginari in praelia ponti,

Hispanas noscat vincere posse suas.

Nam puer hic natus princeps res una suorum,

Vincendi Hispanis firmat in vobis fidem.

*De se supplicium
sumens seipsum
excruciat.*

*Turca augures,
sortes consu-
lunt, a quibus se-
pe falluntur.*

*Hispani maris
Domini.*

*Princeps Ferdi-
nandus Hispani-
æ columen.*

AD HISPANIAM

Epigramma.

*Quia princeps
natus est regnis.*

*Vincere Christi
anorum propriū*

*Ligati in Chri-
sto Catholici.*

*ERTice iam cælum ferias Hispania
summo,
Victores quando nunc habitura
duces.*

*Turca tremuit victus, Bassan, vis barbara, Parthi,
Orbis concutitur, gens furibunda tinet.*

*Quondam victores indigno nomine dicti
Exhorrent vinci viribus ecce tuis.*

*Namq; pater summus, Veneti, nosterq; Philippus
In Christo iuncti vincere cuncta valent.*

*Quid quod leta tua current hinc secula vitæ
Aurea, quæis princeps fons Aut omnigenus.*

IN SVPERBVM TURCAM BELLVM RE

dintegrantem epigramma.

Conspirent gentes, insurgat Turca ty-
rannus,
Iungat nunc Parthos, arma superba
paret,

Tyranni cura,
solicitudo, the-
sauri, potentia,
consilium ad-
uersus catholi-
cos posthac nil
efficient, quia
natus princeps.

Ingentem soli-
tus instruere.

Qui secum, fer-
ritus fert arma.
Famam Philip-
pi frater exten-
dit.

Ad principem
tāquā ad Agy-
lum gentes con-
fluent.

Commoueat reges, urbes, auriq; talentis
Solicitus populos concitet innumeros:

Instruat oblongas per fluctus ire triremes,

Instauret classem viribus ille suis:

Piratasq; duces, nautas, armetq; phalanges,

Rectores regni consulat ore graues:

Classis nostra sui currens virtute Philippi

Bassanes, naves, obruet omne genus.

Felix Austriades fratris mirabile, victor,

Regnare in Turcas, nomen, & arma facit.

Addit opem natus princeps victurus in eum,

Qui Christo gentes nomine iunget aui.

C

EPIGRAMMA

IN ARCV REGALI AD

forum Bibalramla, ubi viator in-
terrogat, Garnata ipsa re-
spondens inducitur.

VIATOR.

Miratur Urbis
gaudia.

Omnis aetas cō-
gandet.

Vt Luperci Ro-
muli natale ce-
lebrabant.

Ludus Troia-
nus vulgo jue-
go de cañis.

Xultas Garnata nimis, malè sana vi-
deris,

Desipis ipsa, tuis cur furis auspicijs?
Ducunturq; chori pueris, castisq; pu-
ellis,

Letantur patres, immemor ipsa tui?

Saltantes Satyros miror, nudosq; Lupercos,

Tantos Roma potens non dedit illa iocos.

Agmina iam Troiæ, Troianosq; ordine cursus

Suspicio, ciues, magna theatra virum.

Discurruntq; pares, bini, retroq; feruntur,

Conuertuntq; vias, fingitur arte fuga.

Orbes impediunt curuos, versiq; recurrunt
 Infensi telis, sictaq; pugna placet.
 Alterni terga hinc vertunt, hinc pectora reddunt,
 Hinc pariter facta pace reguntur equi,
 Quis furor iste ducum? quæ mentem insania versat?
 Quæ fortuna viros mutat amica tuos?

GARNATA RESPONDET.

Insanire libet, pulchra est insania, genti
 Commouit mentes ductor in orbe datus.
 Turcarum classis, virtus, gens barbara, Bassan
 Hispanis victus, gloria summa Deo.

VIATOR.

Dic mihi quid maius poteris iam dicere victrix?

Ars mira.
 In labyrinthi
 modum.

Hypotiposis.

In loco de spe-
 re dulce est.

Garnata gau-
 dia dissimulare
 non potest.

A decore.

Narratio.

Qui bonorū est
 autor.

GARNATA

Ventis securis
 navigatio.
 Philippi desiderium.
 Turcis mirabile.

Fœlices cursus accipe ni properas.
 Floruit ingenti, fœlici et Marte Ioannes,
 Victorem fratrem rex videt esse suum.

VIATOR.

Quia rem ad
 votum Philippi
 bene gessit.

Fortunati ambo, fortuna excelsa Ioannis,
 Quiduè aliud vultus pandere gestit ovans?

GARNATA.

Hispanæ gen-
 tis spes altera.
 Multū in prin-
 cipe fuerat posi-
 tum.
 Victoria prin-
 cipi nascituro
 parata.

Filius en princeps hæres in regna Philippo

VIATOR.

Concessus: Nostri nunc memor ipse Deus.

GARNATA.

Quis vel gravis
 præ gaudio non
 gestiet, ac super
 ciliū ponet?

Regnorum columen natum, victosq; rebelles,
 Victoresq; duces cernimus armigeros.
 Hispana gentis sortem, fatumq; superbum
 Qui videat prudens, sobrius esse potest?

VIATOR.

Non poterunt grates Hispani solvere dignas,
Quicumq; in terris nunc pia thura cremant.

Coram Deo quis
non erit sibi con-
sciens?

IN EODEM ARCV ALIVD
ubi erant Regis Stemmata.

Hactenus fulge-
bant, nunc vero
fulminant.

Stemmata nunc fulgent victoris celsa
Philippi,
Impia fraterno sanguine victa ia-
cent.

Quia Caroli quin-
ti sanguis ferue-
bat.

Clades magna
Turcarum.

Destructa est vis magna ducum, fractusq; Tyrānus
Audaces nautas perdidit, arma, rates.

Signa, viri, tabulae, Turcarum gaza per undas,
Disiecta est classis, barbara gens animo.

Vergilianum.

Rostratae periēre mari, captaeq; carinae,
Viribus Hispanis fusa superba manus.

Redintegratae
vires Hispanis.

Turcis omnipotens iratus iure superbis,
Catholicis palmam reddidit ipse suis.

Hispana ut princeps venturus gloria genti,
Victor iam nasci protinus incipiat.

Princeps natus
victoriae tem-
pore, ut vel in
fans victor in
orbem prodeat.

C 3

DE NATALI SERENISSIMI

 IN FRONTISPI-
CIO ARCUS ALIUD, VBI

prospera valetudo principem
alloquitur.

Gratia, valetu-
do contingat
abundè.

Rinceps, fœlices, qui te genuère paren-
tes,

Gratia cui Regum cœlitus ipsa da-
tur.

Apostrophe
ad Hispaniã.

Leta triumphales ducas Hispania currus,
Principe iam nato, quem dedit alma fides.
Maiestas, spes vna ducum, tibi nata potestas
Hispana gentis, gloria surgit aui.

Catholicus Fer-
nandus.

Fernandus princeps crescit, tua cura Philippe,
Redditur Hispanis Martis in arma Deus.

**IN FRONTISPI-
CIO ARCUS ALIUD**
ad sinistram Philippo.

BELLONÆ VATICINIVM.

N manibus cor, alme, tuum Rex, sū-
mus habebat,
Optanti natum cū dedit ipse Deus.
Infans en princeps turbat vagitibus
orbem.

*Ira in pueris
laudabilis, Pla-
tonis sententia.*

*En stupet ad lachrymas impia turba ducum.
Reddentem voces vrbes, Regesq; timebunt,
Cum terram certo fixerit ille pede:
Imberbis iuuenis clarus virtute, Philippe,
Sub iuga iam Parthos, Hereticosq; trahet.
At firmata virum cum iam durauerit atas,
Tunc rerum Dominus viuet ad astra senex.*

*Cum etate bo-
norum incre-
mentum.*

DE NATALI SERENISSIMI
IN PARTE INFERIORI CO-
lumnæ dextræ aderat Vulcanus depictus
fabrefaciens arma cum Cyclopibus,
quos viator interrogat.

VIATOR.

Icite Cyclopes ceptos incude labores,
Vulcanus massam cui Deus arte
rotat?

Hoc fulmen belli vibratur gentibus
vnum,

Principibus mundi terror, ubiq; viris.

Protektorq; fide Fernandus surgit Apollo,

Turcarum pestis cœlitus ipsa datur.

Maurorum sectam princeps delebit iniquam,

Hereticos hostes tollet ab orbe pius.

Cyclopes.

Carolus Quin-
tus, Philippus
duo, princeps
tertium fulmen
belli in Hære-
ticos.

Princeps supre-
mam manu im-
ponet Hæreticis
Maurisq;.

SVPRACAPVT VVLCANI
INSCRIPTVM ERAT.

Principis arma sui Vulcanus fabricat igni,
Infracta vt mundo fulminis instar eant.

Arma Achilli
Hispano princi
pi ferrum Vulca
nus exacuit, quo
pereant hostes.

MARS PHILIPPO IN
altera parte sic referebat.

Mari Mars ipse iubet in praelia
Martem,
Aduersus Turcas, hæreticosq;
Deus.

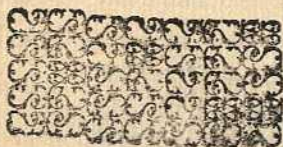
Mars minor
Marte p̄cipe.

Romanosq; Remus, ciues, fratrisq; coronam
Principis esse cupit, Magne Philippe tui.
Roma caput mundi nato, populusq; Quirini,
Seruiat ipsa tuo Martia turba ducum.
Iam venit Assirius, Parthus, nunc Tartarus, Indus,
Hunc Regem poscit barbara progenies.
Vt pro Rege datum Romana potentia, Regem
Accipiat fato iam meliore suum.

Verus Romulus
princeps.

Vt Romani re-
rum domini.
Rex melior p̄-
ceps Romanis.

C 5

AD DEXTRAM
ALIVD, VBI MAGISTRA-
TVS VRBEM ALLO-
QVITVR.

MAGISTRATVS.

Princeps Hi-
spaniæ felici-
tatis copia ex-
uberans.

Fernāndus Ca-
tholicus.

*F*ernandus fœlix princeps, Garnata,
vocatvs,

Hic tibi fortuna prospera fata fe-
ret.

Catholicus surget Fernandus fortior
ipso,

Regnum Gar-
natæ.

Vt Philippus
pater classe Ca-
tholica maris
intima tutus
penetrauit.

Solis Regibus
mœnia patent.

Gratia Deo
aꝛēdæ imprimis
A simili.

Qui Batis regnum iunxerat imperio.

Maurorum gentem subiget Fernandus, ut ille,

Oceanumq; premet, Caspia regna tuus.

Ægeum forti penetrabit remige victor,

Turcarum classes destruet, arma, viros.

Gaudeat vrbs nato, rumpantur mœnia Rege,

Perfoluant grates templa colenda Deo.

Fernandus fatis concedens viuic in astris,

Fernandus princeps redditus ecce tibi.

*In altero arcu erat depicta Matrona potens cum puer
ro, cui vaticinabatur referens.*

SOBRIE, PIE, ET IVSTE REGNABIS.

*Secularia ab-
negabit dese-
ria.*

*Iuxta Matronã, quæ erat Sobrietas, inerat Bacchus
inuitans puerum ad lautè bibendum.*

INSCRIPTIO.

BIBE, FOELIX GAUDE.

In eodem arcu inscriptio altera, Bacchi verba.

*Nato principe desipere dulce est, potare, & spargere
fiores decet, vinum vel senes saltare compellit.*

*Si non modicè
sumptū fuerit.*

IN FRONTISPICIO

supra caput Bacchi.

*Victuro Bacchus celebrat sua dona puello,
Sobrietas grandes vix tenet alma viros.*

Principi nato.

*Inducitur Bacchus inuitans omnes ad potum, & se
excusat, quod ebrietatis accusetur à prætereuntibus.*

*Sobrietas obsta-
re gaudijs non
valet.*

BACCHVS.

DE NATALISERENISSIMI

Satyri, Fauni, sil-
uani rustici gra-
tulantur Philip-
po principem na-
tum.

Princeps letifi-
cat mentes.

Præ gaudio
ebrietas.

Firmat spem
princeps.

Ingeniose dicta

Princeps ani-
mos excitat ad
prælia.

Insidens equo
euaginato ense
iam inde à puero
Ecclesie tutor
videbatur.

Victori Bacchus celebrat sua dona Philippo,
Principe cui nato rustica turba fauet.

Sileni in numerum, Satyri, Fauniq; canentes,
Gratantesq; Deo dulcia vina bibunt.

Accipit hos Bacchus cantu, potansq; subindè
Excusat captos ebruius ipse Deus.

Non turbant mentes, inquit, nunc munera vini,
At numen maius commouet ecce puer.

Vt vinum princeps populos agitatq; virosq;
Peruertunt animos gaudia summa graues:
Pectora nam princeps populis vel operta recludit,

Spes nostras princeps iam iubet esse ratas:
Dissoluit curas princeps, tristefq; repellit,
Dat bona nunc princeps, pauperiemq; fugat.

Quin etiam princeps facundas addocet artes,
Perspectos princeps reddidit ipse viros.
Potus ad arma veni, quisquis nunc vincere gestis,
Principis auspicijs pocula nostra bibas.

Deniq; si ciuis Bacchum condemnat iniquus,
Fallitur, en princeps natus ad arma vocat.

In arcu alio ubi Cæsar, & Achilles reuinctis mani-
bus astabant, aderat effigies principis pueri cum hac
inscriptione. E regione.

Cæsar Romanus, Græcus vincendus Achilles
Principis auspicijs, terra subacta quibus.

CONCORDIA PARENTEM
BEATVM DICEBAT.

PTIO H. C.

Regnorum princeps pax ipsa in magna, Philippe,
Nascitur, una tibi mentis, & alma quies.

Datum optimū
a patre luminis

IN ARCV AD PORTAM
ECCLESIAE DIVAE

MARIAE.

RAM MNVDI

FERDINANDO

HISPANIARVM PRINCIPI
NATO, SEMPER VICTVRO,

Victoria, spes,
fides, protectio,
pax, cōcordia,
foelicitas

SPEI VNICAE, FIDEI CA-
THOLICAE PROTECTO-

Hispaniae bona
in principe nato
patris simili.

RI, ANIMORVM PA-
CI, CHRISTIANAE

CONCORDIAE,

REGNORVM

FATO FOE,

LICISSI-

MO.

Regnorū omni-
bus incommo-
dis principis ob-
stiterit natiuitas.

SVpra CAPVT PRIN-
CIPIS INSCRIB-
PTIO HÆC.

*Iure optimo.
Causa Philippi
pietas.*

*Cœlitus ecce mihi mundi concessa potestas,
Catholicus gentes nam domat ipse pater.*

PRINCEPS AD PEDES
HABEBAT SPHE-
RAM MVNDI.

HIC ORBIS FABRE FACTVS
ADERAT.

*Elegans allusio
ad Iouis incuna-
bula.*

*Octo Choribantes principem saltantes defendebant,
qui tympana pulsantes etiam significabant has ætates
omnes aduersus Saturnum pugnare, qui vectus curru
principem sequebatur.*

SATVRNVM, CHORIBANTES,
PRINCEPS VECTVS
CVRRV ANTE-
IBAT.

ÆTATES PRIN-

GIPIS OMNES

faelices.

INFANTIA.

*Saturnus quamvis pugnet, falcemq; reuoluat,
Infans en princeps uiuet ad arma diu.*

*Qui filios suos
deuorabat.*

PVERITIA.

*Hic puer optatus surget per praelia victor,
Saturni morsus non timet ipse Dei.*

*Princeps in omni
etate faelix, ac
voti compos fu-
turus inuito Sa-
turno.*

ADOLESCENTIA.

*Imberbis crescet clarus, sapiensq; docebit
Munera, quæ lingua docta Minerva dabit.*

*Sapientia cum
eloquentia pri-
cipem decet.*

IUVENTVS.

Regum mos antiquus gētium
 multitudinem conciliandi
 Iam iuuenis bello promptus ductare phalanges
 Asciscet populos ductor, & arma, duces.

ÆTAS VIRILIS.

Principi Ferdinando parebūt omnes.
 Tunc vir per campos pugnabit Marte secundo,
 Imperio gentes iam trahet ipse suo.

SENECTVS.

Rex pacificus populis iu-
 rans.
 Maturusq; senex rerum potietur in orbe,
 Secura regnum pace tenebit ouans.

DECREPITVS.

Exemplo Caroli Quinti aui,
 qui renuntians seculo semet ip-
 sum abnegauit, eam cruce sua
 sublata Christiū est sequutus.
 Grandæuus ceptrum mundi tum linquet habenas,
 Et septus rectis seruiet ille Deo.
 Carolus ut Quintus regum, Dominusq; potentium,
 Terrarum curas tempfit, & imperium.

LAUS DEO.

AD CATHOLI-
CVM, PARITER ET INVICTIS-
SIMVM PHILIPPVM DEI GRA-

TIA HISPANIARVM REGEM, DE

rebus, & affectibus Pij Quinti summi

Pontificis erga eundem, sanctissimi

Liber vnus, per magi-

strum Ioannem Latinu-

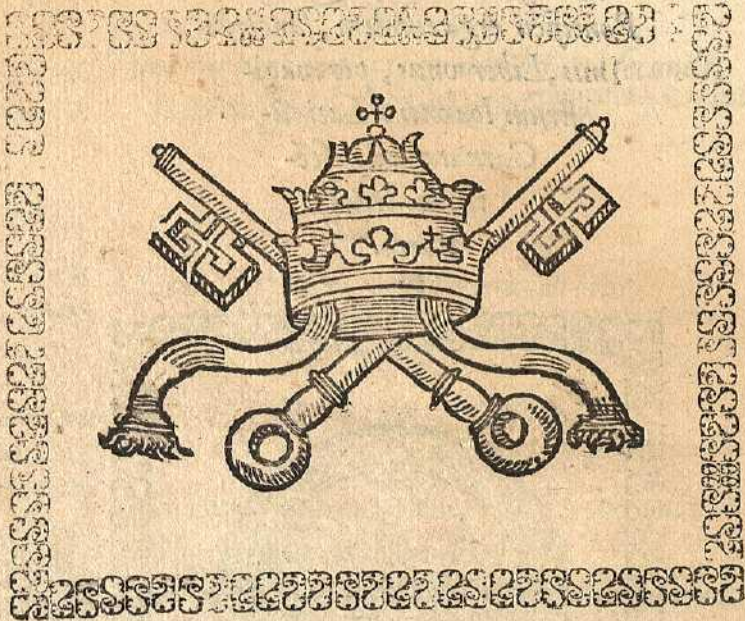
Garnata adolescē-

tiae modera-

torem.

AD CATHOLICAM
CUM PATRIARCA
SIMON PHILIPPUS
TIA HIRANI
1711

D

 ELEGGIA, QVA

SANCTISSIMVS PIVS

QVINTVS ADBELLVM NA-

uale in perfidos Turcas Philippum

Regemincendit.

 PIVS DIVINA

PROVIDENTIA PAP AQVIN

TVS CATHOLICO PHILIP-

po Dei gratia Hispaniarum Regi, in

Christo Filio carissimo salutem, &

sanctam benedictionem

viuens dixit.

Romana vires post Christum nostra
potestas,

In Turcas vindex nate Philippe
mih.

Philippus fidei
defensor.

In omnes Chri-
sti hostes.

Catholicus regnans nostras defendere partes,

Et colere es solitus sanctius ipse Fidem.

En ego, cui Christus pascendos tradidit agnos,

Pasce & oves, dixit, pastor amore meas.

Summus Ponti-
fex pastor bonus.

DE REBUS ET AFFECTIBVS

- Pastoris officium* Si lupus insidias pecori, si instruxerit artes,
 Quò fugiet custos, si bonus esse cupit?
Expressit Christi verba. Cognoscoq; meas, & nunc cognoscor ab illis,
 Et te tutorem viribus esse scio.
Philippus armis tutatur. Carolus inuictus telis pugnavit in hostes,
Ducem Saxoni um cū alijs. Ecclēsa ductor perdidit hæreticos.
 Non minor est virtus bello tibi, Nate Philippe,
 Excitat audacem patris in arma Deus.
Aduocatū habemus apud Patrem. In cœlis Christum patronum, sancta, tenemus,
 Qui nostra ad Patrem reddere iura solet.
Summus Pontifex oratione, Rex Philippus armis pugnat. Ad te confugimus, pugnas pro regibus vnus,
 At nos vt vincas, fundimus ore preces.
Filius patris amulus. Æmula virtutis genitoris gloria Quinti.
 Impellit mentem, Nate Philippe, tuam.
Fidei protectionē omnibus anteponit Philippus. Regibus Hispanis innatum est cernere Christum,
 Quos pietate sua protinus ille regit:
Philippus Hæreticis est timori horribili. Vt primum regni cœlestis munera quærant,
 Preponantq; fidem rebus ubiq; suis.
Hæreticæ prauitatis depulsor. Hoc patris similem mirantur nomine gentes,
 Hæreticis terror solus in orbe vales.
 Tu mihi nunc praua depulsor es undiq; secta,
 Protectorq; fide diceris esse mihi.

Officij Sancti cultor tu maximus extas,
 Regnum tu purgas ignibus ipse tuum.
 Quòd patres seruas extant tibi regna, Philippe,
 Per quos CATHOLICA hoc regnat in orbe Fides.
 Per quos inquiris visentes regna, tuisq;
 E dicis caueant, prospiciantq; sibi.
 Ne qua inter sanctas, peregrina hinc dogmata leges,
 Heretici spargant artibus, ore, nouis.
 Ladere vicini pecoris contagia possunt,
 Nedum migrantes, qui & noua sepè ferunt.
 Ecce fremens tendit non siccas sanguine fauces,
 Quærens quem rabido deuoret ore lupus.
 Hereticus Christi insidiari perstat ouili,
 Seruantiq; gregem spargere fraude mihi.
 Illarumq; vicem doleo, quot miserit Orco,
 Quas Christus fuso sanguine duxit oues.
 Ne succum pecori, nec lac subducere & agnis
 Ecclesæ matris perfidus ille queat:
 Peruigil esse volo vel grandis nomine Christi,
 Ne noceat pecori luuida turba pio.
 Nunc ouibus nostris (quando hæc te cura remordet,)
 Ne lupus officiat consule nate prius.

Officium San-
 ctum colit Phi-
 lippus.
 Per inquisito-
 res.
 Philippi sollici-
 tud, & manda-
 tum per regna.
 Herent facile
 quæturpia sunt
 Cõmentia ca. m
 Hereticis vi-
 tanda.

Lutherus nefã-
 dus inhians.
 Caritas Sũmi
 Pontificis.
 * Doctrinam ca-
 tholicam.
 Pastoris boni-
 cura.
 Vigilandum di-
 es, noctesq; Ca-
 tholicis.
 Hereticus.

DE REBVS ET AFFECTIBVS

Vulnus immedi-
cabile resciden-
dū, ne pars syn-
cera trahatur.

Inimicus ho-
mo seminauit
Zizaniā.

Concionatores.
Theologi docti
simi.

Arma nostra
spiritualia sūt.
Temporis incō-
moda.

Exoptat Philip-
pū Monarchā.
Pontificis vota
ad Christum.

Quia maria, &
venti Christo
obediunt.

Procellas vin-
cens nunq̄ nau-
fragium faciet.

Orati pro te.
Orbis tumul-
tus.

In primis sectam scindamus falce malignam,
Ne superent fruges semina iacta pias.

Sulcis lecta suo commisit nomine Christus,
Nunc vrenda filix nascitur haresibus.

Latrantesq; canes mittantur, sepè Molossi
Hereticos lacerent dentibus, ore lupos.

Doctores sacri resonent per pulpita, Christum
Clament, ne cessent ciuibus arma dare.

Spiritus arma dabit conscripta in cordibus altis,
Ne valeat mentes vertere victa caro.

Aspicias Ecclēsa contracta regna per orbem,
Turca furens animis ut premat iste suis.

Hanc rerum Dominam sub te, ô mihi care Philippe,
Cernam: Longa uo reddere Christe uales.

Non timeo ventos, terret non vnda, procella,
Voluantur fluctus, quod fremat inde mare:

Nam quamuis Petri iactetur cymba per altum,
Excussus nunquam puppe magister erit.

Quæ Christi verbis saxo fundata per undas
Decurret stabili nauis amore, Fide.

Ast Asia hinc terrent hostes, urgetq; Tyrannus,
Vix nostræ Europæ regna tenere uides.

*Aphrica sæpè mouet bellum, pontusq; subindè,
 Italia motus quis feret assiduos?
 Pannonia hoc damnum, captiuaq; Gracia sensit,
 Vix tutus nostris sedibus esse queo.
 Nec nos obniti contra, nec stare valemus,
 Hostis non æquus viribus ille meis.
 Nec tu Nate vales solus pugnare, Philippe,
 Illo, at si mecum, fortior esse potes,
 En res ipsa vocat, rapienda occasio nobis,
 Precincti ad bellum possumus esse simul.
 Iunctas Ecclêsæ dextras, fœdusq; peractum
 Cum Patre, & Nato, Spiritus ipse liget.
 En pugnare pares animis, opibusq; parati,
 Incipe Nate prior, commodus ipse sequar.
 Catholici auxilium promittunt undiq; multi:
 Exurgens causam iudicat ipse Deus.
 Adiuvat hinc carus Venetum dux vectus in hoste,
 Submittunt classes ad tua iura duces:
 Rostratasq; tenent naues ad bella paratas,
 Tormentis plenas, militibusq; ferunt.
 Centenis plures deducunt inde triremes,
 Quæ promptæ semper fluctibus esse solent.*

D 4

*Mauri.
 In Proverbiu
 abierunt.*

*A possibili.
 Humanis supe
 rior.*

*Ligati in Chri
 sto Turcis supe
 riores.*

*Ad ligandos
 Catholicos sua
 der.*

*Vergilianum.
 Catholicorum
 par clarissimū.
 Exurge Domi
 ne, iudica causā
 tuam.*

*A facili.
 Catholicum se
 quuntur Regē.*

*Habent Vene
 neti ex parato
 ad manum.*

DE REBUS ET AFFECTIBVS

Qui auxilio fu- turi.	Illyrici venient iuncti, mixtiq; Liburni,
Ultrò ibunt sub Philippo.	Pugnabuntq; tuis si regis auspicijs.
Cum ligatis su- perior futurus.	Classibus adiunctis non par concurrere Turca,
D. Dominus	Virtus nostra simul valdior ire potest.
Ioannes ab Au- stria in Turcas natus.	Sic tuus Austriades regnabit fluctibus vnus,
Homo non se- parabit.	Quem Turca audaces, gens fera victa timent.
	Regius hic frater felix tibi sorte creatus
	Turcarum cursus comprimet hostis. Age:
	Si nos vna Fides Christi coniungit in vnum,
	Disiunget nullus, quos iugat ipse Deus.

**SVM MVS PON-
TIFEX QVINTVS PIVS**

*in Morte, suprema, quæ dixerit Philip-
po verba sanctissima, Hexametris
versibus scribuntur, autore ma-
gistro Ioanne Latino.*

§

*Iustitia tutor, depulsorq; hæresis vnus Philippipartes.
Regnas, terrarum dominus ventu-
rus ad astra:*

*Nam rem Romanam defendis, Na. Causa.
te Philippe,*

*Ecclēsa sanctæ dux nunc ad bella paratus
Sub iuga iam mittes Reges, Turcasq; superbos.
Pugnat enim Christus tecum cœlestibus armis,
Vt vincas fœlix, rerum potieris ubiq;
Non licuit viua voce hæc tibi dicere ad aurem,
Vt pater est solitus nato deponere caro:
Multaq; nostra fides vellet committere soli,
Vt traherem voces imo has de pectore veras:*

*Nā Philippus
audit quid De
us per Ecclesiã
loquatur.*

*Epiphonema.
Viua vox ha-
bet energiam.*

*Ad inflãmā-
dum.*

D 5

DE REBUS ET AFFECTIBUS

Charitas benigna condoler.
 Quando id quod vis non potes,
 velis quod possis.
 Modestia.
 Intercludit cor pora, animos verò non.
 Philippus summis Pontificibus subditus.
 In regia Philippi observatio.
 Christi memoria.
 Mortalẽ se factetur.
 Oportuit Christum pati, nedũ homines.
 Via, veritas & vita.

Dumq; vicem doleo regum, qui nostra grauantur
 Mandata audire: En nostros tibi pandere sensus
 Non possum, lachrymis excusis iussa parentis
 Mittimus ex animo, qui te dilexerat antè,
 Quàm Christus Petri me indignum in sede locasset.
 Auribus optabam mira instillare piorum
 Sacramenta tuis, pontus sed diuidit ambos,
 Quos mens una tenet coniunctos nomine Christi.
 At docilis quando sanctis tu patribus extas,
 Perlege scripta manu, quæ condita mente tenebis,
 Posteritasq; domi regalis voluet in auum
 Principibus dictanda viris, qui sacra sequuntur
 Testamenta Fide, quæ Christus tradidit, idem
 Ecclẽseq; suæ seruari in secula iussit.
 Nostra hæc summa dies, non cluctabile tempus,
 Curriculum vitæ concessum viximus: Ecce
 Consequimur Christum pro nobis plurima passum:
 En morior Quintus, viues tu Nate Philippe,
 Imperiumq; tuum, Christus nam regnat in illo,
 Qui vita est nobis: Reges regnatis in ipso,
 Reges mortales nascuntur, regna peribunt,
 Ille manet solus, qui fecit cuncta potenter

EX NIHILO, dixit fiant, & facta fuerunt.
 Reges castigans mores, & crimina nouit,
 Pectora qui regum rimatur, claudere mentem
 Quis poterit Domino scrutanti viscera, sensus?
 Regnantūmq; vices, fortunas versat in horas:
 Is dare præcipites, is nunc submittere viuos
 In barathrum reges poterit, mundiq; Tyrannos:
 Imperium rursus, vitam, regnumq; beatum
 Ille suis præbet, pacemq; ut viuere possint,
 Tranquillam sedem, tum vitæ gaudia donat.
 Iudiciumq; suum regi tibi reddit amico,
 Corq; tenet, manibusq; regit, qui cuncta gubernat,
 Regibus ut viuas cunctis exempla daturus,
 Perdiscantq; Fidem populi seruare (beatos
 Quæ facit in cælis) abs te, præcepta salutis
 Perdocti reges doceant retinere ministros:
 Ecce timor Domini dabitur sapientia regi:
 Ille timendus erit nobis, quando omnia nato,
 Inq; manus mundum, cælumq; & Tartara Christo
 Tradidit ipse pater summi regnator Olympi:
 Arbitrioq; suo moderabitur omnia Christus
 Index venturus viuis, & lumine cassis.

Deus regibus ti
 mendus.

Cogitationes no
 uit: qui donat,
 & aufert.

Christi potestus.

Pax viuis Chri
 stus.

Deus iudicium
 tuum regi da.

Cor regis in ma
 nu Dei.

Philippus regis
 exemplar, &
 exemplum.

Timor Domi
 ni, Sapientia ini
 tium.

Omnia in ma
 nus Christo tra
 dita.

Tunc voluntas
 eius fiet.

DE REBUS ET AFFECTIBVS

Pij Quinti modestia. Ille Pius Quintus quondam qui nomine dictus,
 Indignus famulus, qui seruus inutilis orbi,
 Discedo ad Christum, vitam qui reddit amicis,
 Et regnum Patris iustis tenet ille paratum.
Quod Christus Veritas pollicetur. Non moror hoc regnum, qui iam cœlestia quero,
 Quò nunc, Nate, vocor, fœlix tu in regna futurus:
In terra viuentium. Illic te cernam post tempora longa, Philippe,
 Per Christum Dominum regnantem secula viuùm,
 Qui Deus aternus cum Patre, & Spiritus ille
 Sanctus monstrabit viuorum nomina, diui,
In Deo omnia beati vident. Cernentesq; Deum quid non vidère beati?
 Optatus Domini conspectus cuncta resignat,
 Ad votumq; Deus tunc ipse videbitur illis.
Regnum celorum. Illas nunc sedes affectat Quintus in horas,
 Quas Dominus rector fatorum destinat altè.
Philippus protector fidei, & propugnaculū. Rex ductor restas Hispanæ gentis in armis,
 Rex fidus Christi partes, præceptaq; veram
 Defendesq; Fidem, pietas ut surgat ad astra:
 Christus agit tecum mundo dum vita manebit,
 Sœclis expletis ad finem venerit etas.
Nobiscum est vsq; ad confirmationem seculi. Si regnare cupis, terras, pontumq; tenere,
 Qui donat, & aufert regna. Ecclesæ Christi protector maximus esto:

Ille salus vivis, seclī tu gloria nostri,
 Iustitiæ cultor constans, moderator, amicus
 Pacis, amor, populisq; caput, spes unica nostris:
 Catholicus regnas, servator fœderis alti,
 Quod Christus pepigit saluator iure ministris
 Divino, Regesq; dedit defendere causam
 Ecclesæ iustam, mundus quam perdere tendit:
 Hæreticus nugis armatus barbara regna
 Concitat, heu miseræ gentes turbatq; superbus,
 Ut Patrem fugiant, cui iusta, & summa potestas:
 Cui Dominus vivus mandavit nostra benignus
 Servaret, mentesq; piæ deduceret ad se.
 Pasce & oves, dixitq; meas, pastorq; fugabis
 Insidiasq; luposq; malos vitabis amore:
 Si me ductor amas, pascens ne succus iniquè
 Subduci possit, curabis vocibus agnis,
 Sibilus ad caulas resonabis, fistula dulcis
 Adducet mæstos, specula dum dicis ab alta.

Querenti Domino Petrus responderat aptè:
 CHRISTVS es ille Dei vivi, tu Filius, Orbem,
 Venisti, ut saluum faceres regnator Olympi:
 Terq; rogat Dominus, Petre an me diligis? ipse

Christus Eccle-
 siæ salus, Eccle-
 sia mater filijs.
 Philippi dotes
 Regia, & Ca-
 tholica.
 Mūdus hostis.
 Hæretici deli-
 rant toto errā-
 tes cœlo, & to-
 ta via.
 Summus Ponti-
 fex caput.

Hæreticos arce
 bisprocul abiges
 * Doctrinā Chri-
 stianā intelligit.
 Ut oves pastor
 saxi de vertice:
 sic Pontifex in
 medio Ecclesiæ
 specularatur.
 Nō caro, nec san-
 guis reuelavit.
 Petre amas me?

Tu nôsti Domine hæc, retulit, tibi nota, Magister
Me tu ô Petrus amas? agnos tu pasce meos: iam
Scrutans corda. Tu scis ipse mea hæc, reddit, nam corda recludis:
Reddidit ille, meos agnos tu pasce per orbem.
Hæc Christus Petro pastori dixerat olim:
Tu partes Petri defendes, Nate Philippe,
Nefandus Lu- Atq; lupum flammis submittes ductor iniquum,
therus. Qui socijs mentis vanam nunc congregat iram,
Qui magister im Lutherus in populos scæuit per dogmata fœdus.
probus ægrotos Impugnet mundi princeps, pelagiq; procella
animos turpia Strideat, & velum iactetur viribus altè,
docer. At naus Christi fluctus superabit, & alto
Ecclesia Catho- Naufragium nunq; faciet, sed victor ab undis
lica tempestates Ad portum remis tutum, velisq; subibit
omnes vincet. Petrus, quem fuso defendit sanguine Christus:
christi oratio. Orârat quondam Patrem, ne deserat ipsos
Alma fides populos, quos Petrus iure gubernat,
Ecclêsæq; caput, princeps, qui numine Christi
Catholicosq; gregem Romanum pascit, amicus
Reges Hispanos moderatur: Nate Philippe,
Quos vnice ama Si benè quid meritis de Hispanis Quintus in orbe,
bat ob Philippis Communesq; mouent populi, si pignora sacra,
Catholicum.

Sacramenta Dei, si tangunt iuniora mentes,
 Si nos vera Fides, si Christus iungit in unum,
 Coniungas Reges ad sancta haec foedera nostros,
 Ad Christum veritas, serues ut regna piorum:
 Nunc precor alme, tuos facias pietate regentis,
 In Christo vivant cuncti per regia fidi,
 Sub te conuersi Christi praecepta sequantur:
 Hoc mihi si dederis, felix in morte futurus
 Discedam ad superos, veniet mihi fama tuorum.

Tu potes unanimes seruare ad foedera Christi
 Hispanos, Venetos, Italos tu reddere sanctos,
 Quos Pater, & Natus, quos Spiritus ille ligauit
 Aduersus Turcas, & Christi nominis hostes:
 Et potes ipse duces, Regesq; in foedere viuo
 lam retinere Dei, sub te pia signa sequentur
 Gentes conuersa, mundus venerabitur, idem
 Suscipiet nomen, famam, regnumq; Philippi,
 Donum cui Christus concessit maximus, ipsis
 Regibus Hispanis concessa est gratia, diui
 Fernandi portas tecum pia munera Regis,
 Quae Isabella dedit Hispanis, iura piorum,
 Officij Sancti Patres, quae impia cura: Hi

Causae non leues.

Ut ligentur Ca-
 tholice in Tur-
 cas, & Haereti-
 cos.

Pij Quinti desi-
 derium.

A possibili.

Amplificat op-
 tata.

Philippus hoc
 pro virili parte
 conatur efficere.

Secundū Deum
 Regibus Catho-
 licis officium San-
 ctum acceptum
 referendum est.

DE REBUS ET AFFECTIBVS

Officium Sanctum regnorum tutela.

Officij Sancti partes.

Scopus noster, quod tendit omnia.

Quae iuncta sunt.

* Paulinū Regale sacerdotium in bello maxime necessarium.

Omnia Christi cruci subiecta.

Cruce Christi in qua gloriari oportet solum.

Cruce firmissimum regnorum fundamentum, & status felix.

Dum steterint validi durabunt regna Philippo:
Impia doctores inquirant dogmata, iuste,
Secretòq; sciant vitas, & crimina discant,

Aduersus Christum, si quis meditabitur amens
Discere quid laeuum, quod mens sibi conscia recti
Abneget, ipsa Fides, reges, iudexq; futurus
Castigent mores, periuraq; pectora vertant

Ad Christum Dominum, saluos qui fecerat, idem
Legibus his sanctis poteris conuertere prauos,
(Seruiat ut Christo gens nostra,) & perdere pestem

Armis Hispanis, poteris coniungere gentes,
Aduersas reuocare, pias & reddere, felix,

Qui tecum Christi portas ad bella ministros,
Electumq; genus, comitantur iura, sacerdos,
Sacramenta Dei: Cruce Christi ducet in hostes:

Quid non illa potest? quid non superabis in illa?
Quam mundus, caelum, reges, & Tartarus ingens,
Infera gens horret, superi venerantur amicam?

Cruceq; tuis gestis ventura est gloria rebus,
Hac vinces, rex magne, tui iam nominis hostes,
Hac regnum stabit, regnabis magnus in illa, (stas,
In Cruce tu es dominus, Cruce nunc tua magna pote-

Maiestasq; tua hæc victrix dominabitur orbi:
 Rerum summa Crucis veniet tibi nomine, quando
 In Cruce iam mundum complebit fama Philippi
 In Cruce consurges: Crux te iam tollet ad ætra,
 Signa, ducesq; tuos: Viues in pace Philippe,
 Quam Deus ipse dabit regi, virtusq; regenti
 Cœlitus adueniet, lux ipsa, & gratia regnis,
 Et Christus Dominus moderabitur omnia tecum.

Fernandus princeps sacra de stirpe colendus
 Nomen aui referens, Fernandus viribus ingens
 Hispanum tollet nomen per secula victor
 Nestoreos superans annos, victurus & ille
 In regnis tecum, fati spes altera regni
 Bella geret, quando iam te longæua senectus
 Detineat sanctum referentem numina patris,
 Qui mundi fastus, regniq; reliquit habenas:
 Quinti cana fides sub te regnabit in orbe,
 Princeps ille tuo ductabit more phalanges,
 Hispani, proceresq; duces, & regna sequentur,
 Auspicijsq; tuis reges, populosq; subactos
 Dicet fama tibi, vincenda & cuncta Philippe,
 E

Pius Quintus
 Cruci deditus.

Vnde omnia ex
 pectanda bo-
 na regibus.

Princeps quid
 factururus in re-
 gnis.

Superstes futu-
 rus.

Quinti Caroli
 exemplum mi-
 rum pietatis Ca-
 tholica.

Caroli Quinti
 fides Catholica

Mittenda sub
 iugum sunt po-
 testates.

DE REBVS ET AFFECTIBVS

Victoria Philippi.
 Princeps patris
 virtute gesturus
 cuncta.
 Felicia principis
 Ferdinandi
 secula.
 Rebelles sub iugum
 mittentur.
 Fides, Spes, Charitas
 vel hostes
 vincunt,
 Regis charitas
 conciliabit.
 Anadyplestis.
 vsq; ad consummationem
 seculi nobiscum
 futurus.
 Catholicam Fidei
 summus pontifex
 docebit cum
 Nicarijs.

Sub iuga iam Partibus, iam nostris inuidus armis
 Maurus, tum gentes ibunt superante Philippo;
 Celsos Fernandus regali more triumphos
 Victor aget princeps patris comitantibus armis
 Captiuos ducet reges, post terga reuinctis
 Tunc manibus, Maurus disiectus iura sequetur,
 Nominis Hispani, victoris & arma Philippi.
 Aurea pugnanti venient iam secula nostris,
 Romanisq; simul, Venetis, ductore Philippo,
 Conuersis animis Christo parebit, & armis.
 Aspera gens, mundus victricia signa timebit.
 Iustitia, & Spes magna, Fides, amor omnia vincet.
 Regnantis pietas coniunctos ducet & hostes,
 Hostes (dum Christum regnantem viderit atas,)
 Tunc animos versi conuertent, rege magistro
 Accipient mentemq; piam, precepta subinde
 Ecclesie Christi repetent, qua sancta per orbem
 Germanos, Italosq; pater Gallosq; docebit,
 Vt Christus sanctis habitet sic mentibus vnus:
 Summus Romanae Ecclesie miseratus iniquam
 Sortem multorum veniam concedere iuste

Digneturq; pater clemens, qui parcere nouit
 Tentatus quondam, lacrymis & fletu amare
 Petrus, quem Dominus respexit uinctus amice,
 Petrum conuersum referet pietate parentis,
 Qui partes, Christi q; uices, & iura ministrat,
 Respiciat similis fassas sua crimina mentes,
 In regnisq; pijs Christus celebretur, ametur
 Imperet, & pœnas det, quisquis numina sancta
 Laeserit, aut fando uertat praecepta malignus,
 Quæ Christus Dominus dederit seruanda ministris:
 Hi patrem obseruent sanctum, qui numine Christi
 Semper agit causam moderator, iure sacerdos
 Diuino, regumq; caput, quem semper adorant,
 Cui genibus parent submissi, iure minores,
 Qui clauis regni cœlorum continet unus,
 Qui soluit, mentesq; ligat, sanctusq; resoluit,
 Clauiger & cœli portas uirtute resignat:
 Sacramenta pius miseris concedet amore,
 Ille animos hominum soluet tum nomine Christi,
 Crimina iam fassos mandabit ritè sacerdos
 Pœniteat miseros si quando, regna recludet

E 2

¶ Habemus pontificem qui sciat compati.
 Summus pontifex Patrem refert.

Affectus Pij Quinti.
 Verbo, & opere uiuendum Catholicis.

Summus pontifex colendus regibus.

Sacerdotibus soluendi, & ligandi potestas à Christo data.

Oris confessio ad salutem.
 Optimuspœnitie portus mutationis consilij.

DE REBUS ET AFFECTIBUS

Poenitentia cui
nomen Cicero
non dedit.

Caelorum, cunctis dabitur tunc gloria, iustos
Quos Metanea facit per Christi sanguinis usum,
Aeternè ut uiuant Christi sub lege beati,

Hæc cura, &
solicitude.
Ligatos sub du
ce & classe Ca
tholica.
Conclusio.

Hæc vnus, rex magne, dabis pia munera Quinto,
Iam longum valeas, viuas ad regna Philippe,
Classem commendo, Venetos, Italosq; Liburnos,
Romanosq; meos coniunctos sanguine Christi,
Austriadamq; tuum Turcas superare superbos,
Mittas magnanimum, & classes ductare per altum.

Benedictio ar
tificiosa, & fa
cilis.

Hæc sunt, regnator, qua det tua magna potestas,
Ut Quintus placida viuens in morte quiescam,
Designans q; crucem Christi de more sacerdos,
Vna protenta benedixit voce Philippo:

Petra autem
erat Christus.
Quæ orat sem
per horis cano
nicis & nunq;
deficiet.

Te Pater, & Natus, sanctus te Spiritus, idem
Vnus & ipse Deus trinus tua gesta secundet.
Ad lapidem viuum dum pugnas mente recurre,
Quadratusq; lapis Christus te proteget ipse,
Ecclêsæ matris precibus tua bella beabit:

Catholicè ter
virgo dicitur.

TE MATER semper Virgo comitetur in undis,
Virgo stella maris, Virgo cælumq; serenet
Currenti Austriadae, puppes, nautasq; gubernet,

*Vt classis victrix, Christi virtute ligata
Hispanos portus, Italosq; has littoris oras,
Illyricosq; sinus penetrans, arcesq; marinas
Percurrat semper superatis Marte Tyrannis,
Et pontus pateat longè, lateq; Philippe
Terrarum Dominus regnes per secula letus,
Ecclésiæ tutor sancta, Christiq; minister.*

E 3

*Summi pontifi-
cis affectus.*

*Classem exo-
ptat incolumē.*

*Nihil obstat,
quò sit superior.*

*Mirus amor er-
ga Philippum.*

Epilogus.

PII QVINTI

MORS CATHOLICA DE-
SCRIBITVR, ET ROMÆ

tumultus soliti in huiusmodi occasione
depinguntur, ubi varios etiã lector
videbit hominũ affectus, vel hos
mites, vel illos concitatos.

Rerum gestarũ
summa.

Ostquam res cladis Turcarũ, Marte
Philippi
Deuictos Parthos, direptas milite
naues,

Superborum cõ
fusio.

Bassanemq; suum truncum vidisse superbos,
Captiuam gentem, delusum sorte Tyrannum
Accepit Quintus summus pietate sacerdos,

Pio Quĩto opta
ta.

Romanos, Venetos, Hispanos classe Philippi
Coniunctos pelago cursus, fœlicia cuncta

Dei voluntas.
fiebat.

Gessisse, et tutos portus tenuisse carinas:

Christus ducem
suum seruauit.

Victorem Austriadã (quẽ Christus ducere pergat,)
Incolumem Martis grandem vitasse furorem:

Cœlitus à Domino pendebat, semper in horis
 Peruigil, assiduis precibus, lachrymisq; petebat,
 Ut fausta ad votum gererentur bella Philippo,
 Qui causam Christi solus defendat in orbe,
 Solusq; ipse Fidem venerans ad cuncta timeret
 Pontifices sanctos, regnum pietate gubernet.

Viribus effractis, confectus vilibus herbis,
 Ieiunusq; pater perstans, iam languidus, ille
 Pane famem, lymphisq; sitim, morbumq; leuabat,
 Tempore præcipue, quo Christus passus, in illis
 Multa quaterdenis solitus vitare diebus:
 Deducensq; cibum tenues exquirere mensas,
 Orando semper nunq; defecit, amicam
 Commendans Domino classem, fratremq; Philippi.

Consumptus tandem morbo, cui grandior ætas,
 Continuum mensem lotium vix pellere quibat,
 Durius atq; seni rabiosus calculus alnum
 Vrebat corpus: medici suadere parabant,
 Mollièr ut ferret blanda Syringe lauari:
 Moribus incensus sanctis, victusq; pudore
 Maluit (heu) corpus frangi, quàm ferre pudenda,

E 4

Christiane vi-
 uendi ratio.

Affectus mi-
 rus.

Quantū in rege
 Catholico sit po-
 situm, vide.

Vera de Philip-
 po.

Accedebat ad
 senectutem hæc
 Temporis, luci,
 & persone ha-
 benda est ratio.

Orare semper
 oportet, & nū-
 quam deficere.

Senectus ipsa
 morbus est.

Religio fert
 multa.

Anima corpo-
 ri præponenda.

DE REBUS ET AFFECTIBVS

- Homo anima totus Platonicis habetur.* Vel morte ostendens generosum pectus, honestum
 Ut daret exemplum cunctis pietate sequendum.
 Correptusq; pater largo, duroq; dolore
 Linquitur ex animo, prorsusq; perisse putatur,
- Accessio febris* Accedens febris, morbusq; instabat acutus,
 Faucibus adhæsit vox interclusa loquenti.
 Horæ nam spatio verbum non reddidit ullum:
- Sparsi rumores* Exoritur clamor Quintum cognomine dictum
 Concessisse suis fati, cælumq; petisse.
- Curialium diligentia.* Curritur in partes varias, regumq; ministris
 Legati coguntur equos mutare subindè.
 Redditus ast animus patri solatia cunctis
- Omnes respirant.* Attulit, & visus rigida vel mente teneri:
 Respiransq; senex reddebat signa salutis,
 Letitiam simulans compressit corde dolorem,
- Viuida virtus.* Contemnenq; dedit viuientis gaudia genti,
 Præ se sæpè ferens animosa insignia vitæ
 Admisit cunctos ad se, ut de more solebat:
- Senectus viridis.* Oscula iamq; pedi dantes letantur, & orant,
 Sanctus ne Quintus linquat pia munera Christi:
 Alternis ille hæc respondit Quintus honestè:

Pontificem sanctum det vobis Christus, amici,
 Viuite concordēs, vt Christus seruet in vnum,
 Isq; regat classē vobis pietate ligatam,
 Vt victos hostes videatis rege Philippo.
 Agnis ille Dei benedixit sanctus, & illos
 Nomine tum triadis signauit: protinus urbem,
 Aedes atq; pedes visit, septemq; sacella:
 Hoc iter & fecit, longum quò dicere posset
 Patribus ipse vale, in templisq; videret amicos:
 Vsq; Sebāstanum à Paulo sic vēnit anhelus,
 Sculponis plantas indutus venerat illūc,
 Quindecimo spatio stadiorum ex urbe relicto,
 Sed tamen interea morbus crescebat, in horas
 Aegrescensq; pater iam iam succumbere visus.
 Inscia tunc rerum famulorum turba per aulam
 Sacratam flebant discissa veste ministri:
 Quiq; seni in tabulis humile instrauere cubile,
 Clausaq; sunt tristi Romana palatia luctu.
 Protinus instructi bello tunc arma pararunt
 Fidi custodes, sacrum seruare recessum:
 Armatusq; ferox aderat per cuncta satelles,

E 5

Vt diligatis
 vos inuicem.

Affectus erga
 Philippum.

Summus ponti-
 fex hos benedi-
 cit duntaxat.

Pro Sebastia-
 num,

Syneresis.

Vulgò alparga
 tes.

Parasanga di-
 midium.

Quem amabāt
 vnicē.

Parcē, ac durī-
 tē viuebat.

De more fit Ro-
 mæ.

Stipatores.

DE REBUS ET AFFECTIBVS

- Carcer apertus.* Ferrati postes, portæ patuere refractæ
 Omnibus, & vinculis ruptis subière latrones,
 Fures, raptores, inimici currere ad arces,
- Pronus ad rap-
 pro viuendum.* Impius hùc ibat miles, prædamq; parabat,
 Pronaq; discurrit plebs mixta, & vulgus in aurum:
 Currebant cupidi, qui tunc ad bella parati
- Apostrophe.* Tantùm non damnum magnũ tibi, Roma, dedissent.
 Continuò voces audite viuere Quintum,
 Redditur & clamor, rursus tunc arma repressit.
- Natura vlti-
 mũ edit conatũ* Ast hæc nota salus morituris vltima venit.
 Tunc classẽ repetens Christi virtute ligatam,
 Romanosq; suos, Italos, Venetosq; Philippum
 Sapius & referens, Austridam ducere puppes
 In Turcas sæuos, & Christi nominis hostes.
- Tempus circa
 quod.* Spiritus ille Deo mandatus ritè quieuit.
 Cui quarto Nonas compleuit tempora Maius,
Paulinum. Tempore quo Quintus fœlix concessit ad astra:
 Vt carum Christum fœlici morte videret,
*Nunc in terris
 per speculum, in
 enigmatẽ, tunc
 facie ad faciem
 Deum videbi-
 mus Christiani.* Quemq; Fide in terris cernebat sæpè sacerdos,
 Oreq; conficiens diuinum corpus amabat,
 Iam facie ad faciemq; videt, Quintusq; beatus
 Cum sanctis regnans viuut per secula letus.

DE OBITU SAN-

CTISSIMI PII QVINTI RO-
MANÆ ECCLESIAE PON-

tificis elegia, per magistrum Ioannē La-
tinū Garnatæ adoleſcentiæ mode-
ratorē, ubi omnes ferè habi-
tantium Romæ affectus
exactè describuntur.

55

Christicola mœrent reges, dominiq;
potentes,
Orbis Cātholicus, nunc pia regna
dolent.

Communis tri-
stitia.

Illachrymant vrbes, Romana palatia deslent,

Hispani affectus signa dedere pij.

Præ se lugubres vultus iam ferre videntur,

Ostendunt dictis tristia corda viri.

Templaq; sanctorum deplorant, iure sacerdos

Mæsta perq; choros carmina voce refert.

Catholici.

Apra temporē
canebantur.

DE REBUS ET AFFECTIBVS

Funeraria.

Antiquorum
mos, quod cor-
nuu rauca que
runtur.

Dea funerum.
Bella imminen-
tia timebāt ci-
ues.

Alludit ad an-
tiquorum por-
tenta.

Christus nos ab
his omnibus va-
nis superstitioni-
bus exonera-
uit.

Allusio.
Vi in morte Cæ-
saris dicitur stel-
la visa.

Hyperbole.
Lucis perpetua
signa.

Tristia cantores modulantur funera linguis,

Organa cuncta silent, tibia nulla canit:

Tendunt per calles nigra cum veste manipli,

Longæni proceres, regia turba ducum:

Cornua perq; vias Romanas rauca queruntur,

Et pompas ducit sic Libitina suas.

Fletus ubiq; dolor, consurgit Martis imago,

Pallor in ore viris, matribus umbra sedet:

Quodq; magis ciues mouit, non signa, nec astra

Visa, nec è cælo fulgura missa Ioue.

Terruit aut gentes ferali carmine bubo,

Latrâruntue canes ad monumenta ducum:

Nec vox audita est per lucos mæsta silentes,

Ardere aut visus fortè cometa polis.

Non Sol (ut solitus) miseratus funera regum,

Obscurus nitidum texit ab orbe caput.

Aureus at ridens clarissima lumina Romæ,

Lucentem & Lunam frater Apollo tulit.

Pugnabant vigiles animis expellere lucem,

Phæbus sed mæstos non sinit esse viros.

Gaudiaq; in cœlis orbes sensisse putares,

Sic facies stellis gratior extiterat.

Quid sibi signa volunt? quis fulgor redditur orbi?

Romanus querit, hospes ubiq; refert:

Terrenam, Quinto, requiem qui fugerat, ecce

Eternis voluit sedibus esse Deus.

Protinus omnipotens qui nutu cuncta gubernas,

Catholicæ sedi prospice Sancte, tua.

Cernere erat Romæ peregrinas dicere gentes,

Quintum laudantes nomine quasq; Pium.

Tunc dedit hunc Dominus, Dominus nunc abstulit idem,

Sit benedictum eius nomen in orbe pio.

Nunc Deus una salus restas, qui mittere sanctum

Afflictis parrem ciuibus inde potes.

Quiq; sacerdotes casti, pia turba palati

Hortantur Romam poscere pontificem,

Faustum, Roma, tibi signant cœlestia cursum,

Ventura ad votum cuncta gerenda tuum.

Lux noua non temerè hæc oculis affulsit ab alto,

Romanis quæ animis nubila discutat.

Pium Quintum
vivere præ se fe-
rebant.

Quia seculi cō-
tempserat re-
quiem, eternā
donavit ei Do-
minus.

Peregrini.
Exemplar pa-
tientie, quæ di-
xit Iob.

Apostrophe.
Cui omnia pos-
sibilia.

Sacerdotes.
Omnia bene
erunt.
Sol humani ani-
mi nubila dis-
cutit.

DE REBUS ET AFFECTIBVS

- Vbi nunc sumus* Roma caput mundi quondam, lux clara refulsit,
pontifex caput. Vt caput Ecclesæ cælitus ipsa petas.
Mundus in ma- Ardet enim mundus, sectis positusq; malignis,
ligno. Fallat ut incautos peruigil arte viros.
- Expressit illud* Noctes, atq; dies discurrit vertere mentes
Saluatoris. Mens mala, sollicitant inscia corda lupi.
- Qui veniunt ad* Nunc ouibus similes, speciosi, & pelle decori,
vos in vestimē- Raptores pecoris dogmata fæda docent.
tis ouiu, intrinse- Introrsum turpes viuunt, ut fallere possint,
cus sunt lupi ra- Aurea vel Christi vellera veste gerunt.
paces.
- Occasione dun-* Dum consulta patres peragunt, dumq; omnia pendet,
taxatopus est im- Hostis iam rabido queritat ore pecus.
probitari. Sitq; ouibus custos (quamuis dispergere nullus
Nemo tollet. Possit, quos Christus iunxerit ipse Deus.)
Doctores. Doctores instant, fiat, legisq; periti
 Collegis stimulos addere tum properant.
- Rapida occasio.* Iamq; moras nullus tendat producere longas,
 Temporis articulum nam rapuisse decet.
- In morapericulū* Tempus longa pijs non dat solennia rebus,
 Nec mora, nec requies ulla futura viris.

Nam Petri in terris stat nunc arx orba parente,

Pastorem Christus nominet ipse gregi.

Sanctificet mentes, surgatq; Vicarius idem,

Inceptis grauibus qui velut esse caput.

Vi Venetus pergat Romanus, classe Philippus

Câtholica in Turcas currat, & Austriades.

Spiritas & sanctus sumat iam corda regenda,

Qui tunc collegas iura beata docet.

Vt quodam sanctis collegam sorte beatum

Misit, sic unum feligat inde Deus.

Romani (mirum) collega à cardine Petri

Iurârunt Quinti iussa liganda patris.

Ternaq; seruârunt vexilla immissa per ondas

Ecclêsæ, ut sancto iunxerat ore Pius.

Scripsere Austriada sic vellet pergere classe,

Vt Quintus iunxit fluctibus esse ratam.

Nomine nam Christi coniunctam nouimus vnâ,

Quam Pater, & sanctus Spiritus ipse ligat.

Quid maius templis optas tibi Roma referri?

Quàm iungat patres ad tua vota Deus?

Dominus qui
nouit corda.

Qui docet om-
nia.

Cecidit fors su-
per Mathiam.

Cardinales.

Tria vexilla li-
gata.

Litera data ad
Dominum Ioã
nem, ut pergat
Catholicam clas-
sem ducere.

DE REBUS ET AFFECTIBVS

Contemplātes. Contemplatores, quos cæli gloria tangit,
 Orantū palmam iure dedere Pio.
 Qui mundo præsens, absens tunc vixerat, æquè
 Cælestisq; volens regna futura bonis.
 Atq; animo peregrè Paradisi gaudia vitæ,
 Cernebatq; Fide præmia danda pijs.
 Et Dominum querens noctesq; diesq; volebat
 Dissolui, & Christo viuus adesse suo.
 Non hic in terris mansuram regibus urbem
 Dixerat: At cælis regna futura pijs.
 Mortalis viuens vixit victurus in æuum,
 Pro vita vitam viuuit ad astra nouam.
 Aurea vita seni, mores, sapientia, virtus,
 Prudens ut serpens, mente columba fuit.
 Contemplans animus cælo, sine corpore raptus
 Visus, & in terris angelus esse viris.
 Romulides, cernas, alternis dicere sancta,
 Quæ fecit Quintus summus in orbe pater.
 At vidua Quintum repetebant: mæsta puellis,
 Virginibusq; timens iam pia mater ait,

In carne, & extra carnē viuens.
Paulinum.
Cupio dissolui, & esse cū Christo.
Sed futuram inquirimus.
Regressio elegās
Estote prudentes sicut serpentes, & simplices, sicut columbæ.
Romana matrona.
Omnia tutament amantes.

Turpibus exclusis lustrasti, ut, ciuibus urbem,
 Respondent iussus oppida cuncta pijs.
 Ut, mores sanctos docuisti Quinte, viritim
 Visentes Romam qui coluere tuam.
 Qua te Sancte pater tacitum matrona relinquet?
 Si vitam debet iustius ipsa tibi?
 Nec meminisse tui mœrentem iure pigebit,
 Custodis viuit dum memor illa sui.
 Clamantes, videas, patrem, patremq; vocantes,
 Crinibus & passis reddere Quinte pater:
 Atq; iterum rauco referentes carmine patrem,
 Percutiunt pugnâ pectora rupta suis.
 Nostra puellarum custos, qui iura pudoris
 Seruasti rigidus, Quinte, & honeste pater.
 Virginibus Romæ vitam, puerisq; colebas
 Mores incolumes, censor ubiq; Fide.
 Iam matrona potens, omnis sacrata sacerdos
 Cœlesti dotes laudat ab arce datas.
 Sanctus ubi Ecclesæ dux: nunc ubi nauita, rector,
 Oratorq; Dei, pastor ubiq; gregis?

Romam ab omni malorum sentina purgauit. Peregrini vrbis pudicitiam mirabantur.

Beneficij memores.

Fœminarum affectus.

Bene & pudice docuit, & educavit ingenia.

Nam pudor vita est virginum.

Relligiosæ.

Pij Quinti mores cœlitus dati videbantur.

DE REBUS ET AFFECTIBVS

Inquisitor ma-
ximus.

In cineres a-
beant.

Ciuum Roma-
norum de pōri-
fice sermones.

Omnis Pij Qui
ti vita summa,
atq; cōpendiū.

Magnanimi-
tas sancta.

Pastor bonus.

D:ideriū Pij
Quinti.

Tādē longē-
uus victores ca-
tholicos vidit.

Alter ex opta-
batur.

Duces, & nau-
tas det.

Officij sancti quis tutor? & hostibus arma

Intulit? & docuit fidus amare Fidem?

Hereticos quis lege lupos? gentemq; malignam

Combussit flammis? terruit ore duces?

Pastoris ductus narrant per compita ciues,

Exoptant alium moribus esse pium.

Curriculum vitæ sanctum, curamq; labores,

Catholicos mores, regia gesta notant.

Pontificis veri functus pietate sacerdos,

Quiq; animo reges vicit, & officio:

Cessit ab orbe Pius fati cognomine Quintus;

Ecclēse pastor dictus in arce bonus.

Quiq; superba mari speculatus regna Tyranni

Optauit nervos frangere mille modis;

Sollicitusq; pater votis, opibusq; paratis

Optati compos visus in orbe sui.

Cui Christe hac similem Romana in sede locari,

Catholicis patrem regibus esse velis:

Qui rem Romanam, ductu tua fœdera seruet,

Victricem classē ducat, amore liget.

Ductores cepti belli, classisq; magistri

Magnanimum patrem terq; quaterq; vocant.

Solertemq; virum laudant, ad Martia natum,

Aduersus Turcas pectora suscipiunt.

Quamuis classe lupum venientem pergere vidit,

Desertor Christi non fuit ille gregis.

Ast animam posuit pro onium discrimine proptam,

Sapius atq; caput traderet ille neci.

Ieiunus flexis genibus, manibusq; supinis

Orando Turcas perdidit arte noua.

Et miles fractus bellandi membra labore

Cuncta refert Quinto praelia victa mari.

Heu iacet ille pater belli naualis in hostem

Autor, Christicolas mouit ad arma senex.

Romanosq; suos, Italos, Venetosq;, Philippum

Nomine tunc Christi iunxit amore sui.

Præscius & dixit, venturi, currite fortes,

Vincendos Turcas iam dabit ipse Deus.

Audaces nautas animosus misit in hostem,

Orauit Christum puppibus esse ducem.

F 2

Solertia Chri-
stiana.

Mercenarius
fugit, cuius pro
pria oues non
sunt.

Non dubitaret
capitis adire di-
scrimen.

Oratione, & ie-
iunio victor.

Qui Diuinitus
vixisse putaba-
tur.

Velut numine
afflatus.

Christus dux
Christianorum

DE REBUS ET IAFFECTIBVS

Fœdere quas iunctas concordi classe ligauit;

Romana Ecclēse signa sequenda dedit.

Qui verbo Domini Turcas superare superbos

Possēt ut Austriades fecit, ut arma, duces.

Parthorum classē Bassanes, signa Tyranni,

Rectores ponto funderet armipotens.

Veridici tandem cecinerunt carmina vates;

Digna suo Quinto verba futura Pio.

Aduentum memores exhorrent iudicis illum,

Tempora dum docti nostra tremenda docent.

At cum mira polis dederit vertigine Luna,

In Sole, & stellis signa mouenda Deus:

Cum terras, mundi gentes pressura fatiget,

Securas mentes terreat illa dies:

Cum tuba terribilem sonitum clangore per auras

Reddiderit, SVRGANT corpora iudicio:

Omnia consurgent detectis ossa sepulchris,

Corpora, tum manes, iunctaq; turba virum:

Cum ducibus reges trepidabunt, regna, potentes,

Nec genus his aderit, sed pia vita Deo.

Omni gladio accipiti penetrabilior.

Oratione, & ieiunijs fuit confequutus.

Vates. Verè timendum.

Dies Domini, quando Christi fiet voluntas.

In sono tubæ.

Terra, mariq; ossa arida consurgent.

Potētissimi quōdam reges nudo latere palpabunt.

Hieronymus.

Pastoris corpus corruptum pondere terre

Tunc agile exurget, tunc leue perpetuo.

Angeliciq; choris comitatus rector Olympi,

Nubibus & visus Filius ipse Dei:

Vinorum iudex ueniet, tum lumine cassum,

Orbem dum pauidum iudicat ipse suum:

Cumq; vocet iusti, benedicti, patris amici

Accipite en vobis regna parata diu:

Qui vestem nudis, potum sitientibus alnum,

Pauperibusq; cibos, sacraq; iura dedit:

Tunc stabit pastor Quintusq; Piusq; beatus,

Tunc referet partes ordine quasq; suas.

Corpus cui sanctum, sanctus consurgere debet,

Cuiq; animus iustus, mens erit aqua deo.

Ecclesie in summa referebat verba sacerdos,

Qui Christi fido perdocet ore fidem.

Insanis quanquam nauis iactetur ab undis,

Clauum nauclerus mittere nemo potest.

Oraui, dixit, pro te tunc Christus in orbe,

Ne tua deficeret, Petre, colenda fides.

In nubibus caeli.

Christus vinorum, & mortuorum iudex.

Benigna Saluatoris vox iustis audienda.

Quod vni existis fecistis, mihi fecistis.

Et anima, & corporis sanctitas.

Concionatores.

Ecclesie nauis naufragium non faciet.

Christi saluatoris oratio.

DE REBUS ET AFFECTIBVS

Orabat hoc a si
diu.

Datus est Gre
gorius decimus
tertius pater sa
ctissimus.

Corona iusticie

Felix morte pater numeratus ciuis Olympo
Ecclēse ut detur pastor in urbe petit.

En Deus omnipotens concessit iusta volenti,
Ecclēseq; caput iam dedit ipse sue.

Premia digna suis factis sanctissimus idem
Cernet cum sanctis tunc sibi iure dari.

Princeps ecclēse viuit iustissimus astris,
Pastoriq; bono iusta corona data est.

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page]

AD PHILIPPUM

AB APOSTROPHE.

Ontifices sanctos videas Sa-
 crate Philippe,
 Ecclesia viuas tutor in orbe
 Dei.
 Annam reginam fecundam
 regia proles
 Matrem cognoscat, tempo-

Erga reges Hi-
 spanos Poeta
 desideria ferue-
 ntissima.

ra longa, suam.

Fernandumq; virum dominantem regibus orbis
 Securus cernas sedibus ipse tuis.

Quidquid in
 terris optari po-
 test catholicis.

LAUS DEO.

F 4

ILLVSTRISSI-

MVM, ET REVERENDISSI-

mm. D. Dominum Petrum à Deza præsidem,
ac pro Philippo militia præfectum magister
Ioannes Latinus alloquitur.

Quæ vnice De
za optabat de-
scribi.

Ecce tibi Austriades prodit iam, De-
za, legendus,
Qui victor pelagi dicitur esse du-
cum.

Turcarum cladem nauali Marte videbit

Orbis depictam regibus esse tuis.

Qui cunctas validis incendis viribus artes,

Vt vates surgant, omnia docta moues.

Austriadam miro qui cantet carmine grandem,

Duxisti Aurora gentibus Æthiopem.

Vt qui gesta legant Austrida mira per orbem,

Mirentur dotes vatis, & ingenium.

Qui res gestas
Philippi cane-
rent.

A cōsequētib⁹.

E re natum.

Philippi tēpori
bus prodigium
quidem, sed ca-
rholici visum,
est.

Temporibusq; sciant fato hunc cecisse Philippo,

Vt Christus primum ceperat Æthiopem.

Secula, si fastos contendas voluere, solis

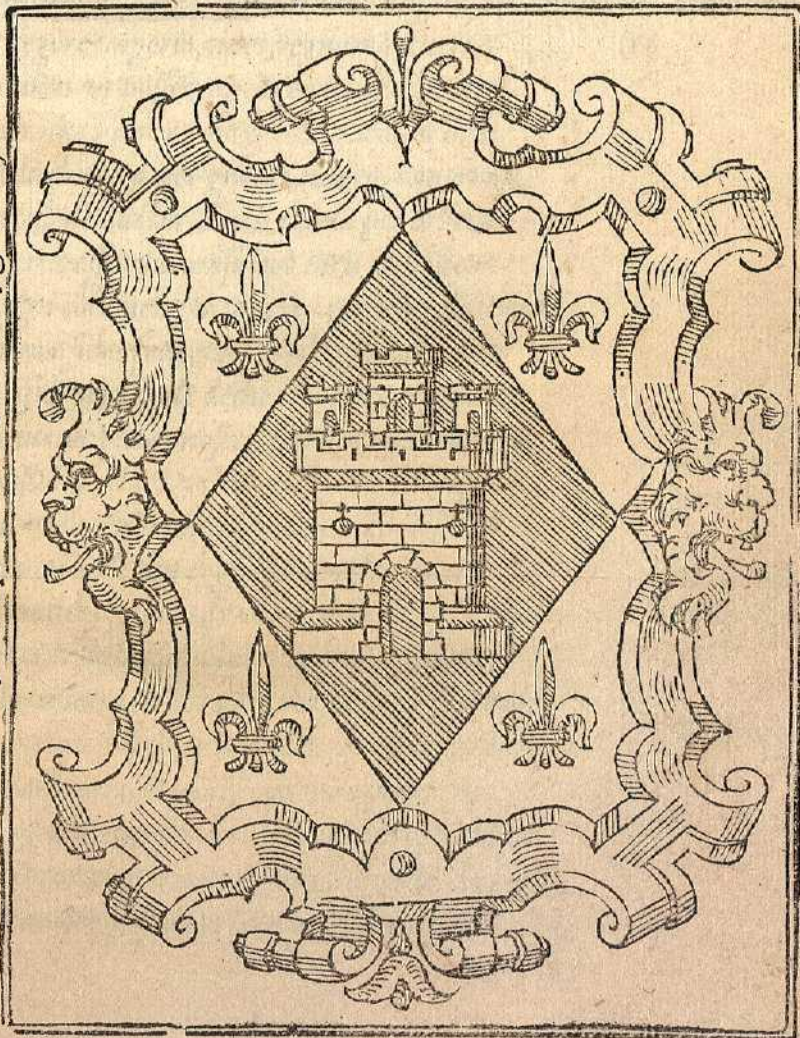
Regibus Hispanis dat pia monstra Deus.

AD ILLVSTRISSIMVM
PARITER ET REVERENDISSIMVM
 Dominũ. D. Petrum a Deza præsidem ac pro Philippo militia præfectum,
 de excellentissimi Domini. D. Ioannis ab Austria Imperatoris Caroli Quin-
 ti filij, & Philippi inuictissimi fratris Victoria in perfidos Turcas.
 Per magistrũ Ioannẽ Latinũ Garnatæ studiose adoleſcẽtiæ moderatorem.
 AVSTRIADIS LIBRI DVO.

Ductricia præfunt ad nutus Philippi.

Præfidis, atq; ducis, Deza, hæc tibi signa coru cant:

Quod filius regi uinis ubiq; tuo.

AD ILLVSTRISSIMVM

PARITER ET REVERENDISSIMVM

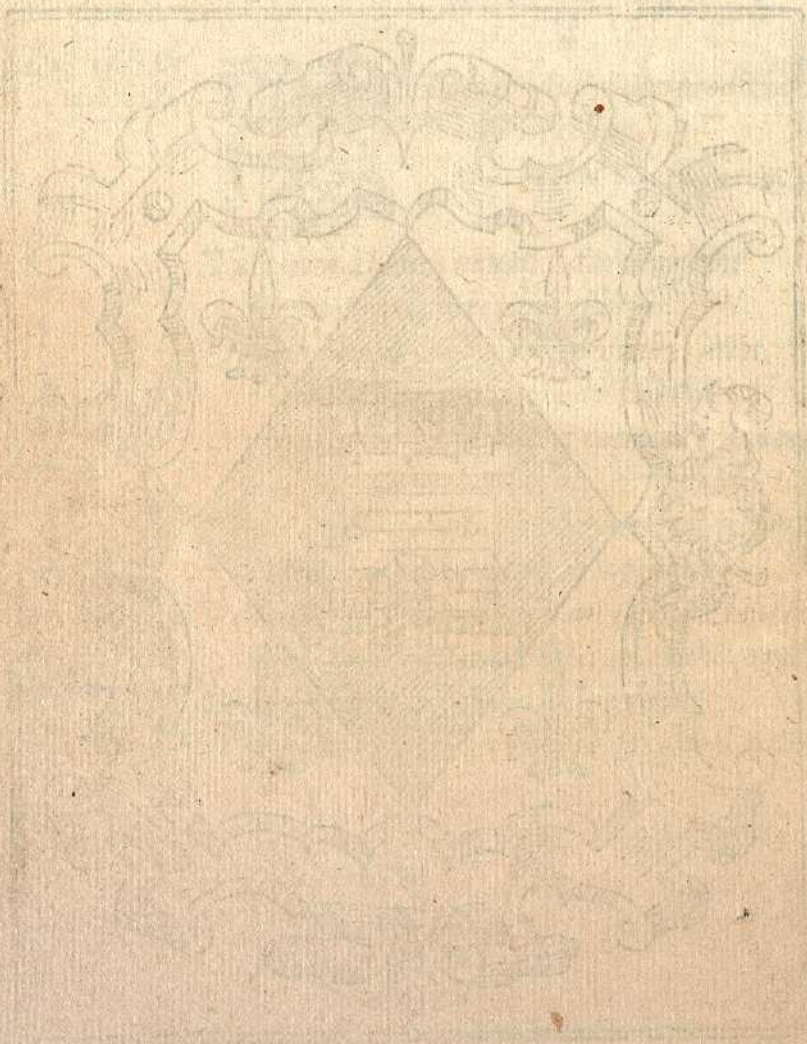
Domini D. Petri de ...

de ...

...

...

...

...

...

Eza grauis meritis, pietate in-
signis auita,

Cui dotes animi reddit natu-
ra benignè,

Clarus ab officiis, & Regis mu-
nere praeses,

Garnata missus fato, ciuilia in-

Exordium à De-
ze in Re-pub.
numeribus.

Vt regere imperio, ciues, regnumq; tueri, (ra

Vrbibus ut posses aequas concedere partes,

Patratu patriæ nostris celebratus in oris,

Militibusq; pater gratus, tutorq; bonorum,

Excellentis ductor, Batis tutela per orbem

Diceris esse tuis, consultus iuris in hostem:

Quem columen gentis nostræ, regniq; salutem

Alma fides fecit, virtus sibi conscia recti

Præsidium regale dedit tibi sorte regendum,

Ingens ut pietas, nostris dum præsidet armis,

Afflictos ciues, urbem, tua iura Philippe,

Solerti ingenio tutans serualet ab hoste.

Peruigil ipse diu cognosti cuncta parari,

Hæreticosq; dolos, fraudes, Maurosq; moueri,

Artes, insidias, simulatas ordine technas,

Antiquum fædus, pactum, cædesq; piorum,

Secretum Mauris tunc alta mente repostum

Iudicio mentis valuisti cernere princeps:

Magnanimus pondus belli, motusq; recentes

Maurorum portans vitasti in commoda regni,

Incolumen populum seruans, urbemq; tumultu,

Præsidis singu-
laris affectus
pietatis.

Maurorum mi-
rabiles insidie.

Mira Deze so-
lertia.

*Hæc Austridæ
fratri à Philip-
po aula destina-
ta.*

Proposui.

*Nota pugna
Augusti aduer-
sus Marcū An-
tonium & Cle-
opatram Aegy-
pti Reginam.*

Hospitio fratrem cœpisti ad bella Philippi:

Quem domus ista fori,regali splendida luxu,
Et lautis dapibus pavit,grandemq; cohortem

Larga manus tenuit mensis,opibusq; paratis:

Audi gesta tui iam dantis vela Ioannis,

Perlege victorem,quo non fœlicior alter

In bellum veniens Hispanos duxit ad arma.

Quod si gesta cupis Regum percurrere Deza,

Si vacat annales nostræ cognoscere gentis,

Contuleris si forte duces,si bella per orbem

Prospera,si voluas fœlicis fata Ioannis,

Hector,Romanus Caesar,tum Græcus Achilles,

Fœlix sic nullus pugnavit:ad Actia bella

Augustum fugiens sordet Cleopatra carinis.

Non audita retro fastis victoria mundi,

Exoptata diu nostris iam regibus una

Christicolis,fatis Austridæ en parta Philippo.

Res gesta ut pelago,memorandus in orbe Ioannes,

Quas strages dederit victor,quæ corpora ponto

Obruerit,naues captas quot traxerit inde,

Turcas,Bassanes,Parthos,quos miserit Orco

Carolides fratris deducens arma Philippi,

Pontificis sancti puppes,Venetosq; viriles,

Vnus quos Christus coniunxit fœdere sacro,

Vt referant unum patrem,natumq; ,potentem

Spiritus ut Sanctus iam iunctos seruet in unum,

Accipias vates orat,supplexque Latinus

En petit,ut grandi tu princeps mente reuoluas,

Quæ nunquam seclis poterit delere vetustas:
 Quamuis sustineas Augusta negotia solus.

Aspiret cœptis ut nostris rector Olympi,
 Et verus mentem dictis incendat Apollo
 Iustitiæ Sol natus homo de virgine Iesus,
 Catholicæ Musæ faueant Hispana canenti,
 Versibus ut plenum pietatis condere carmen
 Nunc valeam lotus Parnasi in gurgite Sancto,
 Romanæ Ecclesæ, dono virtutis aquarum:
 Virginis auspicijs narrabo, & nomine Christi.

Inuocatio.

Viderat exactos Mauros Garnata rebelles,
 Hæreticumq; malum, manifestæ crimina gentis,
 Extinctumq; genus, penitusq; ex urbe reuulsum,
 Supplicium iuste Regem sumpsisse Philippum:
 Consilijq; tuis, fœlici & nomine Deza,
 Constantiq; fide Christo dum feruis, ab urbe
 Iam Christi populos gentem vitasse nefandam,
 Miranturq; duces fatum vicisse malignos,
 Urbem qui nostram flammis incendere, & arcem,
 Aggressi prorsus Christos absumere cunctos.

Narratio.

Urbs Garnata Deo grates dum soluere templis
 Destinat: ipse viros dum iungit carmine latos,
 Dum pompas, ducitq; choros, precibusq; fatigat
 Christicolas Petrus Guerrero pastor ad aras,
 Moribus, & vita, doctrinis clarus in orbe,
 Relligio cui summa viro, sanctusq; recessus
 Orandi populos arcebat lege periculis.

Garnatensis
Pontifex

Dum pastor lustrat maculatam gentibus urbem,

Templa Dei saxo viui fundata vetusto,
 Aedes sanctorum, praesentia numina Christi
 Inuocat, & ciues hortatur viuere sancte:

Nuntia fama volans iam vulgi impleuerat aures,
 Faelices cursus classis, iam rem bene gestam,
 Ad votum nostris venisse & prospera fatis,
 Nauali instructos pugna, tum Marte superbos
 Vicisse, & fractas ponto sparsisse carinas
 Austria quem peperit clarum virtute Ioannem:

Parthorumq; duces, submersas aquore puppes,
 Disiectasq; rates, Turcarum millia capta.

Turcaru cursus Vt iam Turca phalanx instructis nauibus ibat,

Per Graias vrbes captiuam ducere praedam

Coeperat, & portus verrens per littora latos,
 (Sapè Corinthiaci spumas salis aere secabat)

Vulgò Coranto. Tercentum longae rostris stridentibus agmen

Implerant magnum, scindentes aquora naues,

Constantinopolis. Quot prius in portu Bizantum viderat ingens,

A bouis transi- Bosphorus angusto quas misit feruidus aestu:

tu pelagus. In caelum pini surgebant, marmore sylua,

Arboribusq; frequens fluctus percurrere visa est.

Hispanam versus classem, nam iussa Tyranni

Urgebant Turcas Hispanos querere late,

Tyranni super- Hercules extremas sequerentur ad vsque columnas:

bia. (En tibi quò excellat princeps mens Deza superbi)

Et traherent toto fugientes aquore puppes:

Ni facerent iugulo penas in morte daturi.

Concussiq; metu, saeni dictisq; Tyranni

Vela dabant Turcæ iam pulsâ ordine remis.
 Ut mare vel Siculum, lustrarant Cycladas olim,
 Sic Peloponnesi percurrunt littora fluctu,
 Naupactum tendunt Epiri classe per Isthmum:
 Cum subito nostras cernunt adnare carinas,
 Regalem remis ingenti mole sequentes,
 Vexillumq; Crucis celsas volitare sub auras,

Quondam illis
 patebant maria

Insula in orbẽ
 posita.

Vulgò Morea

Hodie Esclau
 nia.

Naupactus vul
 gò Lepanto.

Isthmus maris
 angustia.

Et niueum spargi, fulgere, & ducere cursus,
 Saluator mundi tendebat brachia fixus,
 Monstrabatq; latus cunctis ad apertile ferro:
 Fert titulus fœlix inscriptum nomen Iesus,
 Hebraicè, ut Græcè, scripsit tunc ille Latine:
 Romanæ Ecclesæ mirantur terna per altum
 Vexilla, in cælumq; undis albescere, Matris
 Virginis, ut Luna, pulchram radiare figuram.
 Arma, duces, rictus Aquilarum, Signa Philippi,

Crux Christia-
 norum verũ &
 fœlicissimum si-
 gnum graphicè
 describitur.

Tria Romanæ
 Ecclesie signa.

Temporis de-
scriptio.

Austrides cum
Neptuno con-
fertur.

Mauri supersti-
tiosi nimis.
Timidis imagi-
natio multa fin-
git.

Erectosq; viros, his dantem iura Ioannem
 Conspiciunt, fratrem cognoscunt esse Philippi.
 Bassani missus Luchalli regulus Alger,
 Dixerat Hispanas fratrem vectare carinas.
 Turcarum proceres, Bassan, regniq; phalanges,
 Phæbus cum primo spargebat lumine fluctus,
 Et radijs longè terras lustrabat apertas,
 Ut videre virum fulgenti classe per undas,
 Illyricos ausumq; duces ductare sequendo,
 Vrbes Argolicas, portus cognoscere seuos,
 Quid struat his cœptis miratur Turca Ioannem,
 Qui pelagi Dominus Neptunus visus adesse,
 Hispanisq; Deus, manibus cui fuscina Sceptrum
 Esse videbatur, per fluctus rector aquarum
 Ire in conspectum nulla formidine captus,
 Stans celsa in puppi classem deducere fœlix,
 Ausus qui Turcas, Parthosq; laceffere Marte,
 Despiciens nomen magni, Dominiq; Selini,
 Obstupuere animis, confusi & mente superbi,
 Qui fragilem nostram sperarant fundere classem,
 Facturasq; fugam, ut quondam fecere carinas.
 Sors mutata viris, mouit quæ aduersa timorem,
 Æqua tuo Austriada, Turcis contraria, princeps,
 Concussit Parthos referentes omnia Parcis:
 Quos iuuenis fatum reddebat ab agmine tristes,
 Regia progenies Quinti, Patrisq; figura,
 Carolus ostensus terrenus, quæ concutit orbem,
 Nomine Maestas superantis regna Philippi:

Et classis coniuncta Deo terrebat in undis.
 Compressoq; gradu Lunæ curuantur in arcum
 Cornibus aduersis, referentes fronte Dianam
 Lucentem, primo visam tunc surgere mense,
 Aduerso faciem niueam se ostendere Sole.
 Extensi pelago tendebant cornua latè,
 Ordinibus raris pergebat classis in altum,
 Pluribus ut visi terrerent puppibus agmen,
 Hispanæq; procul trepidarent undiq; naues,
 Paulatimq; duces Turcæ de more sequuti.
 Regia puppis erat præstanti milite plena,
 Fæta armis, senæ puppes quam mole tegebant,
 Atq; latus geminum seruabant agmine tutum,
 Ad pugnam Turcas reddebant tempore promptæ,
 Si quando in bello miles succumberet, illinc
 Adiutor præsto saliebat Turca satelles,
 Auxiliumq; recens capiebat regia bello:
 Qua Bassan vectus ductabat fortia secum
 Pectora, magnanimos Turcas in bella paratos,
 Arma, duces, robur populorum, munera, pondus,
 Argenti saccos, auri tot ferre talenta:
 Spes rerum tantas mittebat classe Tyrannus,
 Ut Græcos, Venetos prorsus deleter in undis,
 Quosq; rebellantes sensit virtute Philippi,
 Et Patris Sancti monitis contemnere Turcas.
 Stabat in arma Phalanx expectans iussa regentis,
 Cornua iam verti mandat, classemq; parari,
 Et rostra in nostros conuersus rector agebat,

Comparatio.

Turcarum mēs
mala & stra-
tagema.Ductricis nauis
egregia descri-
prio.Omnis Selini
potestas.Animus Tyrā-
ni infensus.Obediens mili-
tia.

Quis Ponenti Hispanas naues tendit submergere Primas,
 nas Turca vocant, & timet maxime.
 Bassan dux Turcarum mire depingitur.
 Instruxit puppes, quae terga & milite forti
 Seruarent tuta, & promptos dedit ire maniplos
 In frontem Bassan, quem vexit regia puppis,
 Conuersus stabat medius, pugnamq; regebat.
 (Hoc habitu Parthus, visusq; hac, Deza, figura)
 Cui pharetra ex humero, pendeatq; aureus arcus,
 Isq; caput niuea cingens, & tempora vitta:
 Pileus inde ruber surgebat vertice cano,
 Regia cui vestis talos defluxit ad imos,
 Ensem fulmineum dextra versabat in auras,
 Exemplum praestans Turcis, Parthisq; virile,
 Bellator summus veniens, quem Turca superbus
 Praefecit classi gestorum nomine clarum.
 Nam princeps mirus deducere in arma triremes,
 Qui missus faelix ductarat saepe triumphos,
 Et bellum ductor multos iam gesserat annos,
 Isq; Alli Bassan ferebatur nomine Turcis,
 Praeposito cunctis Piratis iure Selinus
 Cognatam nuptum dederat, geminiq; nepotes
 Ardentes iuuenes comitati ad bella parentem,
 Qui patris vultus referebant ore minaci,
 Monstrabant facies, ardentia lumina gentis.
 Bassanis filij dno. Spem classis Bassan, geminos in bella leones,
 Instituitq; feros aduersus regna Philippi.
 Assuetos fluctus teneris contemnere ab annis,
 Prælia dura pati, possent ut vulnera ferre.
 NESCIA mens hominum fati delusit amantem

Disiunxitq; duos natos, & Parca parentem:
Felix morte pater, captiuos cernere quando,
Nec valuit tantum viuus tunc ferre dolorem:
Quauis saeva diu passus, cum classica ductat,
Quis fratres patri rapiendos diceret undis?
At fatis cedens viuet dum fama Philippi,
Nec spem Turcarum tolli, duciq; triumpho,
Nec vidit classem, nomenq; perisse Tyranni,
Indulsit fortuna duci patriq; pepercit.

Ductores seni tutelam classis agebant,
Fidos rectores dederat per regna Tyrannus,
Horum consilijs ductabat classica Bassan,
Qui puppes nostras angustis faucibus Isthmi
Opprimere optabat, cautusq; extinguere cunctas,
Dum cohibent proras duro retinacula ferro.
Interea sortes urna bis ducere tentat,
Venerat in dubium fors ipsa, & calculus idem.
Volueret ipse ducum Bassan monumenta priorum
Orabant proceres Turcarum, & multa superbi
Exempla ingentes repetebant facta per undas,
Et classis nostra ductorem temnere visi.
Rursus fata timent Parthi, rerumq; recursus,
Fortunaq; vices, fors iam mutabilis angit:
Quòd iuuenis tantam tendat contingere laudem,
Contigerit simile exemplum ductoribus olim,
Si forte in terris orant, pelago ve fuisset,
Qui iuuenis tantam tendat contingere laudem,
O demens, dixit, gestorum ignara iuuentus,

*Sex reguli clas-
sis rectores.*

*Alli Bassanis
cōsiliū.*

*Turca et mau-
ri sortilegi.*

*Ab rege nō te-
mere iuuenem
fratrē missum
putabant Tur-
ca.*

*Tege sic
*gentē superasset
in agmine Turcā?*

AVSTRIADIS

(Inter currendum narrabat ductor acerbus
 Aduersum fatum, quod iam sibi forte timebat)
 Succurrat gestum iuueni memorabile bellum,
 Annibal ut quondam Romano victus ab hoste,
 Postquam Romanas vicit, domuitq; phalanges,
 Post tot res Italas, viduatam & ciuibus urbem,
 Succubuit Pænus iuuenili sorte repulsus:
 Scipio quem fœlix superauit Marte superbum,
 Pæno congressus rupit Cornelius Aphros,
 Africa cui nomen peperit virtute paratum:
 Scipio sic Turcas poterit terrere Philippi
 Alter, ut Actiacas bello rapuisse carinas
 Augustus fertur, Romamq; tulisse triumphum.
 Vos tandem iuuenis fatali nomine Turcas
 Concutiat, Caroli natus, fraterq; Philippi est,
 Quos orbis reges exhorrent, Barbara regna hos
 Imperio superanda manent, si vincimur ipsi:
 Quare agite, & fortes rapiendam fundite classem,
 Audacem iuuenem subuertat Turca virilis.
 Iniecit quanq; scrupulum ductoribus altum,
 Addidit hæc dicens stimulos rectoribus acres,
 Hinc timor ipse viros tangit, sors inde reuoluit,
 (Ut te Deza diu torquebant fata Ioannis
 Plurima per noctem voluentem in commoda ponti)
 Magnanimosq; duces tentat victoria clasis,
 Aut vinci, aut victos Hispanos sternere latè
 Decreuit Bassan ductor, cunctiq; sequuntur.
 Austriades longas animosus currere naues

Apta Austria
 de cum Scipio-
 ne collatio.

Quidam dicunt
 Luchalli hæc fu-
 isse verba.
 Laus Philippi
 vel Turcis nota

Virum consilij
 dormire nõ oportet.

Iusserat in Turcas, iam fuso sole per altum,
 Regalis puppis cernens custodia longè,
 Ecce duo aduerso vidisse in marmore vela
 Nuntiat Austriadae, classem sic ordine totam.
 Parthos Austriades bello ductare triremes,
 Ordine quasq; suum Bassanem ritè sequutas,
 Turcarumq; procul celsas fulgere carinas
 Vt vidit, puppes equatis pergere velis,
 Hispanosq; suos gaudentes cernere Turcas,
 Iam cupidos pugnae, meditates praelia telis,
 Concipit audaces animos, iam vincere gestit:
 Incenditq; virum patris nunc æmula virtus,
 Regia fama ducis gestis vulganda per orbem,
 Concussit iuueni generosum pectus in armis:
 Gloria nunc fratris, regni fortuna, potestas,
 Vnius in sortem commissa Hispania tangit:
 In se conuersos oculos, atq; ora videbat,
 (En curas hominum, regumq; en dura potestas,
 Quæis regni cupidis nunquã dat cura quietem)
 Italiae facies, Romæ trepidantis imago,
 Attentus Gallus, visa est Germania mota,
 Græcia capta suos extendere vertice canos,
 Oceanusq; procul, peregrini littora mundi,
 Heretici, Mauriq; arrectis auribus Arctos,
 Expectant reges, cui iam victoria cedat:
 Terribilis classis, Parthorum fama per orbem,
 Euentus belli varius, res unica, miles
 Degener Hispanus Turcis iam visus ab armis,

Austriadae Re-
 gius spiritus.

Mūdus pendēs
 ab euentu.

Gentium ani-
 mus Varius.

Alli Bassan
Pialliq; duo pi
rate insignes.

Austriade pa-
terna pictus.

Generosus ani-
mus.

Varie sentētia.
Multi Austria
dā incusabant.

Alij quid sen-
serint.

Tempus rerum
omniū primum

Alij.

Virtus in vtra
q; classe sum-
ma, iracapitalis

Et toties victus. Torquent Bassanq; Pialli, &:
Hic victor nuper Getulis Syrtibus, ille
Assuetus pelago captas deducere classes,
Hispana gentis Parthis suspensu trophæa
Volubant mentem iuuenili in pectore grandem.
Sed Christi auspicijs, & matris virginis audax
Diuinis auihus vincendum tendit in hostem,
Ostendens vultum placidum, faciemq; virilem,
(Qua tibi saepe volens arrisit Regia proles,
Si quid Deza pijs monitis euenerat aptè,
Consilijq; tuis non vsus saepe dolebat.)
Et frons læta suis iam spem faciebat amicis.
Quauis consilij nondum maturus ab annis,
Excelsam generis mentem natura mouebat,
Prudentesq; viros superabat regia virtus:
Nam multi patres summis de rebus agebant,
Consilio & quantum posset noua fama regentis,
Quo prædulce decus iuuenem compellat, & ardor
Vincendi Turcas, reddendaq; gloria soli. Hæc
Nouerat ingenium prudens, & grandior ætas,
Experta & quo fata trabant, retrabantq; sequendū.
Hi rerum summæ cauti per cuncta timebant
In tempus præsens pugnam differre volentes,
Cum maior posset nullo discrimine classis
Vincere captiuam ferro, & superare minorem.
Ambabus virtus summa est nam classibus, illi
Vltima mors referunt congressas diuidet ambas:
Præstat nunc tempus nostris exquirere rebus,

Cum faueat classi ventura occasio tanta,
 Omniaq; ad votum facilitatione recurrant.
 Hi nihil inuita faciamus forte per undas,
 Cuius pœniteat fecisse (aduersa petebant.)
 DICERE nam stultum est terris, undis ve putaram.

At si fortunam volumus tentare fremebant,
 Victores, victiq; duces rumpemur, & arma,
 Ibunt in dubium classes, ductorq; Ioannes,

In quo, post Christum, spem nostra Hispania sistit:
 Equabit luctus Mars ipse, & funus verisq;
 Europa, atque Asia hic vires iam perdet in aenum:

Nam quæ gens ibit tanto certamine læta?
 Si victis Turcis Hispani forte dolemus?

Talia grandæui memorantes dicta viritim
 Spes tantas horæ momento tradere nollent.

Quo magis Austriade mentem discrimina tentant,
 Hoc minus ille silex, cautesq; ut dura mouetur,
 Grandibus & constans incendit pectora dictis.

ALEA iacta est hæc, vincendum, estote parati,
 Austriades cunctis respondens addit, in hostem
 Sumite tela manu fortes, impellite remos,

Quis Christi miles dubitat nunc tendere in hostes?
 Qui videat Turcas, inimicæ & nomina sectæ?
 Rumpite iamq; moras, omnes iam tollite causas.

(In censuq; tuus referebat, Deza, Ioannes,
 Quid valeat belli rapienda occasio rebus.)

En voluenda dies votum nunc attulit ultro,
 Quod nostri nunquã valuerunt cernere reges,

Alij.

Scipionis sententia, ne comittas
 Ut postea dicen
 dū sirmō putarã

Induce seruando
 classis spes
 omnis.

Neutra acies
 læta apud Li
 uium dicitur
 abijisse.

Austriade in
 periculis aduen
 dis constantia.

Austriade ani
 mus catholicus

In occasiõe mul
 tum est positũ.

Obiectionibus Hispana an pelago poterant sperare cohortes?
omnibus respōdet. Quod ne aliud tempus? quæ fors? an gratior ulla

In cruce victoriam sperabat Austriades. Esse potest Christo ductore, & auspice Christo?
Quem ferimus ligno pendentem hic agmine vero?

Allusio ad serpentem erectū in deserto. Cernentesq; crucem poterunt sperare salutem
Victores nauta, saluasq; videre carinas:

Cum serpente Bassanem conserat. Turcarum pestis fugiet, pelagoq; retrorsum
Aversus Bassan, serpens iam fusus abibit:
Diripiet pugnax aurum, vestemq; inuentus,

Spem facit. Arma, rates Turcas, tormenta & ferrea, signa,
E pelago veniet classis iam victa Philippo.

Austriade in Christo fiducia. Audere est opus in Turcas, fert cætera Christus:
Ille dabit cursum, cui parent æquora, venti,

Ille reget classem, Turcas submerget, & arma,
Ille & per fluctus Bassanem fundet iniquum,
Ægypti ut quondam Pharaones merfit in undas.

Omnipotensq; suo coniunctis nomine vincet.
Dicentis vocem tollunt ad sydera patres,
Regia dicta notant, pietatis plena verentur,

Regum pietas cōmēdatio summa apud omnes est. Concipiunt vires longæuo in pectore grandes,
Exortis lachrymis dominum laudare frequentes

Non cessant, classi qui tantum reddere summa
Ductorem voluit natum felicibus annis.

Assensere duces, Andres, Marcusq; Colona,
Marchio Bazanus commotus honore Philippi
Consensit pelago Turcis concurrere pulchrum.

Christiana pietas. Ex animo cuncti iam fassi crimina rite

Orant seruari manibus, genibusq; Ioannem.
 Sis memor ipse Deus nostri, iuuenemq; gubernes,
 Redditur alta viris, Vuat, vox omnibus vna.
 In sequitur clamor nautis, clangorq; tubarum,
 Hostem iam querunt animis, & corpore toto.
 Audiuere rates ductoris classica longe,
 Remigium cunctis aptatur nauibus ingens,
 Nudatosq; humeros ostentat rara iuuentus,
 Hæc classis virtus, hæc vis, hæc, Deza, potestas,
 Qua naues currunt, fugiunt, pedibusq; sequuntur:
 Et remis vincit, remis dux regnat in undis,
 Nautarumq; animis spes ponto hæc altera fertur.
 In transtrisq; pares intendunt brachia remis,
 Auribus arrectis signum expectare videres,
 Corda pauor pulsant, mentesq; incendit in hostem,
 Ira, furorq; nouus consurgit perdere Turcas.

Remigij virtus

Remigantium
animus.Duces exëplo
Austriadae ex
hortantes.Captiuis exo-
ptata libertas.Cõminatio du-
cum solita.

Ductores animosa cohors in puppibus altis
 Fulgentes armis trepidos incendere nautas
 Incipiunt dictis: vexillum ut quisq; sequatur,
 Pugnet victurus, nam Christi nomine vincet:
 Terq; , quaterq; viri referentes verba Ioannis,
 Ductoris similes cuncti de more regebant.
 Sed remex Maurus captus, vincit usq; catenis,
 Inter spem timidus Turcas dum cernit amicos,
 Iratis ducibus mortem sibi quisq; timere.
 Quos cautus ductor verbis terrere superbis
 Incipit, & gladio fulgenti magna minatur:
 Prospice Maure, tua remex en consule vita,
 Remigij numerũ ni turbas arte maligno, B 5

Atque fidem nostris seruas ductoribus unam,
 Victore Austriada tu liber sorte futurus:
 Quod si mendosus remum nunc pellere tentas,
 Ut Turcis operam des iam victoribus, ipse
 Tardanti stricto hoc iugulum mucrone resoluam,
 Proditor & falsas ibis iam truncus in undas.

Desideratæ pa-
 triæ affectus.

Inuitus quauis remum pellebat acerbè,
 Et limis oculis Turcas spectabat ouantes,
 Nota nimis miseris lunam referentia signa,
 Parthorum seriem regum monstrantia Turcis,
 Impellens dulcis patriæ reminiscitur agros,
 Cui mors, aut summo libertas danda periclo.

Austriadae i ar-
 mis pulchritu-
 do.

Austriades cernens in Turcas arma parari,
 Pracinctosq; duces, naues, & robera belli,
 Emicat epuppi per proram regia proles,
 Inspicit armatam telis fulgere cohortem.

Austriadae cū
 Iulio Cesare
 collatio.

Incedens nauis rectores consulit omnes,
 Et galea tectusq; caput, cristisq; decorus
 Exultat ductor pracinctus flore iuuentæ,
 Armatus pectus lorica, & fortibus hamis:
 Arripit inde manu telum, quod vibret in hostem.
 Tunc cymba vectus summas perlabitur undas,
 Visurus puppes agiles, structosq; magistros.
 Regum nunc animo surgant tibi, Deza, labores,
 Austriades visus sic lintre occurrere Caesar
 Iulius, hunc remex comitatus gurgite quondam
 Hellespontiaco captus ubi Cassius uni.
 Lenisiusq; comes ibat vir fidus Achates,

Aductus bello generosa à stirpe parentum,
Non opibus parcens cognati Martis amore,
Corduba nam genuit bellantum prodiga mater,
Qua Mariscallos victores attulit orbi,
Et solita est quondam Gonsaluos edere magnos,
Fœlicesq; duces bello, non ære Sueffas,
Pauperie & claros referentes Marte Camillos.
Consilij ibatq; Soto, rebusq; gerendis,
Quem fratri dederat meditans Augusta Philippus.
Hoc comite Austriades visebat classica letus:
Nunc has, nunc illas per lustrans æquore naues
Orabat memores pugnarent nomine Christi,
Ne magni faciant Turcas, sed Marte resistent:
Nam si Hispana cohors quasisset praelia prima,
Si noster miles, si dux iuisset in hostem,
Ausonia hinc nunq; vastaret littora Bassan,
Nec Græci, aut Veneti Parthos, Turcasve timerent:
Hispanus semper remeâisset victor ad arces,
Victrices naues vidisset, & arma Philippus,
Hispana in Turcas fœlicia signa redissent,
Et nostros nunq; trepidantes Turca videret.
Audere est opus in Turcas, fert cætera Christus:
(Diximus & repetens iterum per cuncta monebo:)
SPIRITVS arma dabit sanctus, mortalia vincet,
Principium pugnae cum Christo in praelia curro,
Per Christum nostris veniet victoria leta.
Quare agite, & primi Martem committite mecum,

Loisius à Cor-
duba Austria-
de Achates al-
ter indiuiduus
bello.

Austriade ve-
rū cōsiliū sen-
tētiaq;.

AVSTRIADIS.

Vincimus, En Christus pro nobis astat in armis.

Catholicus Christi repetebat nomen amicis

Austriades, nostros victores saepe vocabat,

Prudētia ducis

Magnanimus Turcas perituros nomine tanto

Dictabat prudens ductor, ventura canendo.

Ad nauem versus fidos affatur amicos,

Commendatarium maiorem amplectitur, orat,

Huc, huc bellator, iam nostra huc respice fata,

Fælix Marte sequi, gentemq; incendere ductu,

Gloria nostra tibi commissa, & vita Philippo,

Dum Mauros

Tu belli mecum sortitus magna pericla,

Garnata regno

Nunc maiora feres, quæ Mars non nouit & ipse:

iuste exegit su-

Certatur pelago, concurrunt viribus orbis,

bactos.

Hinc Christus pugnat, illinc Mahumeta superbus,

Ille pius nostra dux fundet classe Tyrannum,

Regali, ductor me semper respice, puppi

Si quid defuerit, præsto sis, prospice classi,

Vincamus fortes, En Christus vota secundat.

Ad quem magnanimus Requesenes reddidit heros,

Loisius dñs à

(Augustis iuueni dictis exagerat iras)

Requesenes re-

Tu Caroli vinctes hodie virtute parentis,

sponder.

Vincere iam poteris Turcas, quia posse videris:

Sors concessa tibi hos nunc de bellare superbos,

Vt pelago regnans consurgat ad astra Philippus,

Spiritus iam vi

Bassani iugulum victor mucrone resolues,

etoriam conci-

Iam rerum Dominus fælici hac sorte futurus,

piens.

Disiectos Parthos, captiuos Marte videbis.

Annuit omnipotens, qui nutu fata gubernat.

Spem iuuenis magnam vincendi concipit hostem,
 Et sæpè in Turcas conuersus plurima mandat,
 Qui mira proras, aptauit & arte carinas,
 Scindere præcepit rostratas ordine naues,
 Congressus facili miles concurrere Turcis
 Vt posset plano, & Parthos inuadere saltu,
 Ne in fluctus iret, pugna si intenta inuentus,
 Nec caderet subito miles, dum pugnat in undas,
 Amplexusq; iterum lachrymis instillat amicis,
 Commendatq; viro classem, nomenq; Philippi.
 Tunc sese ad reliquos conuersus concitat omnes,
 Tuscos, Germanos, Venetos, Italosq; Liburnos,
 Hispanosq; suos dictis incendit honestis.
 Eia estote viri memores ad cuncta Philippi,
 Qui manibus vestris fratrem commisit, & armis,
 Vos pater ut quondam victores vidit in orbe,
 Per vos res Italas vicit, duxitq; triumphos,
 Hereticos vobis superauit fretus ad Albim.
 Filius Hispanos vos ducto in bella leones,
 Imperium pelagi vobis en traditur unum,
 Vobis spes grandes, vobis sua regna Philippus,
 Fortunamq; meam, classem, tot millia gentis,
 Vobis (lecta phalanx) commisit, spargite tela,
 Discinctos Mauros, imbelles temnite Parthos,
 Pro Christi q; fide pugnantem promite vires
 Dignas Hispanis, rigidasq; ad prælia natas,
 Quæ magno quondam Solimanum Marte fugarunt,
 Tunc quas Danubius nouit, fortisq; Vienna,

Industria.

De more hominibus præ gaudio lachryma solita.

Oratio Austria de admilitibus, in qua omnes fere Caroli Quinti principis victoriae recensentur.

Caroli Quinti memorabilis victoria.

A correlatione argumentum.

Hispani glorie, & laudis auidi.

Fiducia ingens.

Mauorum ac Turcarum contemptus.

Belli causa iustissima.

Hispanis ad pugnam innata virtus.

Solimanus Carolo Quinto terga dedit.

Argumentum a facili.
Tuneti expugnatio nobilis, vulgo Tunex.
Inuictissimi Philippi ingens victoria.
Fortitudinis partes.
A spe victorie naualis.
A fama vulganda.
A decoro iure.
Non alij rerum potituri.
Pij Quinti mēs victorie quasi praescia.
Austridae affe Etus pius.
Armis Philippus reChristiana defendit summus potifex precibus.

Quae aduersus Turcas propugnat nomine Christi,
Hac urbe est solitus pelli, vinciq; Tyrannus,
Tales vos opto, sensit quos Turca superbus,
Et quibus ipse pater Tunetem cepit ab hoste,
Et Barbarossam Turcam deterruit armis,
Hos ego victurus vobis nunc expeto neruos,
Quos frater victor Quintini admania duxit.
Aduersus Turcas, & Christi nominis hostes
Nunc animi crescant, ira, nunc pectora, vires,
Solertesq; duces, generosi in bella furores,
Hispanae partes antiquae in bella resurgant,
Victoresq; duces Turcae experiantur in undis,
Hispanum robur pugnasse intelligat orbis,
An non spes nostrae vertuntur? gloria gentis
Hic agitur? nomen vestrum per saecula magnum?
Crescat in arma diu gestorum fama per orbem,
Romani, & Veneti rerum potiantur amici.
In geminans Christum referebat verba salutis,
Pontificis sancti fatum, quod dixerat ingens:
SPIRITVS en sanctus promissit prospera classi
Ventura, & victrix rerum dominabitur undis,
Pugna, nam vinctes, victorem numina poscunt,
Auxiliumq; Deus referet tibi caelitus ipse.
Dixerat, atque oculis classem circanspicit amplam,
Regius Austriades miratus robur, & arma,
Flet memor, & sancti Patris, iunctiq; Philippi,
Principibus curae queis Christi gloria solis,
Alter Christiblas regnans defendat ut armis

Ecclesæq; caput precibus nos seruet ut alter,
 Præsentes vultus, amborumq; ora veretur,
 Qui classem iuueni diuino iure ligatam
 Ducendam dederant, Venenis, Italisq; timebat,
 Hispanisq; suis, Romanis puppibus vnus
 Veliolum pontum cernens implere carinas,
 Innantes populos fluctu decurrere visas,
 Longa vehi ut campis, ferriq; mapalia puppes,
 Non similes undis, Romana potentia vidit,
 Eratas proras verrentes æquora remis,
 Extensas pelago longè, latèq; moueri,
 Tot celsas naues turritis puppibus ire,
 Tanta mole ducum spargentia signa colores,
 Feruebat pelagus scaphulis, cymbisq; Liburnis,
 Seruitioq; leues serpebant undiq; lintres,
 Remorum sonitu renouantes commoda bello,
 Augebantq; globos colubris, & lintea velis,
 Huc, illuc celeres, videas, occurrere classi
 Illis arma dabant, Bacchum his, Vulcania, sulphur,
 Atq; pilas plumbo liquefacto ferre rotundas,
 Puppibus inde cibos, collecta viatica reddunt,
 Accipiunt Venetos, exponunt littore quosdam,
 Nunc vestem reuehūt, nunc vectam classe ministrāt,
 Visi per calles populi decurrere ciues,
 Urbem nam classis referebat turribus altam,
 Quæ Venetos nutrit medio circumdata ponto,
 Dux Venetūmq; sua cum puppi vectus ad arces,
 Consulibus populi comitatus regia mandat,

Philippū san-
 ctūq; patrēpræ
 sentes habebat
 Austriades.

Totius classis
 Catholicæ appa-
 ratus.

Descriptio ele-
 gans.

Poëta ingenii.

Elegans & in-
 geniosa simili-
 tudo.

Venetiæ descri-
 ptio.

Accipit atq; sinu resonans tunc Adria patrem
 Sic patria, Veneti iuncti, sparsiq; per undas
 Navigijs parvis dextra, laeva q; sequuntur,
 Templaq; per fluctus in caelum celsa minantur,
 Ast vrbs ipsa frequens pelago consurgit aperto,
 Ad quam visurus vector decurrit ab alto,
 Et varias merces cymba comportat onusta,
 Impositas fluctu turres, nantesq; Liburnas,
 Dum mediam remis perstringit nauta, subinde
 Miraturq; domos cernentes fluctibus agros:
 Haud aliter lintres naues lustrare videres,
 Currentes pelago ad naues deferre magistras,
 Puppibus & praesto quacunq; est copia subsunt.
 Navigia haec insit tutari puppibus altis
 Austriades, lintrem ne parvam perderet ullam:
 A tergo classi coniunctas clauserat omnes,
 Tum celsae naues pergebant milite plena,
 Armaq; vectabant, hastas, venabula, pila
 Subsidio belli, classi, gentiq; futura,
 Annonam longo reddentes ordine promptam,
 Ut ferrent agros, portentq; obsonia cunctis,
 Tempore si quando penuria cogat edendi.
 Ibat longaeuus Venetum dux vectus in hostem,
 Consultus iuris, bellator feruidus armis,
 Militiae expertus, vir quin ad utrumq; paratus,
 Seu regere imperio populos, seu ducere castra,
 Nauali instructas bello & ductare carinas,
 Non ille exhorrens Turcas, non arma, procellas,

Venetiae merca-
 turæ in orbe em-
 porium.

Aptat similitu-
 dinem.

Austriades dili-
 gentia.

Venierus
 Venetum dux lon-
 gaeuus iuris con-
 sultrissimus.

Ventorum flatus nôrat maturus, & alto,
 Murmura sylvarum nautis quid prodere pergant,
 Ortus, occasus, tacito surgentia cœlo
 Sydera cuncta, polos geminos, qui in uertice mundi,
 Qui pietate grauis, meritisq; incenderat omnes,
 Aduersus Parthos viridis pugnare senectus:
 Oderat infensus Mauros, Turcasq; Tyrannos.
 In frontem senas ob longas iusserat ire,
 Quæ Venetos fortes instructa in bella uehebant,
 Claudit utringq; latus Kenetus, Romanus amicum.
 Marchio Bazanus seruabat terga Ioannis,
 In fronte Austriadae fulgens victoria leta
 Addebat cunctis miras in prælia vires:
 Qui imperij speciem præ se, vultuq; ferebat,
 Atq; ducis magni reddebat signa Ioannes,
 Qui mediis pugnam fœlici Marte regebat,
 Et sæpe in classem vertebat lumina ductor
 Respiciens ponto tot celsas ire figuras,
 Stemmata ductorum depicta, & nomina gentis.
 Commorat mentem tendentes brachia remis
 Nudatis tergis undas superare gigantes,
 In numerum largo pellentes ordine puppes.
 Latitia motus subrisit ductor honestè,
 Dum tacitum inueni tentabant gaudia pectus.
 Inter spem, curasq; graues memor ille salutis,
 Qua pater ingentes pugnando vicerat hostes,
 Carolus ille potens pietatis cultor in armis
 Ducat vos Christus dixit, seruetq; per altum,

Sex triremes potissimæ quas galearas vulgo appellant.

Romani Germani Hispani, Veneti, Itali, Austriadae sequebantur in classe, principes & viri illustres quam plurimi. Remiges validi Christus salus nostra. Caroli patris exemplum sequitur Austriades

Iam Christo re pugnet pro vobis, qui solus vincere sciuit.
 fert victoriam. Tunc genibus flexis sic Christi numen adorat.
 Austriada ora Da pater infandas Turcarum perdere naues,
 tio ad Christū. Vincamus Turcas virtute, atq; omine vero,
 Nomine nanq; tuo pugnat Hispania sancto:
 Cui genua & flectunt Orcus, Barathrūq; profundū,
 Terrarumq; globus, parent cui sydera celi.
 In nomine Iesu Hoc vincat miles, quem crux tua vera per altum
 omne genu fle- Etitur. Deduxit fretum fuso tibi sanguine, Parthos
 Fundat nostra manus, Turcas Hispania victrix
 Arma, viros, rapiatq; duces, referatq; triumphum
 Concipit hic subito mira virtute vigorem,
 Regia vis animo iuuenili surgit in hostem.
 Ut si sensisset presentia numina celi,
 Impulsam classem insit concurrere Turcis.
 Consulto Hispanis Venetos adiungit in hostem,
 Virtus amborum geminata ut fortior iret.
 Aduersus Parthos fertur cita gurgite naus.
 Remigium diebis incendit rendere nervos,
 Libertas cunctis mandatur voce regentis,
 Iam fratres, comitesq; vocat, iam munera donat,
 Insurgunt, rursusq; sedent, fera brachia tendunt,
 Sudantes riuus non cessant pergere contra,
 Annixi remis incumbunt, ictibus undas
 Tum quatiunt vastis, gemuit sub pondere puppis,
 Et tabulata virūm crepuerunt mota labore.
 Ductrici ante alias certat concurrere princeps,
 Hanc petere, & pugnans decreuit vincere (si fas)

Austriadae so-
lectia.

Consilio ductus patrum, procerumq; Ioannes,
 Nam si Marte Deus concedat rumpere nostro,
 Bassanemq; suum videat gens barbara fractum,
 Atq; caput victum, Parthum sine nomine truncum,
 Succumbet classis nobis, viresq; remitter,
 Dispersas nostræ rapiunt, fundentq; carinas,
 Victores Venetos Hispanos Marte Philippi
 Catholicam classem victricem Roma videbit,
 Et victos Turcas orbis mirabitur omnis.
 Fælici currit iam fato regia puppis,
 In Turcasq; leuem fert pontus, & impetus illam
 Impulit in fluctus remis, pelagoq; volantem.
 Tunc prohibet princeps velocem currere puppim,
 Expectans comitum naues, tardasq; triremes.
 Consultò ductor spatioso pergere cursu,
 Et paribus remis sulcos scindebat aquarum,
 Ostentansq; crucis fulgentia signa per undas,
 Pontificis munus, quod nuper miserat alium,
 Illo fretus aquas spumosas are secabat,
 Illius impulsu Turcarum tempserat arma,
 Illud, dum currit, voluebat mente subinde.
 It pariter Marcus Romana à stirpe Colona,
 An gens illa virum memorentur voce coloni,
 Quæ Romæ positis dicta est degente columnis,
 Ex Agrippina an lata hæc cognomina Romam,
 Vulnere crudelis nati quæ occisa Neronis,
 Hinc nomen Marco an permansit in vrbe Colona?
 (Suspice ductorem pietatis lumine princeps)
 Qui sancti patris coniunctus munere venit,

Consiliū minū.

De Colonis opi
nio duplex.

Agrippina Co
lonia vide Tacit
tu n.

Neronis Impie
tis.

Consilio ut classem, Romana & duceret arma:
Vir magnus bello, tollit quem gloria Roma.

Bassanis cura. Dum Bassan nostram venientem tendere classem
In se conuersam cernit, totamq; moueri,
In trepidam Turcã petere, & iam temnere Parthos,
Austriada inceptum laudabat Turca virile,
Quod prudens fauces, angustaq; littora liquit,
Catholicam temnens classem pirata superbus
Ad rem collatum bellum non crediditiri.

Bassan austria
dã inuenture la
sciuentē pelago
considerat.

Multa mouens auidum reputarat saepe Ioannem
Excelsa fama, dixit, cupidumq; per undas
Audacis cursus, animumq; ad regia natum,
Flagrantem bello, Martisq; cupidine captum,
Ignarumq; maris iuuenem dum indicat, inquit,
Credebam impubem visenda per aquora uectum,
Ad pompamq; ducem meditari impralia vires,
Ductorem iuuenem cristatam ducere gentem,

Fortes fortibus
nascuntur.

Scilicet audacem regali à stirpe, decorum est,
Instructosq; duces, orbis, & ducere classes
Gaudentes, telis vanas dum verberat auras,
Ostentatq; suas sectando per aquora naues,

Extenuatio.

Dum fugiunt cymbæ, & quærūt se abscondere parua,
Tunc victor iuuenis nunc has, nunc arripit illas,
Austriada cū
Aquila compa
ratio.

Principium pugnae, quærens maiora per altum,
Armiger ipse Iouis volucres ut captat ineptas,
Et reliquas cælo princeps disturbat aperto,

cū leonibus col
latis.

Consurgitq; nouus ductor, gaudetq; iuuenta:
Utq; iubas spargunt lasciui in terga leones

Erecti ad prædam cum primum prælia tentant:

Sic iuueni primo quærenda est gloria bello,

Quod nos in pelago tyrones fecimus, esto,

At post bella, duces, exhausta, & parta trophæa,

Sectari Parthos, Turcasq; inuadere sæuos,

Navalis pugnae expertos, animosq; viriles,

Hunc iuuenem bello, telisq; instare per undas,

Ausum tyronem veterano occurrere Turcæ,

Non vanum credo. Non iam sine numine diuo

Esse putat Bassan, fortuna incommoda sensit.

Pœnituit cepti magni, classiq; timere

Cœpit, & ad proceres conuersus respicit agmen,

Mœrentesq; videns rectores, tristia fata,

Præsagusq; mali concepit mente furorem,

Grandibus & reuocat mœrentia pectora dictis.

Quis metus audaces animos ad prælia tentat?

An dubitamus adhuc Hispanos vincere Parthi?

Victores semper Turcæ, pelagoq; potentes?

An fuga commouit ductorum fortia corda?

Audite ergo, animis Turcarum hæc figite dicta,

Quæ discedenti mandauit ritè Selinus

Seruanda ad votum, vincendum protinus undis:

Ni mortem vultis patiamur more ferarum.

(Tunc fera coniunctis ostendit verba Tyranni

Grandia, quæ gemmis venerans depinxit, & auro,

Quæ nunquam Parthis ausus monstrare per altum,

Donec & ad puppes Hispanas Turca sequendo

Venisset pelago rapturus viribus ipsas)

A simili.

Bassanis timor
à prudentia pro
fectus.

Tyranni mandatum superbum.

HISP Anam classem fugientem naue sequutus
 Adme captiuam Bizantum Turca reportes,
 Fluctibus inuentam curabis mergere Bassan,
 Si non adnutus sese demiserit omnis.
 Hac sunt quæ nobis facienda hîc traddidit ille,
 Quis nunc audebit mandatum temnere tantum?
 Respondent cuncti summissa mente superbo,
 Adsumus, ecce tuis manibus victoria parta est.
 Prospice iam classem conuersam tendere retro,
 Ni longè fallunt reuoluti marmore fluctus,
 Dona ferunt Veneti Domino (ut demore) Selino,
 (Deceptus Maurus classis tunc ordine nostræ
 Commorat Turcas magno clamore sequendum)
 En fugiunt timidi victricia signa videntes,
 En classi cedunt nostræ, trepidiq; recurrunt:
 Ecce & terga tibi Hispani iam vertere ceptant,
 Sexaginta puppes iam mihi dentur in ipsos
 Bassan, Luchalli, conclamat regulus Alger,
 Captiuam classem conuertam protinus omnem.
 Nam sex præmissæ naues præcurrere visa,
 Et classis moles Austrida cepta moueri.

Turca fallitur
 existimâtes Hi
 spanos fugere.

Nondum trire-
 mes omnes vide
 bantur montium
 causa.

Luchali Mauri
 confidentia.
 Captiui affir-
 mant Piratam
 alium dixisse.

¶ Finis Libri primi.

AVSTRIADIS

Liber secundus.

Am Deus omnipotēs miseratus
 ab arce ministros,
 Adriacosq; sinus, Cephalenes
 littora versus
 Despexit, pontum, terras, clas-
 semq; suorum,
 Sollicitos nautas, instructas

Summa Dei mi-
 sericordia erga
 Catholicos.
 Vulgo Chapha-
 lonia.

Marte carinas

Viribus humanis, quas mens valet arte parare,
 Austriadae curas, ductorum corda videbat,
 Omnia nota sibi: cernens qua mente profecti,
 Optarentq; duces ut Christi extendere nomen,
 Quos pater ipse suo coniunctos fœdere nôrat:
 Promissi q; memor, quod natus dixerat olim
 Veridicus, Christusq; volens coniungere in unum
 Discipulos, seruos, quos crux pietate ligarat:
 Si duo, tres ue, meo coniuncti in nomine subsunt,
 Illic sum medius, vobis ad cuncta benignus:
 Hinc Deus in nostros desixit lumina clemens,
 Inspiciensq; oculis, quæcis munera viderat Abel,
 Austriadae classem Christi iam nomine iunctam,
 Ad mundi metas numen mansurus ubiq;
 Nobiscum Dominus viuet, Christusq; futurus
 Altari in summo pro cunctis hostia viua,
 Qui Deus in cælis colitur diuina potestas

Humani sine
 Deo nil valent
 humeri.

Argumentum
 à minori ad ma-
 ius.

Vobiscum sum
 vsq; ad consu-
 mationem seculi.
 Christi dñs.

Puppibus Ecclesæ Romanæ in prælia summus
 Virtutem misit victricem à vertice cæli,
 Auxilio ut nostri Turcas iam vincere possent.
 Hispani hinc animos, sumuntq; ferocia corda,
 Imprimisq; Deo Veneti iam fausta ferenti:
 Fœlix ille dedit cursum, ventosq; secundos,
 Direxitq; rates, vertit virtute procellas,
 Pelleret ut classem minimo luctamine remex:
 Sternitur æquor aquis Christo, crispantur & undæ:
 Sic facies pelagi visa est gratissima nostris.
 Dum cernunt classem propius iam tendere nautæ
 Monstrantes digito Turcas, & signa Tyranni:
 Vna salus visa est manibus sperare salutem
 Dixerat Austriades, ductores ore frementes
 Vincere decernunt, aut fatis cedere fortes,
 Pro Christi q; fide morientes visere cælum.
 Hic se mortales noscunt, cunctiq; frequentes
 Ad Christum dominum mentes attollere visi:
 Quisq; sacerdotem cepit, tum crimina fassi,
 Quæ quis bellando fratri commissa malignus
 Fecerat oblitus legis, quæ parcere suadet:
 MILITibus veniam ut possis iam reddere, rursus
 Ignoscenda tibi poscenti culpa vicissim.
 Lustrarunt animas peccatis ore repulsis:
 Pœnituit peccasse viros, ritusq; sacerdos
 Absoluit fassos, cui Christi est iure potestas,
 Sanguine qui fuso nos tristi à morte redemit.
 Austriades primum patri de nomine Iesu

Qui felicitatem
præbet.

In Turcas uentos
cōuertit quibus
vela malis ad-
hæserunt.

Nosce te ipsum

Aequū est ve-
niā poscentem
reddere rursus.

Austriade pie-
tas catholica.

Tunc genibus flexis humilis delicta iuuenta
 Dictabat princeps lachrymosa mente, subinde
 Pectora percutiens exemplum reddidit alium:

Ex animo classis ductorem prona sequuta est:
 Inspiceres digitis signari pectora, frontes,
 Deijcere inuencres vlnas, vertiq; deorsum,
 In dextrumq; latus mutari, atq; inde sinistrum,
 Nomine dum sanctæ Triadis se fortius armant,
 Tot crucibus varijs, sublata & brachia versant,
 Ad Christum versos oculos, atq; ora tenebant.

Audires duris crepitantia pectora pugnis,
 Percusos lapides referencia tempore quando
 Saluator mundi pendebat in arbore fixus:

Nomine quo Austriades currebat tutus in hostem:
 Lenisius cui dicta dabat generosa salutis:

Armis instructus princeps mihi pergis vristis,
 Sic manibus victor nudandus regia proles,

Hæc tibi dicta dies, Dominus quam fecit, ut illa
 Gaudeat Austriades, victrici & classe Philippus,

Tunc pariter mentes commoti his vocibus ambo:
 Austriades humeris deponit brachia, faustam

Lenisij faciem miratus lumine lato.

Ibat per pelagus decurrens ordine classis,
 Neptunusq; caput visus submittere remis,

Nympharumq; choros curru deducere latos,
 Tethys ipsa suo fluctus sternebat Achilli,

Currenti Austriada spumofum temperat equor
 Cæruleus Triton, Austriadae & carmine conchæ

Quantū in du-
 cibus atq; prin-
 cipibus sit posi-
 tum monstrat.
 Signatur sacro
 signo crucis.
 Christianorum
 veræ religionis
 exemplum.

Ere nata simi-
 litudo ingenio-
 sa.

Verba Loisij à
 Corduba.
 Maioris Hip-
 podami officium.

De more faciūt
 principes.

Austriada di-
 uinitus secunda
 maria.

Turcarum exitus
in foelix praedicitur.

Parca Austria
de fauent.

Bassanis timor.

Neq; id iniuria

Nō leues vicissitudinis
causa.

Veneti successu
si videntur
Turcis.

Victuro cantat Turca praesagia gentis,
Tristia fata ducum Parthis, classiq; Tyranni,
Filaq; Bassani reuoluta abscindere Parcas,
Austriada captas victoris honore sorores,
Tresq; Deos orant Syrtes aperire marinos,
Vitet ut Austriades vi saxa latentia ponto,
Cui risit Scylla, & stetit implacata Carybdis,
Saltant delphines verrentes aequora caudis,
Grandaeus Nerēus natas clamore vocabat,
Nerēides currunt Austriada ad classica laeta.

Respicit hinc fluctus Bassan, classemq; suorum,
Contemplans cursus exhorret numina ponti,
Mutatosq; Deos, in se Neptunia verti,
Defixis oculis sortem miseratus iniquam
Turcarum, & tantos ductoribus esse labores,
Cum fratre & tandem pugnādum Marte Philippi,
Regnorum tuces iunctas ductasse timebat:
Quippe suis classem cernebat currere remis,
Hispanosq; duces animosos tendere contra,
Sex illas longas pergentes agmine tuto,
Armis instructas scindentes aequora rostris,
Quae primae ante alias fuderunt agmina, Parthos
Turbarunt, nostris animos, viresq; dedere:
Tot capita in caelum, fulgentia vela per undas,
Et Venetos furere, & iam fortes temnere Parthos,
Illyricos Italosq; audaces currere remis,
Qui prius & morem Turcis, Parthisq; gerebant,
Et timidi portus trepidanti milite curuos,

Seruantq; domos, natos, castasq; puellas,
 Hostes ne seui vastarent littora late,
 Mutatis animis optantes prælia, mirum,
 Visi Myrmidones, Dolopes ue, Argiua iuuentus
 In Teucros iterum venisse, & pergama contra:
 Incusat sortem, quæ iam mutabilis esse,
 Auerfa, inconstans Turcis videatur inundis:
 O fors læta, meis quæ tot discrimina bellis
 Vicisti, & casus sælix, capitique pericla,
 Fulmina missa, polos cælo fulgente tonantes,
 Stridentes fluctus, varias Aquilone procellas
 Vitasti indulgens Turcis in bella benignè?
 Quorsum pertinuit regnasse per æquora Turcas?
 Quid retulit pelago gentes vicisse superbas?
 (Sensimus hæc princeps animis, & nauibus olim)
 Italiae portus, Venusinaq; littora classe
 Vastasse? & prædas ponto rapuisse quotannis?
 Si nunc in dubiam versa est victoria laudem?
 Si tandem vanos ad metam reddis honores?
 Principibus duos, magno discrimine partos?
 At si Parca mihi non scindit fila malignè,
 Si iam summa meæ non instant tempora vitæ,
 Contingat nostris Bizantium visere fato
 Puppibus, ad caros detur remeare penates,
 Incolumisq; læres cernam, regnumq; Selini:
 Si dux, aut Bassan contendam viuere posthac,
 In rupes, in saxa meas Neptune, carinas
 Subuertasq; vadis, illisus fluctibus, oro.

Ad classem Græcorum allusio.

Bassan cum sorte iniuriam ex postulat.

Desperantis numerum consilium.

Perituri impre-
catio.

Funditus ut peream revolutus Syrtibus illic;
Scyllaq; me frangat, vinum implacata Carybdis
Sorbeat ipsa lacu, vastaq; voragine mergat:
Quò neq; me Turcæ videant, nec fama sequatur,
Quæ gestis pelago nostris vulgata per orbem.

Victoris Tyrā-
ni animus olim
successu super-
bus & insolens

Iamq; leues hamos, nodosq; retia ponto
Quam malle, tremula captasse & arundine pisces
Piscator visus victum perquirere cymba,
Quam molem tantam ductundo perdere nomen,
Obscuras generi tenebrasq; obfunderè Bassan.
Hæc secum reputans voluebat grandia dictu.
Quid faciet noster crudeli mente Selinus?
Impatiens vinci semper, victorq; superbus?
Qui Venetos nunquam bello fuit ille moratus,
Quos parère iubet Turcis, & lege teneri:
Illorum victas quas cepit classe triremes:
Ælyricos temnens superarat sæpe Liburnos.

Vel gentibus ti-
mida Dei iusti-
cia.

Dixerat Hispanam non magnum vincere classem,
Abreptamq; trahi Bizantum scilicet usq;
Iusserat: Fleu demens, qui invito numine turget,
Et genus humanum contemnit mente superbus,
Oblitusq; sui non hæc mortalia curat,
VT Deus hos tollat iustus, iam deprimat illos.

Andreas horia
& Veneti quò-
dam.

Longè aliter Graia hæc penetravit littora classis,
Non hæc, quæ Epiri congressa est fluctibus olim,
Quæ Barbarossam non ausa est currere contra,
Nec quam nos nuper ductorum nomine verti
Vidimus errantem Getulis Syrtibus ipsi,

Hispanosq; duces oblitos nominis alti
In varias pelagi partes discurrere classe:

An putat ut quondam dispersam forte videre?

Desipit: ipsa dies aliter rem postulat esse:

Non iam discordes animos, non iurgia seruat,

Ductorumq; dolos, non iam certamina portat:

Iamq; duces alios classis vehit, atq; magistros:

Vnanimis tendunt miles, nautaq; per altum

Ducit Casareus ductor, fraterq; Philippi:

Nam quanuis Venetos ductet, variosq; Liburnos,

Hispanosq; simul, sapiens coniunxit in unum:

Appellat populos Hispanos nomine ab uno,

Vna & iura viris dat frater lege Philippi.

Quid si forte meas subuertunt fata carinas?

Atq; fugam naues video fecisse per undas

Impulsas virtute noua, iuuenisq; labore?

Victores Venetos pugnantes ire sequendo?

Quis dux iam Turcas Hispanis terga dedisse

Nunciet, an viuis referet fera dicta Selino?

Ecquis ad aspectum veniet? quis re male gesta

Excuset Turcas, narret ue incommoda belli?

Qui non exoptet submergi fluctibus ante,

Quam faciem, vultumq; ferum vidisse, superbi

Ardentes oculos, mortem spectasse minantis?

Conuersus Bassan puppim sic fatur ad altam:

(Qua classes varias pugnando merferat vnus,

Ingentes praedas pirata auerterat undis

Bizantum versus, puppis per grata Tyranno

Alia nunc visa
classis Bassani.
Cocordia in bel
lo necessaria.

Quippe in Chri
sto ligati.

Vide Liniū in
primo vbi Ae-
neas Latinos v-
traq; gentē ap-
pellauit.

Regū vetus cō-
siliū ad tran-
quillitatem re-
gnorum.

Anim' omnia
ex cogitat.

Quem metūit
oderunt.

Hæc, decus in bellis, si quando hæc victor abibat,
 Hæc, solamen erat, ductori hæc gloria fausto.

Selinus Tyrannus.

(Suspiciens oculis vexillum grande Selini,
 Inscripta & circum Mahumeti, & carmina sectæ,
 Portabant orbis rectorum nomina seni.)

Elegans pro-
 popcia.

Navis cara mihi, fatalis regia Turcis,
 Illyricos, Venetos, Hispanos, regna, Liburnos,
 Quot sola in pelago retulisti inuicta triumphos?

Quas gentes Italiam vectas videre Tyranni?
 Per te quas classes submersas nouimus ipsi?
 Aut hodie victrix Hispanos ire videbis

Bizanthum versus captiuos, celsa trophæa,
 Aut si aduersa tuis rebus fortuna minatur,
 Occumbas pariter per fluctus obruta, quando

Hispanos portus nequeas captiua subire,
 Nec grandem poterunt aliena & iura domare,
 Nec poteris Dominum vel fratrem ferre Philippi.

Tunc se fortune mandat, classemq; virosq;
 Dans signum pugnae moriturus tendit in arma.
 Quem rector navis monuit, huc regia pergit,

Qua vectus frater regis decurrit in hostem,
 Torquebo cleuum, si vis vitare pericla:
 Puppis nam validis remis impellitur ingens.

Bassanis gene-
 rosa verba.

Quo diuersus agis? fratri concurre Philippi,
 Oturpis, dixit, cur non discrimina quæram?
 Cum quo certamen peperit mea gloria ponto?

Inuocatio qua
 rem grandem fu-
 turam ostendit
 poeta.

Quo mecunq; rapit fortuna hic pulchra sub armis.
 PANdite nunc Musæ faciles Heliconæ virentem,

Tu cantus refona diuino auertice Apollo,
 Et tu prosper ades, Meccenas Deza, oruentos,
 Magnanimosq; duces cernes, & praelia nunquam
 Sic Martem visum pugnas accendere ponto.
 Quis neq; in Actiaco vicino hic littore Marcum
 Augustus vicit, Cleopatram aut mille carinis:
 Nec gentes unquã pugnârunt puppibus equis,
 Nec magis infestis animis ad bella parate,
 Quam tunc Naupacto pugnatum est fluctibus illic
 Saxa ubi consurgunt Acheloiæ flumina contra.
 Ad telus actum dum classis nostra subiret,
 Erectis signis aquilarum expanderat alas,
 Inclinasq; caput Christus vocat agmina ligno
 In medio fixus, classem ductabat in hostem.
 Classica nostra suum resonabant pulsa Philippum,
 Hispani diuum tam clamant voce Iacobum,
 At sanctum Veneti reddebant nomine Marcum.
 Clamorem toto tunc fundunt equore Turca,
 Vtq; grues cælo crepitantes Tracius orbis,
 Litera quas mirè depinxit nubibus actas,
 Alti uolans oculis agmen scribuntur: at illæ
 Oceani tranant fluctus, volucresq; sonora
 Clangentes pergunt. Nostras inuadere puppes
 Tres tunc ardentes immisit Turca phalanges,
 Irrumpunt omnes Parthi, Turcaq; furentes,
 Quos iussit Bassan puppes impellere ad unam,
 Concurrunt magno ductrices pondere naues,
 Congressu utrinq; & visum se abrumpere cælum,

Nō loquens hinc
 Augustus pu-
 gnauit, fugit ta-
 men Cleopatra.
 Vulgo Lepanto
 Echinades insu-
 læ parue natae
 ex arena.

Crux Christi
 dux Christiano-
 rum.

Belli thesara et
 symbolum.

Similitudo.

Nauium terri-
 bilis congressus

Tunc pariter rostris feriunt se fortibus amba,
 Et ferro proras collidunt, quæq; fatiscit,
 (Dum sex præmissæ submersas aequore puppes
 Turbârantq; duces tormentis sulphure iactis).
 Fit tabulata graues quassant, compagine laxa
 Accipiunt undam rimis, fluctuq; laborant:
 Sed fabri præsto tabulis, & claudere ferro.
 Sulphura iamq; globos spargebât picea fumo
 Permixtos, crebris æther micat ignibus ingens.
 Tunc sonitu curua & resonabant littora latè,
 Fluctibus in medijs geminantiâ sæpe fragorem.
 Non lapides iactos Turcæ perferre valebant:
 Saxis nam crebris repetebat sæpe procella,
 Quæis capita, & dentes, oculos, cerebrumq; refringi,
 Malas, mandibulas, resoluta & pectora cernas.
 Rupibus & nubes iamterq; quaterq; cadebat,
 Machina, nec colubri poterant, nec sulphura pelli.
 Confusus Bassân mira hæc de pectore dixit:
 Non pile humanis mittuntur viribus in nos,
 Omnipotens Turcas iratus dissipat armis,
 SI DEVS hic pugnat poterit quis tendere contra?
 Nil fabri audaces, nil profunt arte magistri.
 Tanta mole petris instabat ab agmine remex.
 Quæ vis turbauit Turcas, Parthosq; repressit:
 Copia nam lapidum solita est disrumpere Turcas,
 Quondam, cum Caramat vicit Mendozius heros,
 Piratasq; duos victores Hallihametos,
 Missilibus ductor, vastisq; molaribus ipsos

Sex Venetum
prima.

Fabrorum cele
ritas.

Verba Bassân
mira.

Pilæ idest saxa
Dei potentia o-
mnibus nota.

Lapides furoris
armapræsto ira
tis occurrunt.

Imperatoris Ca
roli Quinti na-
ualis victoria
Bernardino à
Mendoza du-
ccimictissimo.

Disiecit saxis, qui Parthos, arma, carinas.
 Caelitus ut missa crepitabant grandine puppes.
 Dum pugnant geminae naues, iunctaeq; catenis,
 Alterni saliant Hispani, & Turca subinde,
 Regius Austriades dictis hortatur in hostes,
 Hispani, Hispani geminabat saepe leones,
 Congrediturq; ferox Parthusq; Italusq; resultat,
 Excutitur miles Romanus pronus in hostem,
 Hispanosq; iterum repetens, Hispana vocando
 Arma, viris flammis iterum sic spargere visus.
 Tunc Veneti fortes rabiosi in praelia tendunt,
 Nam latus Austriadae praeceptum forte tegebant.
 Pontificis ductrix dextrum clauderat amica.
 Nunc Bassan gladio pugnat nunc flectit & arcum,
 Brachiaq; extendens nunc mittit ab aure sagittas,
 Nomine quemq; vocans repetebat verba Tyranni,
 Et classes victas, submersas æquore puppes,
 Hispanos captos Bizantium Marte trahendos,
 Imperium pelagi, terris direpta trophaea,
 Regnatorem Asiae Turcam Dominumq; potentem
 Vociferans, Turcas dictis incendit in hostem.
 Ipse se impellunt puppes, & mutua virtus,
 Ferratae nulla poterant discedere parte,
 Virq; viro certans infensè, pesq; pedi stat,
 Haerens sic Turcas feriebat cominus ense.
 Austriades cernens flagrabat Maris amore,
 Ast ui custodes ceptis audacibus obstant.
 Terpenetrant nostri pugnando vulnera passi,

Austriadae exhortatio.

Bassan & dux & miles.

Tyranni res gestas congerit ut ardeant pugnae res.

Austriadae pugnae mira cupiditas.
 Vtrinq; virtus in gens.

Arboris ad partem mali, Turcasq; repellunt,
 Ter Parthi instando conuersos cade fugarunt,
 Hispanus quarto puppim peruenit ad ipsam.
 Turcarum trepidatio.
 Turbantur Turca subita formidine mortis,
 Transtra per, & remos trepidabant undiq; fortes,
 Deseruere suum Bassanem, regia cuncta,
 Ductores, Parthos, rectores classis in undis,
 Regali puppi, signis, armisq; relictis,
 Delphinum similes iuuenes immania cete
 Per fluctus videas timidos optare salutem.
 Bassanem mors.
 Hic Bassan casus fertur gladioq; perisse,
 Atq; humilis miles truncum liquisse superbum:
 Hinc iam nota victoria.
 Victrici hic tandem cessit gens perfida nostra,
 Hispanorum generosus animus
 Hispanus miles bellator spargere tela,
 Quos Austriadae praesentia grauis incendebat.
 Contendit vires natas ostendere bello:
 Austriadae in Parthos urget praesentia quando,
 Tunc memor ipse sui veterani roboris artus,
 Iratusq; sibi generosas suscitatur iras:
 Illyrici fortes pugnant, mixtiq; Liburni,
 At Venetus patrias defendens agmine naues
 Ostendit pulchrum vitam iam perdere in armis.
 Iamq; Italus, Tuscus, Germanus miles ad unum
 Equo certabant in Turcas Marte feroces.
 Instant ardentes telis, & robore Turca,
 Quos Lygures pilisq; globis, igniq; fatigant.
 Nam fulmen belli radiabat fluctibus Andree
 Ne sagittis pugnes cum Parthis
 Horia, qui nomen traxit de naue per undas.
 Sed crebras Parthi mittunt demore sagittas,

Agmina telorumq; seges figebat abundè,
 Arcus in nostram lunantes saepe cohortem,
 Saepè & remigium feriebant undiq; saui,
 Pectora confossus non cessat pellere remex,
 Fortius adductis voluit freta versa lacertis.

Innumeras colubri mergebant sulphure naues,
 Machina dum crebro torquet nitraria plumbum,
 Puppibus ex altis rapiebant transtra, virosq;
 Glandibus immisissis verrebant agmina late.

Stupea flamma volans Vulcani ex arte remissa,
 Spargitur in Turcas ignis comburere naues.

Patrona instando iaciebat corpora ponto,
 Commendatari virtute ac viribus acta,

Quem proceres fortem comitati in praelia clari,
 Turba Fauentini Barcino in bella sequuta est.

Iamq; duces nostros pugnantes inspicie princeps,
 Bazanus ductor claris pugnabat in armis

Aluarus, in ponto teneris nutritus ab annis,
 Gloria cui pelago patris cognomine crescit.

Si qua tunc longis scindebant aequora remis
 Hispanæ hinc puppes certabant vincere naues

Turcarum: at ductu Bazani, & fortibus ausis
 Parthenopes classes Cumano milite surgunt,

Corpore Parthenopes dictæ quæ rite sepulto.
 Gens campana virum bellatrix viribus agmen

Turcarum fractis vertebat puppibus ingens.

Iam Marcus ductor Romano milite plenam
 Impulerat classem Turcas submergere naues:

Curvantur ar-
 cus ad Luna si-
 militudinem.
 Remex rem suã
 Videbat agi.

Vulgo artificia
 lis ignis.

Qui bello Gar-
 natensi inter fu-
 erant.

Vulgo Barcelo-
 na.

Qui egregie He-
 toreis animis
 pugnavit.

Vulgo Marchio
 de sanctacruz,
 Hispanæ per-
 multa.

Vulgo Napoles
 A virginibus
 dicta. parthe-
 nos. i. virgo.

A capy rege di
 Eli Campani vi
 de Livium.

Agmine remorum, telisq; volantibus acto

A latio dicti Pugnabat Parthos ducibus superare Latinis.

genus vnde La Iamq; graues luctus auditi, & mutua Martis

inum Verg. Funera, perq; rates geminari tristia fata:

v. cristiani Hi quibus inuisi Turca, Parthiq; superbi,

v. turci - Et qui nostra suis experti viribus arma,

Iam cedunt, pariterq; ruunt, ferroq; petuntur:

Vincere contendunt nostri, Turcaq; resistunt,

Euentusq; diu, dubia & victoria perflat:

Nullis nota vi- Non his, non illis Mars se ostendebat amicum.

etoria. Tunc fluctus pelagi morientum cade rubescunt.

Inspiceres undis reuoluta & corpora ferri,

Fluctibus in medijs pugnam, geminosq; reuolui,

Mira Hypoti- Et pedibus nexis arrectos pectora ab undis,

posis quæ rē ob Pube tenus, videas, pugnis contendere sauis, *v. pōta de, q*

oculos ponit. Vnguibus & nares scindentes more ferarum,

Pugnis & vn- Atq; alios viuos innantes gurgite vasto,

guibus primi pu- Complexos alios sese dimittere in undas,

gnarūc homines Et sparsos fluctu rursus committere pugnam,

Precipiti saltu quosdam fera vulnere passos,

Abcisis manibus dum certant prendere proras,

Maiora fide Dentibus, & morſu (ſiſas eſt) tangere puppes.

sunt auſi. Quis ſaror ille virūm miratur in agmine ductor,

Auſtriades cru- Quæ ne ſeges ferri, telorum qua ingruit horror?

entam pugnam Impetus ille ducum quo nunc certamine pergit?

miratur. Fulgura quæ inſtuctus armis immiſſa coruſcant?

Auſtriades undis extendens lumina querit,

Quæ moles Turcas iunxit? quis clamor ad undas?

Iamq; facès, flammàs, volitantia tela videbat,
 Inspiciens pelago Christi videt esse cohortem:
 Nam qui iam crucibus candentes pectora sacris,
 Commendatari sacra de classe Ioannis,
 Virtute antiqua, neruis, & robore belli,
 Telorum segetem mittentes viribus altè,
 (Imbrem de cœlo spissam cecidisse putares)
 Irruerant Turcas remis, & naue sequendo,
 In puppes telis salientes vincere captant
 Turcas iam notos, lacerantes undiq; ferro
 Certabant, animosa cohors, huc impetus omnis
 Turcarum versus luctatur rumpere gentem
 Infensam Mauris, Parthis, regi; Tyranno.

Ecce furens animis hos cernit Regulus Alger
 Luchalli Mauro dictus de nomine Turcis,
 Quiq; fidem Christi Mahumeti peste negarat,
 Oblitusq; crucis viue quam fronte gerebat
 Agnouit puppim ductricem, & signa Ioannis:
 Nam ductor discors ira commotus iniqua,
 Quod latus Austriade non posset claudere clas̄is,
 Luchalli seuis occurrit nauibus vnus.

Protinus in sanctam fertur, vi, ac robore nauem
 Quinis armatis inuasit puppibus vnã.
 Exoritur clamor, surgitq; miserrima cades,
 Incenditq; viros Mars ipse, & robur utrinq;
 Tisiphone telis media inter funera seuit.
 Commendatari memores virtutis auita, hos
 Conscia (dum pugnant) stimulabat gloria ponto,

Commendatarij
 viri pugna cla-
 rissimi.

Similitudo.

Turcæ commē-
 datarijs notissi-
 mi.

Commēdatarij
 Turcis inimici.

Latus Austria
 de sinistrum Ve-
 neti, dextrũ Põ-
 rificis sancti du-
 ctrix occuparat
 Nihil per iram
 aut cupiditatem
 facier dum.

Furia & vindi-
 cta.

Infensos Turcas, inimica & nomina gentis,
Vulgo M. lta. Et Melite quondam commorat sanguine rubra,
Ac tunc ipsa madens, Parthorum plena cruore
Nobilis Turca Insula, Bassanes geminos quæ vicerat olim,
rum strage, & Terruerat bello dispersos æquore toto,
fuga. Irrisos fecit patriam remeare fugaces.
Sic stragem magnam Turcarum Marte dedere,
Monstrantesq; cruces, diuq; insigne Ioannis,
Pro Christi q; fide dum pugnant sanguine fuso,
Fœlicissimus Ad votum cuncti cælum petiere beati.
exitus. Quos Deus omnipotens cepisse hinc creditur, illis
Quia filij spei Spiritus & sanctus mentes afflâsse piorum,
Christiani sum- Viuorum iudex, defunctis gloria sanctis
mus. Christus venturus instam dabit ipse coronam.
Prudētissimus, BARBARIGO Venetus perfosso lumine telo
& fortissimus Annibalem referens (postquam victoria parta est)
dux. Magnanimus dixit placida nunc morte quiescam.
Annibal ad transitū Alpū iam Bassan truncus summas volitare perundas,
alterū oculum amisit. Atq; caput magnum præfixum cuspide acuta,
Bassanis caput Terribiles oculos, nequeas aduersa tueri
& vultus. Ora viri tristi, nigroq; fluentia tabo:
Semiferi facies terret, prolixaq; barba,
Turgentis vultus (ut viuens, fronte minari
Ducibus victo Visus, nam Turcis ostendit cautius ipsis
ribus receptissi Dux quidam, victor voluit vectare trophaum
num. Ductricem nauem, pelago quo terreat hostes:
Euriali, & Ni De more ut faciunt victores classis ouantes.
si sic capita Ver
gil. cecinit.

Qui gladio pugnans fatis concessit honestis,
Nec potuit patriam, Turcamq; videre superbum.

Quòd si inter pugnam captus vir forte fuisset,
Ille fidem mira Christi virtute bibisset:

Quem remex noster captiuus semper amarat,
Optaratq; crucem Bassani in fronte videre.

(Sunt etiam Turcis quauis sua præmia laudi)

Infelix mortem fato solabitur unam,

Tunc dextra fratris cecidisse, & Marte Philippi.

Victori auditur, victoria & incipit ire,

Redditur, & victos clamat victoria Turcas,

Victori Austriada, victori Augusta Philippo,

Cantatur patri Romæ VICTORIA sancto.

Clamorem excipiunt Mauri, Parthiq; fugaces,

Franguntur vires, bellantum concidit ardor,

Inclinat classis, dimittunt signa phalanges.

Turcarum proceres, nati par nobile fratrum

Vt videre caput perfossum cuspide pili,

Herent, ingenti trepidant formidine classes:

Sed fratres lachrymas perculsa mente dedere,

Tunc gemini tristem rumpunt de pectore vocem.

An tu magne pater dederas promissa parenti?

Vt te per fluctus crudeli morte peremptum

Cernentes animis rumpamur tristibus ambo?

Captiuos moriens potuisti linquere natos?

Inuisos Græcis, Italis, Venetisq; Liburnis

Patribus, obnatas, raptasq; ex littore matres?

Non capita amborum comitata in morte parentem,

Specimen virtus
tus Bassan præ-
bebat captiuus
semper, vnde
Christianū vide
re optabant.

Philippi victo-
ria.

Geminorū fra-
trum fletus.

A coniugibus
& parentibus
raptarū par pa-
ri referendū si-
bi timebant.

Prefixa in pilo classis, pontusq; videret?
 Ha iam spes nostra, bella hæc exhausta perundas,
 Gloria Turcarum, felicis gesta Tyranni. En
 Sub iuga ventura gentes, rerumq; potestas,
 Bassani En classis Bizantium hæc usq; trahenda:
 Scilicet, ut Veneti nostri poterentur, & arma,
 Tot reges victos, dissectaq; corpora ponto,
 Captiuam classem cernant, fraterq; Philippi
 Ut geminos ductet puppi, victosq; triumpho?
 Sordidus ut miles iugulum regale feriret?
 Regnatorq; pater truncus videaris in undis?
 Quo ferimur miseri serui ad fastidia regum?
 Non iterum campos Bizanti, & regia castra
 Visuri? & caros materna in sede penates?
 At uos Hispani nostri miserescite duri,
 Spargite nos fluctu, vasto hoc immergite ponto,
 Iam Venetus crudum per costas exigat enses,
 Crudeles sumat nunc patris nomine pœnas:
 Gaudeat Illyricus Turcarum sorte repulsa,
 In nos ardentem mites conuertite ferrum,
 Porrectum iugulum mucrone, en, soluite nostrum,
 Figite iamq; caput geminum sic puppibus altis,
 At patris digno nostri mandate sepulchro.
 Et iam lecta manus, Parthiq; abière retrorsum,
 Atq; fugam versa ad ripas fecere carina:
 Per multæ Turcas exponunt littore latè,
 In sequitur nostra, & puppes rapit inde fugaces.
 Austriades alias pugnantes æquore naues

Contra quã spe
rauerant euene
runt omnia su-
perbis.

Ironia amaru-
lenta.

Pathos.

Nullus superba
feret fastidia.

Mortis deside-
rium.

Filiorum erga
parentem affe-
ctus.

Cernit adhuc nostras, Turcasq; resistere fortes:

Rursus & arma parat, proram tum regia puppis

Conuertit, cursu cita gurgite deuolat illuc,

Auxilioq; leuat certantes, Turca subactus

Agnouit puppim ductricem, cedere cepit,

Cristatumq; videns iuuenem percurrere, saeuè

Victoremq; sequi Turcas, Parthosq;, superbum

Diripere, & naues obiter quascunq; videret,

Praecipitesq; viros cursu detrudere ad undas,

Arma, rates, puppes spumoso immergere ponto:

A dextra, leuaq; frequentes vincere naues,

Victoresq; duces, inimica venire per altam

Tela, neq; aduersos Turcas, nec currere Parthos

Cernit, nec reliquos ullam sperare salutem.

Iam summo in fluctu victricia signa Philippi

Conspicit, Hispanos raptores tendere contra,

In naues subito salientes spargere praedam,

Oblitosq; sui, pestis, sociumq; salutis,

De rapto solum pugnantes saepe videbat.

Cornua rauca, tuba crepitantes, classica victos,

(Vt se iam Turca tradentes arma relinquunt,

Ne mortem hoc miseri patiantur nomine seuam)

Terrebant sonitu, clangentes aere canoro.

His visis Parthus desperat, Turca refugit.

Tunc multi iunguntq; manus, vinctiq; feruntur,

Et sua victori committunt arma benigno:

Casareo princeps subiectis more pepercit,

Militibus tradit rapiendas vndiq; praedas

Austriada mi-
rabilis celeritas
in auxilijs ferè
dis.

Turcarum de-
speratio.

Nulla salutis
spes.
Terror.

Auiditas mili-
tum.

Parcere subie-
ctis & debella-
re superbos Ro-
manum.

Hipotiposis.

*Miles gloriosus
Pugnantis in-
dicia aduerso
pectore cicatri-
ces ostendebat.*

*Vel in prosperis
timendum.*

*Iustitia tranqui-
litas animorum.
Classis prætor.
Multæ in un-
das proiectæ &
dispersæ.*

Captiuosq; trahi Turcas gentemq; superbam.
Ad proras multi properabant ire natantes,
Tunc miseros videas reuolentes pectore fluctus.
Iam captam miles posset diuendere prædam,
Quamcunq; & Parthus pelago deduxerit audax
Imperat, heu miseri, qui se sine nomine nollent
Dedere victori, & sortem vitamq; tueri.

Certabat miles prædam cognoscere captam,
Atque suas iuste partes sibi tradier inde:
Qui pro rege suo Turcas inuaserat hostes,
Pectoreq; aduerso monstrabat vulnera passus:
Ductores auidi totam de more volebant:
Incertum vulgus studia in contraria fertur:
Seditione leuis populus consurgere visus.

Iamq; furor gentis commotis arma ferebat.
Ac ne forte viros fortuna aduersa sequatur,
Victoresq; duces casus contristet acerbus,
Austriades animos dictis, & pectora mulcet.
Imperio iustum munus sibi quisq; recepit:
Nam bonus auditor factis tunc partibus æquis
Iussus sic Nabbas lites disiunxit iniquas:
Quem classi cunctæ præfecit lege Philippus.

Pars maior rerum Turcarum est obruta fluctu,
Quippe inter pugnam mergebant multa ministri,
Multaq; præterea restabant capta per hostem,
Dilapsæ & naues fugientium multa tulere.
Direpta est ducibus regis captiua supellex,
Ingens argentum, vestes, pulchriq; tapetes,

Ostro iam regum vario radiantia signa
 Abstulerant Turca memores vel morte, Tyranni.
 Quos studio patriæ videas ardere ferentes
 Stemmata, ne nosiri Reges captiua viderent,
 Gauderet vultus cernens, atq; ora Philippus.
 Et quibus ad mensas lautas accumbere sueti,
 Portaruntq; toros, & lato margine lances,
 Turcarum seriem longam, regumq; superbas
 Auratos calices referentes orbe figuras:
 Victorem Turcam cum gente atq; agmine pictum,
 Tot classes victas, gentesq; & barbara regna,
 Cælata ex auro Persarum nomina regum
 Captorum, ductos pelago, terrisq; triumphos,
 Quos bello vincens depinxit Turca superbus,
 Ut potans etiam Turcas incenderet armis,
 Vel memores animos renouaret Martis amore.

Turcarū erga
 patriā affectus.

Turcarum inu-
 dia.

Gētilicia depin-
 gere regum cō-
 munis cōsuetu-
 do.

Bellicosi Tyrā-
 ni exemplum.

Quid referā Venetos, rapientes magna Liburnos,
 Illyrici captos Turcas, quos inde tulerunt?
 Atq; Italus, Tuscus redeuntes, nauta redemptor
 Aductasq; sibi merces quas emerit illinc?
 Captiuosq; duces, dandos puerosq; parenti,
 Ingenti precio redimendos undiq; Turcis?

Luchalli fuga.

Regulus aufugit timidus inglorius armis,
 Non ausus nostris pelago concurrere, cautē,
 Quos iam victores cernebat sorte superbos,
 Andrés quas toto fugientes a quore naues
 Hōria tunc sequitur, frustra tamen ire Ioannes
 Contendit, remex animo quia linquitur ipse.

Perfidus euasit dilapsus regulus undis:
 Hic partem classis duxit, puppesq; sequentes,
 Pirataq; suos, arces & claustra reuisit,
 Puppibus & tacitis nocturnus venit ad Alger,
 Quam Saldem quondam veteres dixerunt Coloni.
 Tristia custodes non ausi inquirere fata,
 Ne qua in captiuos seuiret perfidus ira,
 Res gestas pelago narrarat nuncia veri,
 Famaq; vulgârat Turcas cessisse Philippo.
 Iam fusos Turcas, dispersas equore naues
 Austriades classem miratur, & agmina capta.
 Iam fractas puppes, reuoluta per aquora transtra,
 Cymbas, antennas, malos, tabulasq; reuolui,
 Sulphure quas colubri, flammis disperferat ignis:
 Nec se victores Hispani credere possunt,
 Nec Turcæ victos patiuntur classe vocari,
 Herentesq; duces videas, cælumq; tuentes,
 Luminibus tacitis contemnunt undiq; vires,
 Mortalesq; hominum nervos sine numine vanos,
 Victoremq; Deum nostri, Turcæq; fatentur.
 Corporibus plenæ Turcarum stare carinæ,
 Et remex visus pendens, miserabile dictu,
 Intrabantq; duces, milesq; & vulgus inerme,
 Vt raperent auidi Turcarum Regia furtim,
 Viscera perq; foros calcabant, membra virorum,
 Et sparsos oculos, rorantes sanguine remos.
 Hæc dum Cesareo iuueni miranda videntur,
 Dum stupet, & fratrem Turcas vicisse Philippum
 Congaudet, ductor cunctos optabat adesse

Omnium stupor.

Ad Deum referuntur omnia.
Pathos.

Austriadæ affectus in natus omnibus.

Hispanosq; duces, grandes, regnoq; potentes;

Vt Spinosa caput populorum fratris in orbe,

Consilium regale viri clarissima gesta,

Et faustos belli euentus, sortemq; Philippi,

Hispanæ gentis non enarrabile fatam

Suspicerent, summasq; Deo persolvere grates

Curarent dictis, ferrent donaria templis.

Imprimis te, Deza, suum dum laudat amicum,

Quæ tibi vitârit narrare pericula gestit:

Ad proceres versus repetebat, Deza, subinde,

Quid nunc noster, ait, faceret iam Deza per urbem,

Si nunc Hispanos victores crederet vnus?

Obuius, utridens nobis occurreret ille,

Fortunasq; meas, fratris, nomenq; Philippi

Æquaret cælo, vultu acceptissimus omni.

Iam iam Bizantū, & Christi expugnare sepulchrū

Tu fratri poteris, vates cantaret in ora:

Illustre ut pectus dictis aperiret amicis:

Qui si forte mihi bellanti prospera scisset

Venisse hæc, nullus celebraret letior illo:

Est famulus regi fidus, promptusq; Philippo.

Argumentum ingens mentis, quæ ad regia nata est.

Pellebã Hereticos, Mahumeti & crimina sectæ,

Scindere dum propero non iam medicabile vulnus,

Synceras partes, purgataq; oppida peste,

Dumq; scelus linquo Garnata ex urbe reuulsum,

Supplicio affectos Mauro, ciuesq; rebelles

Exactosq; mihi Castellæ ad mœnia regis,

Ex bello constat
tus amor.

Fœlices Austri
ad exitus opta
bat.

Deza præ pieta
te in Mauros in
sensus semper.

Deza rerū Phi
lippi maximus
laudator.

Post exactos
Mauros.

Maurorū tran-
scriptio mirabi-
lis.

Inuisasq; procul terras habitare malignos
Dum facio, iussu moderantis cuncta Philippi,
Extollens ductos laudabat Deza triumphos,
Molem Romanos tantam vertisse negabat.

Affectus prin-
cipum.

Quid si nostra Deo ducente hæc prælia summo
Inspiceret? classem coniunctam temnere Parthos?
Obrueret infestos hostes? puppesq; superbæ?
Et fractas proras? dispersos æquore Turcas?
Victorem Hispanos resonantes classe Philippum?
Quid si Bassanem truncum? victumq; Tyrannum?
Captivos Turcas? raptas ex hoste carinas
Vidisset præses? (generoso est nomine Deza)
Quam vellet pars esse mei vel prima pericli.
Ex animo Austriades repetebat nomen amici
Principibus classis, Venetis, Italisq; viritum,
Multa super Deza referens ductoribus, idem
Ut de more duces laudat, regisq; ministros.

Regis ministros
apud alias natio-
nes Philippi fra-
ter commēdat.

Iamq; omnis fluctu classis currebat ab omni
Visuri Austriadam victorem classe Philippi.
Nostrates cuncti veniunt, regisq; cohortes,
Ordine latanturq; duces, nautæq; magistri.
Hinc primus Venetum dux tunc latissimus armis
Accessit senior comitatus gente suorum.
Regius Austriades venienti occurrit, honore
Et tunc se solito ductores more salutant:
Et Marcus venit clarus virtute Colona,
Marchio Bazanus bello & clarissimus illo
Bellatorq; mari. Nautarum gloria summus.

Horia, qui Hispanos semper dilexit amicos.
 Omnes victori gratantur iure Philippo,
 Qui fratrem Hispanis sortitus cœlitus armis,
 Fœlix, qui in Parthos natus, quos nulla subegit
 Regnantium virtus, Crassum, Romanaq; signa
 Fregerunt olim, terris, pontoq; superbi.
 Ut Babylon quondam Romanis nota per orbem:
 Sic nunc Byzantium Latius, Gracisq; trophæis
 Arma tamen pelago Turcarum, signa Tyranni
 Austriadae magnis non responsura triumphis.
 En nouit victor fratris virtute Philippus,
 Hinc fera Turcarum vis fluctu effracta peribit,
 Si classis regis, Venetumq; ligata, Philippi,
 Romani ductu pastoris pergit in hostem.
 Hæc tunc Austriada ductores fata canebant.
 Iam longè tuto fugientes remige Parthi
 Fluctibus in medijs procul euanescere visi:
 Excelsas naues velis albescere ponto,
 Atq; mari summo tenues vix currere puppes
 Conspicit, hic Christum pelago vicisse potentem,
 Cui virtus, nomen, reddendaq; gloria soli
 Narrabat ductor Caroli de more parentis,
 Qui cuncta ad Christum referebat parta labore,
 Hereticos postquam vicit, fuditq; malignos,
 Saxoniumq; ducem, cepitq; ex hoste trophæum
 Sollicitus nostros proceres dum quaritat inde,
 Omnes in tuto cernit, duo fortia bello
 Pectora de numero Martem rapuisse furor

Marcus Crassus à Parthis de-
 victus.

Christianorum
 vritas in Dño
 rerum potietur.

Elegans fuga
 Turcarum de-
 scribitur.

D.D. Bernardi Comperit, inferias quæ iam daret ille sepultis.
 ni exitus in Chri Bernardinus abest, Macquedæ Marius heros
 sto fœlicissimus Cardenas fato nauali hoc vectus in hostem:
 Digna principis Qui Christi miles vitam in certamine fudit,
 sententia. Ingemit Austriades, generoso hæc pectore dixit.
 NON constant paruo memorãda, & grandia bello,
 Magnaq; mortales subeunt discrimina vita,
 Gloria quæis curæ est properant per vulnera morti,
 Incommoda tẽ SIC nihil ex omni cernas iam parte beatum.
 poris cõstitutio. Bernardine vale, longum vale, ipse resurges:
 Inuidit fortuna mihi, ne clara per altum
 Gesta meis ducibus fœlici Marte videres:
 At tu iam regnas pro Christo sanguine fuso,
 Cum sanctis fœlix cælo victurus in æuum.
 Victores prædæ cuncti, rerumq; potiti
 Iam portus alios, vrbesq; innadere tentant.
 Sed quassæ puppes, non iam tractabile cælum,
 Et seuum pelagus, cogebat quærere portum:
 Beneficij memo Gaudentesq; mari Siculas vertuntur ad oras,
 ria. Ingentesq; Deo gratæ iam soluere certant,
 Versus Virgilia Dum cursus pelago Siculorum littora monstrat,
 nus. Angusti q; procul rarefcunt claustra Pelori.
 Siciliæ promon Hinc iam Fama volans, successu lætior ipso,
 torium. Quam vulgi primam monisse & vocibus aures
 Fama nuncia. Diximus, & ciues dictis turbâsse loquendo,
 Gestorum classis, tanti prænuncia cursus,
 Italiæ portus, Venetum turreseq; marinas
 Commorat celfo victoris ducta triumpho,

Expandit gaudens horrendo in pectore plumas,
 Mille oculos, linguas aperit, tot subrigit aures:
 Spargere contendit peregrino hæc prælia mundo,
 Gentibus occultis Austriadam pandere magnum.

Vergilianum.

Sed quia dignus erat fœlicia noscere gesta
 Primus, qui classem coniunxit fœdere diuo:

Ad patrem sanctum pennis sublata per auras
 Conuertit cursum Romana palatia versus,
 Clauigeramq; petit cœli, cui summa potestas
 Concessa, hæc animas soluitq; ligatq; resoluit,
 Atq; alias iuste tenebrosa in tartara mittit.

Summus Pon-
 tifex autor pri-
 mus certior fuit
 faciendus.

Sollicitus mentem voluebat nocte, per undas
 Currentem Austriadam repetens, Turcamq; superbū,
 Romanosq; duces, Venetos, classemq; piorum,
 Ante oculos pugnam, crudelia funera fratrum
 Cernebat, gemitus morientium, prælia, luctus,
 Tangebant animum patris mortalia sancti:
 Qui genibus flexis, manibusq; orare supinis
 Non cessans Dominum noctesq;, diesq; precatur.

Sanctissimi pa-
 tris sollicitudo,
 & cura.

Perpetuo grandis Christum sermone vocabat:
 Da pater his cursum, ventos & puppibus aptos,
 Da dextram famulis, tecum nunc æquora verrant.
 Qui Petrum summas dirèxti sancte per undas,
 Quiq; rotas, currus Pharaonis, classica ponto
 Sparsisti quondam dextra, virgaq; potenti:
 Qui pedibus siccis medijs tunc fluctibus illam

Oratio assidua.

Dñe sine me ve-
 nire ad te.

Mare vidit &
 fugit.

Duxisti gentem, populumq; & barbara castra
 Fugerunt undæ, tenuerunt flumina cursus,
 Cum geminos montes murus scindebat aquarum,

Mirabilia in
 mari rubro.

A dextra, lauaq; fretum, peditesq; subire

Mortales longè mirati è rupibus agmen,

Pyramides fluctus cælo consurgere visi,

Ægyptusq; Dei mersas virtute phalanges,

Equum & ac-
 censorem proie-
 cit in mare.

In mare proiectum vidit cum gente Tyrannum:

Turca sic pereant, & Christi nominis hostes,

Christicola reges vincant, quos vincere maui:

Sanctissimi pa-
 tris desiderium

Lex tua sancta, fides, crux nunc, Ecclesia victrix

Per pelagusq; tuo hæc dominetur regia ceptro.

Deuotusq; senex nunquam ieiunia fregit,

Sulcârât rugis corpus, duroq; cubili,

Ingens pœnitē-
 tia.

Verberibus carnem pro nobis vrere sanctam.

Isq; gregem pastor legis doctissimus almae

Scripturas no-
 rat exacte.

Assiduo Christi vitam sermone docebat,

Spiritus & sanctus viuo resonabat ab ore:

Auxilio Christum, sanctorum nomina cæli

Implorans, nostros victuros iure ferebat:

Fama.

Ad quem fama suis gaudens sermonibus vsa est.

Sancte, quod optâras, vidit longæua senectus:

Ecce tibi ad votum vênit victoria leta:

Austriades vicit, stant tuta in littore puppes,

Narrari quid
 breuius potuit?

Voluitur in fluctu Bassan sine nomine corpus,

Rectores, capta est classis, geminiq; nepotes,

*Machina, tot colubri, captiua & signa Tyranni.
Auditis princeps Ecclesæ his vocibus almus
Direxit mentem, quò semper cuncta solebat.*

*Omnes à Deo
rationes suspen
debat.*

*Optavi omnipotens non frustra hæc secula dixit:
Ut tandem viuens deuictum Marte Tyrannum
Nunc oculis cernam, victorem classe dedisti
Natum, quem vellem rerum Dominumq; Philippū:
Seruasti Austriadam, classem te autore ligatam,
Cælestemq; iterum traxit de pectore vocem.*

*Mir^o erga Phi
lippū affectus.*

Ad patrem, & natum, procedit spiritus vnde:

*O sanctus, sanctus, sanctus, cui gloria soli
Debetur, cæli, ac terra pater unicus adsis:*

*Oratio sanctis
simi patris me
moria dignissi
ma.*

Non nobis Domine, hæc nostris victoria gestis

Hæc parta est, nomen nati dedit autor Iesus:

Austriada hoc tandem vicisti nomine Christi,

Ad Christum Dominū referantur cuncta Philippe,

Cælitus omne bonum misit mortalibus ille:

De cælo iunxit ductores classis in unum:

De cælo Turcas merisit, fuditq; triremes:

De cælo cursum, de cælo hæc grandia gessit,

Bassanem truncum cælesti Marte videmus,

Orbem de cælo vinctis iam nate Philippe.

Epiphonema.

Dixerat hæc summus diuina mente sacerdos:

Circumstant patres dextra, læuaq; frequentes,

Purpureis ad sunt induci vestibus omnes,

Cardinales.

Gratantur Petri Romana in sede locato,

Oscula dantq; pedi sancto pia nomine Christi.
 Hinc iam persolui votum quodcunq; parat
 Imperat, & Romæ celebrantur sacra piorum:
 Hostia vina Deo offertur, iustusq; sacerdos
 Rem facit in templis diuinam carmine sacro,
 Ducuntur pompæ Romano more per urbem:
 Defunctos iussit decorari in classe supremis
 Muneribusq; Duces, fuso qui sanguine Christum
 Confessi in Turcas pugnârunt Marte viriles:
 Egregias animas absolvens sanctus in æuum
 Exortis lachrymis requiem poscebat amicis,
 Sedibus, æternam, ut placidis à morte quiescant.
 Hinc se fama suis conuertit protinus alis,
 Alpinos saltusq; , niuosa cacumina turbat,
 Et præceps veris Gallos rumoribus implet:
 Vicisse Austriadam Turcas iam classe Philippi,
 Parthos, Bassanes, inimica & signa Tyranni.
 Obstupuit gens illa, diu vix credere factum.
 Iam iuga monstrabat flammis combusta Pyrenne,
 Hispanos Gallis medius qui terminat vnus.
 Vasconesq; fame inuictos tunc Marte Metelli,
 Humanas ausos carnes violare voraces,
 Corporibus vesci solitos discrimine belli
 Concitat Austriadæ fato victoris in undis.
 Cantaber occurrit gaudens fœlicibus armis,
 Astur vicinus consurgit ad arma Philippi.

Exequiæ.

Fama.

Mirabilis Gal-
lis victoria vi-
sa est.

In obsidiõ hu-
manis corpori-
bus vescébatur.
Vide Plutar-
chũ, & Iuue-
nale. 15. Saty.

Protinus Hispanas currit vulgata per urbes,
 Inuenit Regem voluentem grandia secum,
 In somnem curis, meditantem incommoda classis,
 Euentus belli dubios, pelagiq; procellas,
 Quas puppes toties submersas viderit undis,
 Audacis iuuenis generoso in pectore vires,
 Torquebant Regem per noctem praelia ponti.
 Catholicus Christo fratrem commiserat uni,
 Victurumq; Dei sperarat viribus hostes
 Cum subito Augustas victoris nuntius aures
 Impleuit fratris felici Marte Philippo.

Quis pectus, Rex magne, tuum depingere vates
 Contendet tacitum? vultu vt tranquilla potestas
 Gaudia dissimulat, sanctos mentisq; recessus?
 Vertere quos nunquam potuit fortuna laborum
 Aduersa, aut rebus mundi sublata secundis.
 Victorem fratrem, victos Turcasq; superbos,
 Incolumes portu dum narrat fama carinas,
 Atq; duces saluos vitasse pericula belli,
 Maiestate deo referens hac praelia summo
 Tandem pauca pia dixit demente Philippus.

Hispanis frater si tunc Deus astitit armis,
 Quis Turca, aut Bassan poterat concurrere contra?
 Astitit ille Deus, tecum qui perdidit hostes,
 Illi acies parent, nec non exercitus omnis
 Bellorum Dominum terris, undisq; fatetur.

Cui populi com
 missi & tot res
 cura.

Philippi spes
 maxima.

Poeta regis mo
 destia miratur.

Philippi regis
 magnanimitas
 in prosperis &
 aduersis.

Omnia Deo re
 ferebat accepta

Oratio Philip
 pi digna.

Penes Deū vi
 ctoria.

Cognoscunt nomenq; timent tua classica reges,
 Teq; potestates exhorrent, rector Olympi,
 Romanæ Ecclesæ tutor, defendis ab hoste
 Servos, in summo positos discrimine servas.
 O clemens, sanctusq; Deus miserere tuorum.
 Hac pia Catholicus fundebat verba Philippus.
 Edocet inde duces dictis, regniq; cohortem,
 Quos iam sollicitos nôrat, classiq; timentes:
 Certior ipse viris factum, remq; ordine pandit.
 Consilium regale, forum, belliq; senatus,
 Didacus ille, suo Regi Spinosa beatus,
 Ecclesæ princeps, rubra cum veste sacerdos
 Gratatur vultu, quo non præstantior alter
 Pontificis facie speciosus regibus una:
 Canties cui culta graui monstrabat honore
 Non temerè in regnis decorasse ad magna Philippū.
 Ipsa & turba ducum fati stupet inscia tanti,
 Mirantur multi classem, sortemq; Philippi, Hi
 Quos iam captivos Bassan aduexerat olim,
 Quiq; potestatem nôrant, classemq; Tyranni
 Herent Hispanos Turcas vicisse superbos,
 Fortunas fratris laudant, nomenq; Philippi,
 Quis Deus omnipotens concessit adire triumphum,
 Quem nec Romani, Græci, aut videre Latini,
 Nec memorare valent gentes ab origine mundi.
 Curia, dum proceres, ductores, regia gaudet.

Regis Catholici
sapientiã

Epiphonem. 1.

Philippi
verba

Philippi
verba

Philippi
verba
in
prophetia

Miles vix cre-
dit quippe qui
Tyranni non
erat potentiam.

Quis
Deus

Philippi
verba

Dum currus, ludosq; parant celebrare per arces,
 Longauiq; senes, dum Christi numen adorant,
 Et pompas, ducuntq; choros, tunc fama per orbem
 Ipsa & Nilivae orbis dum garrula iuferat,
 Inuictum spargit terris, portoque Philippum.
 Hispani Regis miratur regia Memphis
 Nomen, iam Meroe, celebrant iam moenia Cadmi,
 Et Thebae extollunt Hispaniae gentis alumnos,
 Vmbra ipsa suis laudat victuosa Syene,
 Extremi Aethiopes fugiunt, orbisq; namorae,
 Omnis Arabs felix, Aegyptus, territus Indus,
 Armorum, solitum classem circumta fugunt,
 Et patrio ritu simulant pugnare carinas.
 Aurora tandem, qua Saldo currere visus
 Aures, et mergi, Boreas, qua immarmunus, omnes
 Conuertens gentes, populosq; in barbaras regnas,
 Victorem Regem docuit, victumq; Tyrannum.
 Interea princeps praedam paritur in omnes,
 Romani partes, Venti, nostriq; tulerunt,
 Octoginta autem cepit, centumq; carinis,
 Et septem longas omnes, simul arma Ioannes,
 Innumeros colubros, longos, curtosq; recepit,
 Millia sena dirum cesserunt fortia pugnae,
 Octoginta ardens iussit deducere regi,
 Per longos colubros fratri, quos legerat ipse,
 Ductores regni, senos, par. nobile fratrum,

Fama.

Regio extat
 nulla in terris
 que plena Phi
 lippo non sit.

Philippus per
 orbem rex notus
 inuictissimus.

Ex equo diuisa
 Praeda.

Bassanis com-
mendatio rem
facit illustriore.
Hoc narrabāt
captivi qui peri-
culum enaserāt

Naualia Tyrā
ni funditus pe-
rierunt.

Christiani re-
miges per Au-
striadam in li-
bertatē vindi-
cati.

Tempus circa
quod.

Quam vellet patrem vivum duxisse triumpho,
Et caprum frater pelago misisse Philippo,
Ingens nam virtus Mauro, prudentia bello,
Hispanos captos Bassan tractabat amice,
Et dabat his vestem, frigus ne ledere posset,
Atq; famem miseris generosus saepe lenabat,
Qui semper visus pugnare, & ducere classem,
Et miles solers dux fortis gesserat agmen.
Captorum numerum bis quinq; & milia censes.
Multaq; praterea, quae fama obscura relinquit:
Longum esset numerum captarum dicere rerum.
Turcarum, capta est regni, pontiq; potestas,
Nam Nautae audaces perierunt fluctibus omnes,
Amisit pelago ductores, arma, rudentes,
Transstragq; cum fabris, remex submersus in undis,
Liberaq; ex nostris hominum sunt millia sena,
Quos Bassan pugna captivos duxerat idem,
Servitio longo remos impellere suetos,
Sub ducibus duris portantes pondera clavis.
Septaginta addas quinceno, scriptor, & anno
Virginiei partus vno post mille peracto,
Nonis Octobris pugnatum, res bene gesta est,
Pontificis dictis cesserunt prospera cuncta.
Nonis Octobris, horisq; simillima fato
Psallentes summus insit cantare sacerdos
Tunc pater, in templo dicto de nomine Petri

*Ædibus in sacris responsa hæc carmine cæli
Cantata. ut mentes pugnamq; incenderet ardor,
Cordaq; flammatus per nervos spiritus ireret,
Et validos animos impleret viuida virtus
Verborum Domini, viui sermonis in hostes.
NVN C inimicorū vestrorū hunc impetū, & arma
Ne timeatis, ait, vobis Deus ecce benignus*

*Auxiliabitur in pugna victoribus idem.
Hisq; mares animos dictis in bella sacerdos
Exacuit sanctis, ut Turcas vincere possent,
Mergeret ut ponto classem, Parthosq; superbos*

*Tunc Caroli natus fœlix, fraterq; Philippi.
Iamq; ex conspectu Sicula telluris, ab alto
Æquat a numero currebant æquore puppes,
Læticiaq; duces, magno certamine rostris
Scindabant pelagus, properantes tangere terram,
Iam sale tabentes artus exponere ripis
Exoptant avidi, nautæ, classisq; magistri,*

*Regiaq; Austriada ductabat celsa carinas,
Fatalis puppis victrix Hispana Philippi
Signa vehens, proceresq; viros, regisq; cohortem
Tendebat longo sublatos ordine remos.*

*Regius Austriades fulgebat victor in armis,
Præse fraternum monstrabant ora vigorem,
Victoris Caroli faciem, vultusq; ferebat.
Auersis prioris raptantur ab æquore victæ*

*Antiphona Ro
me cantata in
ipso pugna arti
culo.*

*Consultò ponti
ficis verba ex
pressit poeta
verbis eiusdem.
Quod verbis do
mini fuerat pol
licitus hoc re
de^o omnipotens
comprobavit.*

*Navigantē cō
mune desiderii*

Regia Philippi

*Victor Austri
ades patrē vul
tu & fratrem re
ferens.*

*Naues ordine
tractæ prepo
stero.*

Turcarum naues, tracta, vinctaeq; catenis,
 Vexillis captis, verrentes turpiter undas.
 Bassanis pappis capti, haec turpioribat,
 Mutatisq; retro remis, humilissq; subibat.
 Iam portum, Turcis inuisum, puppibus ante,
 Signaq; persusui refererat mira Tyranni,
 Captorum serres, fratres, regniq; potestas,
 Rectores, seniq; duces, Parthiq; superbi
 Demisso vultu, fluctus spectare maligne.
 Insula confregit, venientum fama vagatur,
 En ruinam ad portum Siculo rum miramur curus,
 Ardentes studio visendi gratia cuncti,
 Patres, atq; viri, pueri, vulgusq; per urbes:
 Iam fractas tyres, inimica est tela Tyranni
 Visuri, classis dictam, Turcasq; subactos
 Quos, trepidi quondam, venientes sepe timebant
 Discurrunt lati, manibusq; onare supinis
 Non cessant, Christum Dominum laudare frequentes
 Expleri nequeunt animi, vultuq; subinde
 Austriadam repetunt, animum, ac meterequirunt.
 Et iam turba ducum Siculis adueniat oris,
 Praetoresq; loci, custodes, omnia regis,
 Munera cuncta, forum, praefecti ex ordine, iudex,
 Officij sancti patres, quos impia cura,
 Et qui ducebat Siculos pro rege marinos
 Marchio nam fuerat, Pescar, a nomine gentis,

Præterea templis incedit pompa piorum,
 Presbyteri, Parochi, doctores, rite sacerdos, Clerus.
 In numerumq; graues procedunt lititora versus,
 Gloria celsa Deo patri, natoq; , potenti,
 Spiritui sancto canitur per secula sacris,
 Occurrunt omnes. Austriam nomine patris,
 Et fratris dignum felici voce saluant.
 Quem Deus incolumem seruauit carmine laudant:
 Hispanæ gentis ductor per regna futurus,
 Per pelagus victor fertur, Mars alter in orbe:
 Fœlix qui Turcas subuertat classe superbos,
 Expugnetq; domum sanctam uirtute parentum,
 Et nobis Christi iam reddat ab hoste sepulchrum,
 Extinguat fœdam Mahumeci nomine sectam:
 Quando hæc non Carolo cessit uictoria patri,
 Austriam tandem dabitur sub rege Philippo.
 Ipse pater sanctus nauale hoc carmine bellum
 Posteritas mundi ut teneat ventura legendum,
 Nunc uoluit proprio gentes cognoscere motu,
 Ut nostros moueat gestorum fama nepotes,
 Fœlix euentus classis, uictoria, cursus:
 Ut Romæ vigilans custos, pastorq; piorum,
 Dux Venetumq; simul iunctus, nosterq; Philippus
 Austriam classem committant iure Ioanni,
 Prælia qui i fœlix exhausit nomine Christi,
 Armatusq; fide pugnanit vincere Turcas.

Omnium vota.

Regū Christianorum desiderium.

Sub iuga Bassanes mittet, capietq; Tyrannos,
Parthorum reges ductabit saepe triumphis.

Sed quia remigium, puppes, nautasq; peritos

Perdidit, audaces Piratas, arma Tyrannus,

Sanctissimi pa-
tris cautio.

Ne possit facili renouare hinc praelia classe,
Imperat ipse pater summus, qui sacra gubernat,

NE cupidus quisquam vendat, redimat ne, remittat,

Nec prece, nec precio, nec vi, nec sorte sub ulla

Turcas captiuos, qui capti in nauibus extant:

Sed cuncti Hispanis seruentur puppibus apti,

Compedibus serui teneantur classibus illis

Durat dum Christi miles, Venetusq; subarmis,

Hispanosq; simul Dominus coniungit in unum.

Patris sanctissi-
mi prudentia.

Prospicit inde pater summus nunc numine plenus,

Ne saeuus Parthus surgat, ne Turca Tyrannus

Seuiat hinc iterum in Graecos, Italosq; perundas,

Decisis pennis validas ne sumere vires,

Nec valeat fractis iterum concurrere remis.

Hac patri nostro grandis sententia visa est,

Gloria cui Christi cura, nomenq; potentis,

Qui caelum, terramq; regit per sacula viuus.

Res gestas Garnata ducis per compita narrat,

Perq; domos ciuis gaudens, & templa sacerdos,

Victorem laudant pueri, castaq; puella,

Gaudentes cernas toraq; ex urbe canentes

Urbs leticia.

Versibus armatas acies, classesq; viriles,

Prælia victa viri totum vulganda per orbem
 Austriada ductu. Cantabant ordine vates
 Agmina Persarum perierunt funditus, armis
 Hispanis fracta est rabies insana Tyranni,
 Victoris cursus felix in bella repressit
 Progenies Caroli patris nunc æmula virtus,
 Captiuosq; duces, nautas fuditq; superbos
 Rectores gentis vinctos, prædamq; reportat
 Ingentem miles, pelago fert munera victor,
 Cum patre & natos rapuit, Turcamq; potentem
 In pugna victum iugulat, truncumq; relinquit.

O macte, o virtute valens, felixq; Ioannes,
 Cui Deus omnipotens tantum contingere nomen
 Concessit, fato consurgis victor in orbe,
 Turcarum Dominus rerumq; futurus ubiq;
 Cuiq; Asia hoc diues paritura est iure triumphos,
 Aphros iam victos, Egyptum, barbara regna
 Cernesq; ipsa diu, venient tibi regia cuncta.
 Auspicijs subiecta tuis, tunc Indus, Arabsq;
 Sub iuga iam posito mittentur nomine reges:
 Oceanusq; tibi victori brachia tendet,
 Æthiopesq; procul pulsabunt tympana leti,
 Victoriq; sui celebrabunt thura Sabei.

Hæc Garnata ducis dum cantat gesta Ioannis,
 Ecce tibi rumor sparsus iam mœnia complet,
 Annam Reginam natum peperisse Philippo:

Poeta per urbem
gesta cantates.

Quinti Caroli
memoria.

Multa de. D.
D. Ioanne vati-
cincia.

Omnia Philip-
po per fratrem
parebunt.

Fœlicissimus re-
gina partus.

*Ferdinandus
princeps Hispanorum
spes altera.*

*Rerum omnium
copia cum prin-
cipe.*

*Vnus dominus
Christus regna-
bit semper.*

Omni^{bus} est princeps concessus cœlitus alm^{us},
 Hæc fors Hispanos victores una manebat,
 Solamenq; viris, multorum causa bonorum
 Ventura, hinc pratis fundetur copia rerum,
 Mollibus hinc flammæ gaudebit campus aristis,
 Militia spes magna ducum, columenq; salutis,
 Gentibus Hispanis virtus, & robur auorum.
 Iam regnis pax magna tuis Auguste Philippe,
 Princeps Fernandus consurgit clarus in orbe,
 Hic tibi fœlici reuocabit sorte triumphos,
 Victrices ducet nostras in bella phalanges,
 Hic Christi nomen defendet victor, & armis,
 Vt gentes unum Christum per secula regem
 Cognoscant victa Fernandi & Marte Philippi.

••• LAUS DEO.

*Omnia Philippi
per Ferdinandum
parantur.*

*Ferdinandus re-
gna-
bit semper.*

PERORATIO AD

EVNDEM ILLUSTRISSIMUM

D. Dominum Petrum à Deza Praesidem, ac
pro Philippo militia praefectum, qua
Garnatae status felix describitur,
Poeta Illustrissimum praesidem alloquitur.

PER EVNDEM MAGISTRUM

Ioannem Latinum.

Vs triadae bellum navale, &
praelia ponto
Versibus & claris victricem
dicere classem
Iussisti nuper, vates num con-
dere possem?
Haec sunt, quae Musae conce-

Deza hoc opus
componi iussit.

dunt, optime princeps

Deza hic Mæcenâs alter, qui vates altè
Auxilium nostris praebes, & honore receptas:
Principibus gratum possint ut condere carmen.
Hic precibus vates orat te, Docte, Latinus,

F

GARNATÆ

Vt carmen magno dictatum fortè labore,
 Excudi iubeas Garnatæ nomine princeps,
 Vtq; typis veniat Musis, & Apolline dignis,
 Vt legat orbis, amet, populus terat, ore recantet,
 Atq; sinus docti teneant, manibusq; reuoluant,
 Ipse potes, quando non te sine iure regendis
 Prefecit populis, regno acceptissime princeps,
 Consilium belli regni instauratio, prator,
 Arces, castra, duces, sublimis regia, custos
 (Post tot gesta ducum, post fratris iura) Philippus
 Iussit, nunc miles, in dex, custodia regni,
 Vt fratri quondam, parerent presidis armis,
 Classica ducta tuo resonarent nomine Dezam,
 Deza tuis iussis veniunt, felicia cuncta
 Munera per populos, ad nutus regis agantur:
 Respondent votis belli munimina iustis,
 Extollit Garnata caput, nunc victus abundat.
 Iamq; frequens ciuis complet per compita calles,
 Instaurata tuo maiestas nomine crescit,
 Augentur census, regis vectigal, in agris
 Frumenti cornu difundit copia pleno.
 Scindunt ardentem per campos rura coloni,
 Partibus ex multis veniunt, quos accipis ipse
 Linquentes patriam, donatas querere terras:
 Diuidis inde domos, assignas ciuibus agros,

Par ac consen-
taneum.

Philippus De-
zæ regno, ac mi-
litiæ prefecit.

Omnia respira-
runt Dezae fœ-
licitati.

Vndiq; arato-
res paulatim cõ-
fluxerunt.
Deza regis cõ-
silio diuidens.

Quos optare locum videas, & claudere tectum,
 Et terram duro vertentes ruris aratro:
 Importantq; cibos, plaustrisq; gementibus urbi
 Commoda conuectans mercator multa reportat:
 Mercatura viris venit vilissima, quando
 Prouentus rerum varius per compita abundat.
 Quid referam pacem populi, vitæq; salubrem,
 Iustitiamq; viris, portasq; ad rura patentes,
 Sacraq; pontificem visentem templa per vrbes,
 Oppidaq; , & Christum referentem ciuibus alium,
 Signantemq; viros, pueros, castasq; puellas,
 Vt crux sacra fide confirmet pectora, mentes,
 Frontibus armatis incendat nomine Christi,
 Nullaq; Maurorum sceleris vestigia restent,
 Sed cuncta ad Christum referantur nostra per urbem,
 Quam orans Guerrero seruauit Petrus ab hoste.
 Optabant populi pastoris cernere vultus,
 Peruigil at princeps vix urbem visere quibat:
 Nam loca latrones infesta, & rura tenebant:
 Quos tua per montes dilapsos cura fugauit,
 Precipitesq; dedit miles, quem mittere pergis,
 Per te cultores contendunt pellere Mauros,
 Defenduntq; domos, natos cum coniuge fida.
 Nunc licet in latis spatari ciuibus agris,
 Redditaq; est tandem facies iam latior urbi,

Commercia.

Petrus Guerre
 ro Theologiae pe
 ritissim^o, ac rel
 ligiosissimus pō
 tifex.

Pontificis offi
 cium.

Crucis vis, vir
 tusq;.

Multū in ora
 tione iusti est
 positum.

Et appertis otia
 portis pax.

Quod si per campos perstarent ire manipuli,
 Iam Mauri capri, latrones caede perissent.
 Nestoreos viuas, princeps, feliciter annos,
 Praeside te regnis reddat sua iura, Philippus.

FINIS.

PETRI FERNAN

DEZ MALPARTIDA, IVRIS

utriusq; professoris, Doctissimi magistri

Ioannis Latini discipuli, in eiusdem,

& operis laudem Carmen

litigiosum.

MINERVA IVDEX, MARS

actor, Vates reus.

Autor carmi-
 nis.

SSID ET ambiguum litem noctu-
 ra Minerva,

Estq; reus vates, Mars Deus actor
 adest.

Status, & que
 stio.

Quae quem nobilitent, soluas Saturnia Pallas,

Res gesta vatem, cantor an acta viri?
 Nunc actor litis dicat, causamq; figuret,
 Alternus partes conferat inde reus.
 Si non gesta forent, canerent, dic, mira Poeta?
 Materiam grandem præbuit Austriades.
 Materia hæc superabit opus, vatesq; canori
 Succumbent, humeri an prælia tanta ferent?
 Corpora Turcarum, volitantia transtra per undas,
 Commendant puppes, pontus & Austriadam:
 Disiectaq; rates, dispersæ & Marte carina,
 Gazaq; Parthorum, captaq; signa probant.
 Martem defendit classis, victusq; Tyrannus,
 Et Bassan truncus fluctibus in medijs.
 Miratur iudex, hæret, rursusq; Minerva,
 Vtq; reus referat, præcipit ipsa Dea.
 Contra, res Italas, ductos, tibi Roma, triumphos
 Inuitis Musis quis leget? autor ait.
 Magnum esto bellum, multò victoria maior,
 Maiorem faciet arte Poeta sua.
 VIRTVS tanta ducum crescit vulganda per orbē,
 Præclaris quanta extollitur ingenijs.
 Victor grandiloquo celebrabitur ore Philippus,
 Austriade testis Nereus arma canet.
 Iam voluenda dies edet miranda, nepotes
 Armisonis voluent versibus Austriadam.

Minerva.

Martis Acto-
ris ius & pro-
positio.

A possibili.

Materia hume-
ris impar.Amplificatio.
Factum mira-
bile.Nō iniuria du-
bitat Minerva
Reus ponit ex-
ceptionem.Gradatio inge-
niosa per colla-
tionem.Salustianum.
Domi militiæ-
q; spectat. e vir-
tutis editui Poe-
te sunt dignissi-
mi.Posteritas per
poetas docetur.

Carminis autor. *I*ssa sui vatis Pallas excludere partes

Quia in re dubia certa ferri sententia non potest. c. habuisse 33. distinc. S. cu rare institutis de actio.

Ad Apollinē Minerva causam remittit de sciendam.

*A*bnegat, Austriada iura negare nefas.

Excutere hanc litem non audent nomine Martis.

*H*oc pacto ambiguum deserit ambiguum.

Lis hac incerta est, ius clarum poscit uterque.

Omnia qui novit soluat Apollo, Deus.

✠ LAVS DEO.

✠ Apud inclytam Garnatam
 cum præuilegio Regiæ, ac Catholicæ
 Majestatis, excudebat
 Hugo de Mena typographus
 accuratissimus: Anno à natiuitate
 Domini, Millesimo,
 Quingentesimo, Septua
 gesimo Tertio.

H

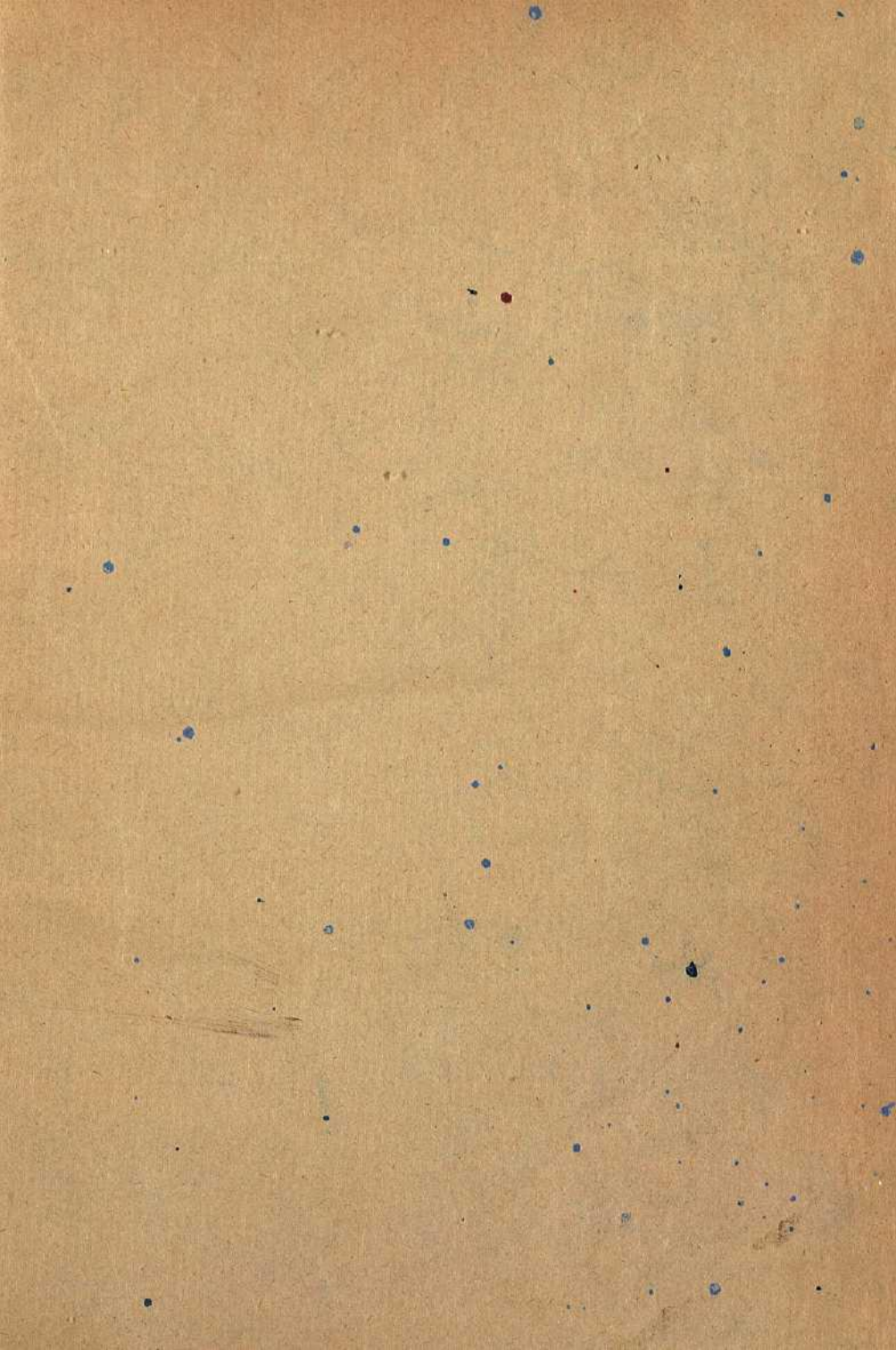

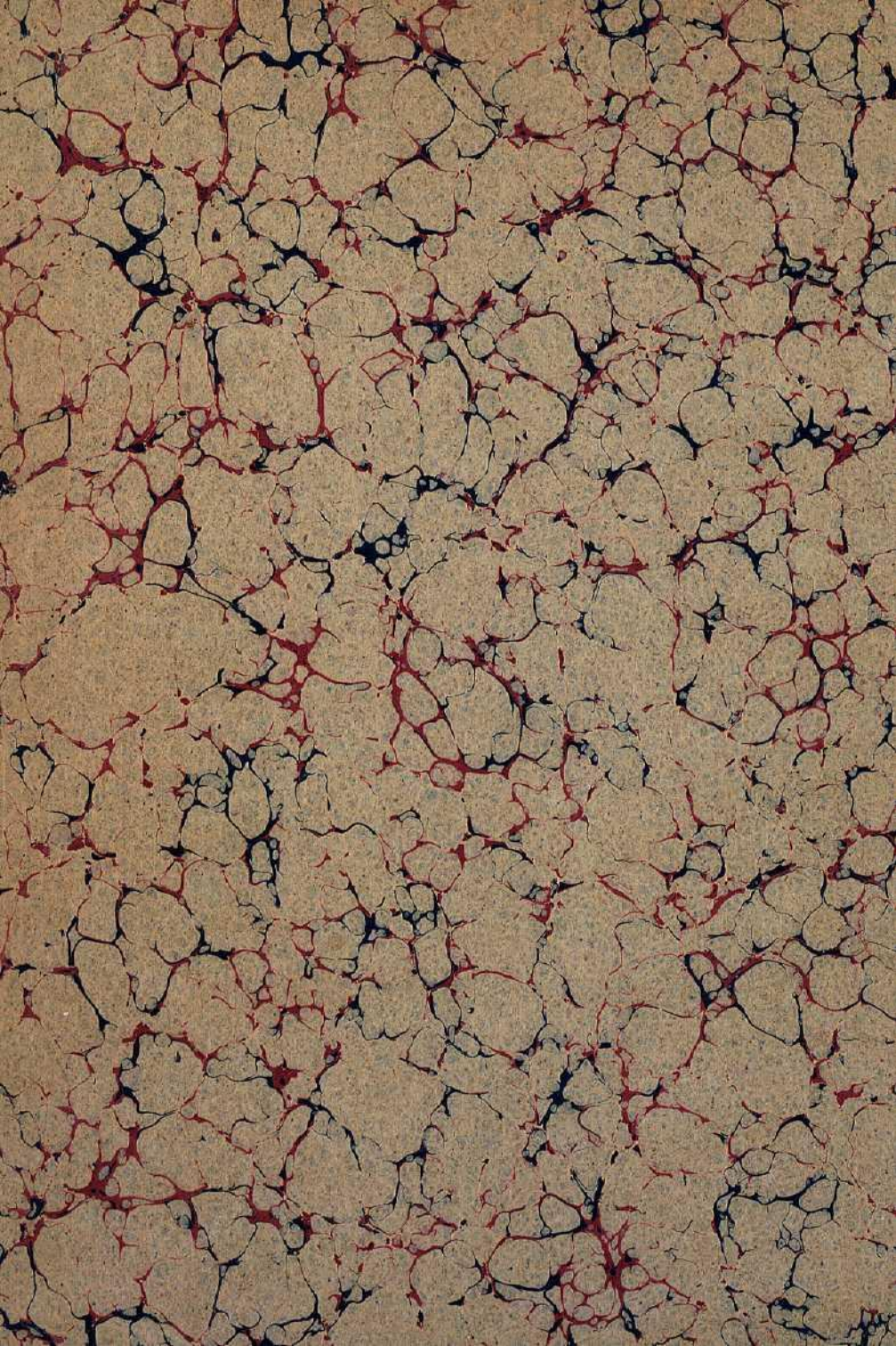
BIBLIOTECA
UNIVERSITARIA
DE
GRANADA

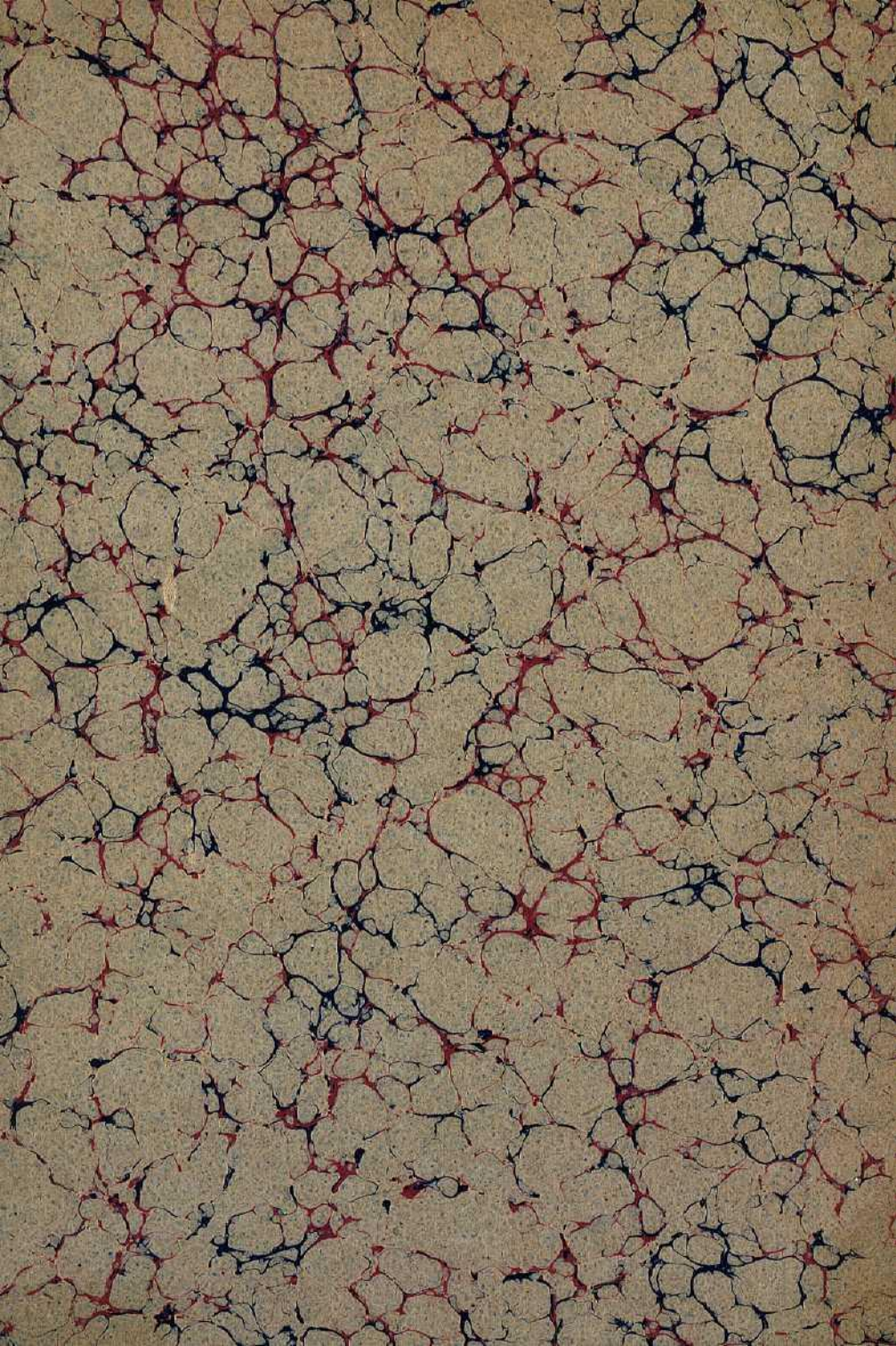
Wm

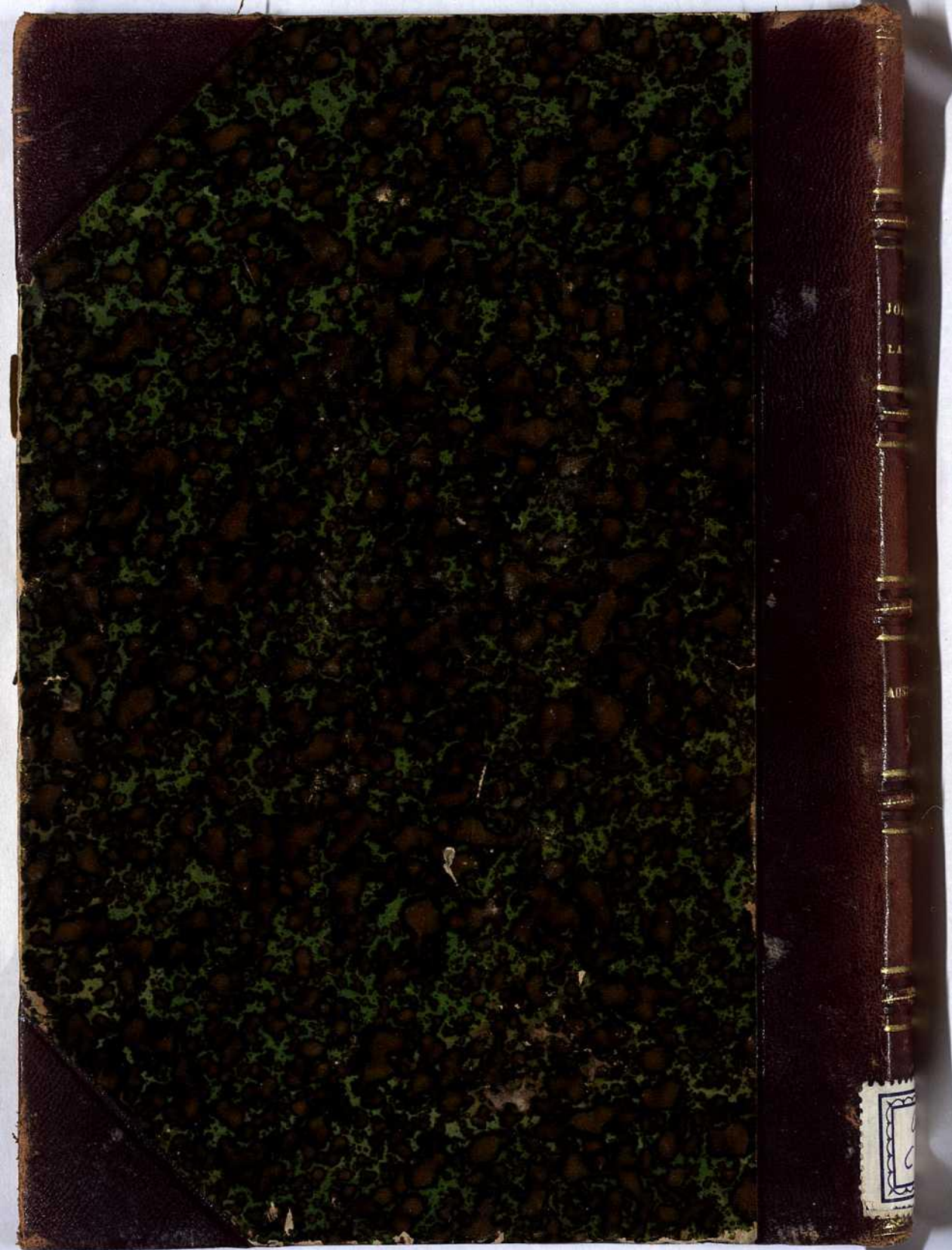

LIBERTATI

JOANNEM

LATINUM

AUSTRIACIS

1573

Caja
C-86